8554 A 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 200 lir
Leto XXXIV. Št. 267 (10.179)
TRST, sobota, 11. novembra 1978

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

ZAKON O KMETIJSKIH POGODBAH NI EDINI KAMEN SPOTIKE

Andreotti med kladivom in nakovalom skuša preprečiti izbruh vladne krize

Na eni strani KPI pritiska za dosledno uresničevanje dogovorjenega programa, na drugi pa ga desnica KD poziva, naj ne popušča levici

RIM — Zakon o kmetijskih pogodbah spet roma v poslansko komisijo, vlada pa se vrne v čakalnico. KD je izjalovila še zadnjo možnost dogovora v četrtek, ko se Galloni najprej ni javil na sestanku s predstavniki drugih večinskih strank, potem pa je z nepreprečljivim izgovorom v bistvu potrdil, da njegova stranka noče odobritve zakonskega osnutka, kakršen je bil že pred meseci dogovorjen. Sicer pa je sam Galloni že v prejšnjih dneh ostro polemiziral z vsebino zakona ter je celo opomnil komuniste, naj ne vztrajajo na svojem stališču.

Včeraj pa je Galloniju poslal bojevito pismo sam cvet demokrščanske desnice s pozivom proti vsakršnemu popuščanju levici in za odločno obrambo zemljiške rente, ki da predstavlja «ideološko in kulturno bogastvo» Krščanske demokracije.

Jasno pa je, da ne gre tu samo za zemljiško rento in za kmetijske pogodbe, ampak za poskuse, da bi onemogočili sožitje med večinskimi strankami in povzročili padec Andreottijeve vlade. Kljub novim vsakodnevnim zapletom pa kaže, da se je kolesje vladne krize vsaj začasno ustavilo v pričakovanju morebitnega vrha petih strankinih tajnikov, ki naj bi našli sporazum o kmetijskih pogodbah, pa tudi v pričakovanju volilnih izidov v deželi Tridentinska - Gornje Poadižje.

Premirje pa bi utegnilo biti tudi nekoliko bolj dolgotrajno: govori se, da naj bi Piccoli in Bodrato, s privoljenjem Donat Cattina, neformalno predlagala komunistom, naj bi se izognili razbitju vsaj do vsedržavnih kongresov KD in KPI. Do marca bi torej obe stranki imeli dovolj časa, da preverita nadaljnje možnosti sodelovanja, vsekakor pa da izbereta nadaljnjo strategijo.

KPI — kot je dejal Berlinguer po televiziji in kot je tudi včeraj potrdilo strankino vodstvo (uvodno poročilo o političnem položaju je imel načelnik poslanske skupine Natta) nasprotuje vladni krizi, toda zahteva od vlade in od KD, naj v celoti uresniči sprejete obveze. Uvodno poročilo s seje vodstva poziva Andreottija k večji aktivnosti, še posebno v reševanju problemov juga. Vprašanje pa je, ali bo predsednik vlade lahko prisluhnil temu pozivu, ko pa je izpostavljen čedalje večjim pritiskom s strani svoje lastne stranke. Prav tako v KD ne manjkajo tisti, kot na primer Piccoli, ki napovedujejo skorajšnjo Andreottijevo zamenjavo.

Predsednik vlade se brani, kot se le more, a se srečuje s hudimi težavami. Ena teh je na primer zamenjava Donat Cattina, ki je bil imenovan za namestnika tajnika KD, na čelu ministrstva za industrijo. Andreotti je že izbral naslednika, znanega ekonomista Romana Prodija, toda prav Donat Cattin je postavil veto, češ da mesto pripada komu iz njegove struje «forze nuove». Tudi to vprašanje, kot vprašanje kmetijskih pogodb, je bilo za sedaj odloženo, toda kup nerešenih problemov se nevarno veča ter bi utegnil zasuti tudi samo vlado.

Značilno za sedanji politični trenutek je tudi to, da se že vsi sprašujejo, kaj bo po vladni krizi. Berlinguer in Zaccagnini sta po televiziji morala priznati, da je padec vlade realna možnost, oba pa sta šla dlje in trdila, da bi to vsekakor ne smelo pomeniti predčasnega razpusta parlamenta. Pa tudi sam predsednik republike Pertini je dal diskretno vedeti, da je proti vladni krizi, predvsem pa, da tudi v primeru vladne krize ne namerava oklicati predčasnih volitev, ampak prej preizkusiti vse možnosti sestave nove vlade, pa čeprav morda brez KD.

MINO FUCCILLO

Andreotti odpotoval v Luksemburg

RIM — Predsednik vlade Andreotti je v spremstvu zakladnega ministra Pandolfija in guvernerja državne banke Baffija včeraj odpotoval v Luksemburg, kjer se bo srečal s predsedniki vlad in zakladnimi ministri držav Beneluxa. Na srečanju bodo razpravljali o bodoči ureditvi evropskega denarnega sistema, srečanje samo pa spada v okvir stikov med članicami EGS kot priprava na zasedanje evropskega sveta, ki bo prihodnjega 4. in 5. decembra v Bruslju.

RIM — Sindikalno tajništvo CGIL in vsedržavni šolski sindikat CGIL potrjujeta, da se bodo v ponedeljek sestali s predstavniki CISL in UIL, s katerimi bodo razpravljali o razlikah v stališčih do reševanja problemov šolnikov in sklepali o stavkah 15., 16. in 17. novembra.

RIM — Ob 60. obletnici osamosvojitve Poljske je Pertini poslal predsedniku državnega sveta Jablonskemu čestitno brzojavko.

RIM — Predsednik republike Pertini je včeraj sprejel na Kvirinalu založnika Einaudija, ki mu je ob tej priložnosti podaril prvo knjigo iz zbirke «Zgodovina marksizma».

MOSKVA — Sovjetske oblasti so napovedale, da bo novi veleposlanik v Zvezni republiki Nemčiji dosedanji namestnik zunanjega ministra Vladimir Semjonov.

RIM — Enotna sindikalna federacija CGIL - CISL - UIL je potrdila 4-urno stavko v Laciju in v južnih deželah, potem ko so bili neuspešni vsi dosedanji pritiski v zvezi z reševanjem problemov Juga in zaposlenosti.

Kongres PDUP

VIAREGGIO — Z uvodnim poročilom posl. Luciane Castelline se je včeraj v Viareggiu začel vsedržavni kongres PDUP. Glavna tema kongresa, ki se ga udeležuje kakih 500 delegatov ter številni gostje, je iskanje nove enotnosti v stranki po razkolih in notranjih sporih. Stranka je trenutno razdeljena v dva ostro ločena tabora: na eni strani večina (Magri, Castellina, Milani), na drugi pa manjšina (Rossanda, Parlato, Campi), ki pa ima na svoji strani tudi dnevnik «Il Manifesto». Stališča so ostro ločena bodisi glede strategije, kot tudi glede vodstvenega ustroja stranke. Kot je dejala sama Castellina v razgovoru s časnikarji, ni še jasno, ali bodo ob zaključku kongresa sploh izvolili novega tajnika, ali pa bodo imenovali kolektivno vodstvo. Vsekakor je za sedaj najverjetnejši kandidat za tajniško mesto Lucio Magri.

V svojem včerajšnjem uvodnem poročilu se je Luciana Castellina zavzela za enotnost levice, ki naj pripravi svoj vladni predlog. Najprej pa je treba zrušiti Andreottijevo vlado, ki ni sposobna, da rešuje težke probleme države, kot na primer problem brezposelnosti, tudi če bi to pomenilo predčasni razpust parlamenta.

PREISKAVA O POKOLU PRI PATRICI

Preiskovalci ugotovili istovetnost teroristov?

Kaže, da je ubiti Roberto Capone sodeloval pri atentatu na neapeljskega kriminologa Paolello

Ubiti terorist Roberto Capone (levo) in njegova zaročenka R. Biondi

AVELLINO — Intenzivno dvodnevno preiskovalno delo o pokolu v Patrici, kjer so bili ubiti načelnik frosinonskega državnega pravdništva Calvosa ter njegova dva spremljevalca, je obrodilo prve rezultate. Po nepotrjenih vesteh iz sodnih krogov v Avellinu naj bi preiskovalci sinoči odkrili istovetnost vseh članov komandosa, med katerimi naj bi bila tudi neka ženska. Teroristi naj bi se nekaj dni pred pokolom srečali v predmestju Avellina, kjer naj bi pripravili dokončen načrt za atentat.

Teh vesti, ki so pod večer pronicnile skozi zid molčečnosti, v uradnih krogih niso ne potrdili ne demantirali. Vendar dejstvo, da preiskovalci niso preveč skrivali svojega optimizma, je najbrž dokaz, da je njihovo delo obrodilo nekaj stvarnih sadov. Če naj verjamemo besedam kvestorja dr. Rizza, pa naj bi doslej policija in karabinjerji zbrali le obrobne «kocke», medtem ko naj bi bilo težišče «mozaika» še vedno nejasno.

Preiskava se razvija kar v štirih pokrajinah in zaobjema trikot Rim, Neapelj, Frosinone, težišče pa je vsekakor apulijsko glavno mesto, kjer sumijo, da imajo teroristi svoj štab. Odkriti to skrivališče, ki ga je najbrž obiskoval tudi ubiti terorist Roberto Capone, je eden od glavnih ciljev preiskovalcev.

Na osnovi doslej zbranega dokaznega gradiva so nadalje policija in karabinjerji prišli do zaključka, da je Capone najbrž sodeloval tudi pri umoru prof. Paolelle, neapeljskega kriminologa, ki je bil ubit 12. oktobra, le dan po atentatu na kasacijskega svetnika Tartaglioneja. Če naj verjamemo govoricam, ki se širijo v sodnih krogih, naj bi neka ženska v Caponu prepoznala enega od morilcev prof. Paolelle, medtem ko naj bi bili ostali očividci negotovi. Med obema terorističnima atentatoma naj bi bila po mnenju izvedencev precejšnja sorodnost, saj naj bi morilci v obeh primerih dokazali dokajšnjo nepripravljenost in živčnost. Omeniti gre, da si je za umor prof. Paolelle prilastila odgovornost «prima linea», očetovstvo nad pokolom pri Patrici pa si lastijo «borbene komunistične formacije», ki so najbrže le ena od skupin, ki delujejo v sklopu PL.

Nobene sledi pa ni medtem o Rosarii Biondi, Caponejevi zaročenki, ki je pred nekaj dnevi skrivnostno izginila in ki bi, po mnenju policije in karabinjerjev, lahko osvetlila marsikatero okoliščino. Dekle naj bi predsinočnjim telefonirala materi, vendar pa naj bi takoj prekinila zvezo, komaj ji je mati povedala, da jo policija išče in jo je poklicala, naj se javi na kvesturi v Avellinu. Vprašanje, zaenkrat brez odgovora, je, če je dekle sodelovalo pri pokolu pri Patrici, ali pa je bilo vsaj seznanjeno s terorističnо dejavnostjo mladega Roberta. (vt)

NA VČERAJŠNJI REDNI VLADNI SEJI

Forlani o evropskem monetarnem sistemu

Upoštevati je treba tudi potrebe šibkejših gospodarstev - Ministri odobrili vrsto ukrepov, med njimi zvišanje prispevka za tržaško pristanišče

RIM — Na včerajšnji redni petkovi vladni seji je zunanji minister Forlani poročal o pripravah na bruseljski vrh Evropske gospodarske skupnosti, ki bo 4. in 5. decembra, in v tej zvezi orisal stališče Italije do nameravane ustanovitve evropskega monetarnega sistema.

Gradnja združene Evrope je prišla do take točke — je dejal Forlani — da je po skupnem prepričanju postala realizacija večje monetarne stabilnosti važen pogoj za razvoj tega procesa. Italijanska vlada razume in ceni cilje te pobude in meni, da mora biti uresničitev evropskega monetarnega sistema priložnost za okrepitev celotne skupnosti. Toda monetarno stabilnost — je poudaril zunanji minister — je treba ustvariti «s previdnimi in realističnimi sklepi», ki naj uskladijo potrebe posameznih držav. Evropski monetarni sistem — po mnenju italijanske vlade — mora biti tako zasnovan, da omogoči vsem državam članicam trajno udeležbo, ne da bi pri tem prizadel, ampak nasprotno podprl, njihove akcije za gospodarsko sanacijo. Končno je Forlani poudaril še zahtevo italijanske vlade, naj na vrhu v Bruslju istočasno z ustvarjanjem evropskega monetarnega sistema sprejmejo tudi konkretne sklepe o gospodarskih ukrepih v korist šibkejših nacionalnih gospodarstev.

Na včerajšnji vladni seji je imel poročilo o svojem nedavnem obisku na Kitajskem tudi minister za zunanjo trgovino Ossola, nato pa so ministri odobrili vrsto ukrepov. Med njimi velja omeniti predvsem osnutek zakonskega odloka, ki določa kriterije, po katerih naj krajevne uprave sestavijo proračune za leto 1979. Krajevne važnosti pa je zakonski osnutek, ki so ga ministri odobrili in ki predvideva zvišanje državnega letnega prispevka avtonomni ustanovi za tržaško pristanišče. (tm)

Sindikati o vladnem načrtu za javno upravo

RIM — Enotna sindikalna federacija CGIL - CISL - UIL je v včerajšnjem komunikeju poudarila, da vsebuje vladni dokument o reševanju problemov javnih uslužbencev ocene, ki pogojujejo plačilno dinamiko javnih služb za dosego določenih rezultatov, med katerimi je marsikateri sprejemljiv tudi za sindikalno gibanje. Glede smernic splošne gospodarske politike tako imenovanega dokumenta zakladnega ministra Pandolfija sindikati potrjujejo dosedanjo kritično oceno tega gospodarskega načrta.

V Rovinju odprli nov sedež Centra za zgodovinske raziskave

ROVINJ — V Rovinju so včeraj odprli nov sedež Centra za zgodovinske raziskave istrskega mesta. Odprtja so se med drugimi udeležili šef urada za koordinacijo osimskih sporazumov Cesare Gnoli, vladni komisar iz Trsta Mario Marrosu, italijanski konzul v Kopru Francesco Labruzzo, predsednik Ljudske univerze iz Trsta Rossi - Sabbatini in deželni odbornik za izobraževanje Diego Carpenedo. Od jugoslovanskih oblasti pa so bili prisotni konzul SFRJ v Trstu Lucijan Benolić, predsednik sveta družbenih dejavnosti skupnosti reških občin Ante Andraka, predsednik komisije za nacionalna vprašanja Ante Cerovac, predsednik občinske skupščine iz Rovinja Aldo Matosevic, predsednik komisije za nacionalna vprašanja SR Slovenije Aleksander Ruden in predsednik komisije za nacionalna vprašanja iz Kopra Dušan Fortič.

Med slovesnostjo je spregovoril tudi deželni odbornik Carpenedo, ki je v svojem nagovoru poudaril važnost stikov med našo deželo in Zvezo Italijanov v Istri in na Reki, ki imajo poseben pomen tako na krajevni ravni, kot za sodelovanje med Furlanijo - Julijsko krajino in obmejnimi deželami, tudi v duhu osimskih sporazumov.

V LIPICI PRVI SESTANEK PO IZVOLITVI OBEH PREDSEDNIKOV

VRATUŠA SPREJEL COMELLIJA

Pogovor med predsednikom IS SRS in predsednikom deželnega odbora F-JK je potekal v zelo prisrčnem vzdušju

LIPICA — Po četrtkovem srečanju s predstavniki primorskih občin se je novoizvoljeni predsednik IS SR Slovenije dr. Anton Vratuša sestal v Lipici s predsednikom deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine Antoniom Comellijem. Pogovoru, ki je bil vseskozi v prisrčnem vzdušju, sta prisostvovala šefa kabinetov obeh predsednikov Franco Richetti in Drago Mirošič. Šlo je za prvo srečanje med Comellijem in Vratušo po izvolitvi prvega za predsednika deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine, drugega pa za predsednika izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije.

V skopem sklepnem komunikeju ob zaključku pogovorov je rečeno, da sta oba predsednika proučila možnost za nadaljnjo razširitev vzajemno koristnega vsestranskega sodelovanja med SR Slovenijo in deželo Furlanijo - Julijsko krajino. V tem okviru je bil govor tudi o ukrepih za celovito uresničenje nalog, ki izhajajo iz osimskega sporazuma.

Ob koncu pogovorov sta Vratuša in Comelli dala kratki izjavi, v katerih je Vratuša dejal, da sta govorila ne samo o tem, kako naj pride do uresničitve osimskih sporazumov, temveč tudi o širšem sodelovanju med deželo Furlanijo - Julijsko krajino in republiko Slovenijo v okviru širšega jugoslovansko-italijanskega sodelovanja. Srečanje je bilo tudi priložnost za pogovor o raznih drugih problemih skupnega interesa.

Kar zadeva vprašanje slovenske manjšine v Italiji ter jugoitalijanske narodnosti v Sloveniji je Vratuša rekel, da je s slovenske strani bilo poudarjeno že znano načelno stališče, sam pa je ponovil skrb SR Slovenije, izvršnega sveta in skupščine za neoviran in normalen razvoj italijanske narodnosti, ki živi v SR Sloveniji.

Comelli je s svoje strani poudaril pripravljenost Furlanije - Julijske krajine, da bi okrepili sodelovanje na vseh področjih. Izrazil je občuteno hvaležnost prebivalcev Furlanije za pomoč, ki jo je nudilo slovensko ljudstvo in SR Slovenija, ko je Furlanijo prizadel katastrofalni potres. Pogovor, je dejal, Comelli, je bil zelo obširen in je zadeval vse teme skupnega interesa, še zlasti pa uresničevanje nalog, ki izhajajo iz italijansko-jugoslovanskega sporazuma, ki so ga podpisali v Lipici. Kar zadeva vprašanje manjšine, je nadaljeval predsednik deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine, smo podčrtali velik pomen, sklepa italijanske vlade, ki je ustanovila posebno komisijo pri predsedstvu vlade, ki naj izdela osnutek, na podlagi katerega bo vlada predložila svoj zakon o zaščiti slovenske manjšine. To bo pripomoglo tudi k temu, da bo dežela imela več možnosti, da poseže na tem področju in da končno pride do rešitve sporov o pristojnosti med deželo in državo.

Popoldne sta predsednika obiskala še štanjel in pršutarno v Šepuljah. (if)

Na sliki: Comelli, Richetti, Mirošič in Vratuša pred včerajšnjimi pogovori v Lipici.

TISKOVNA KONFERENCA NA DRUŠTVENEM SEDEŽU «A. GRAMSCI»

Skupnost Italijanov v Kopru praznuje 30-letnico obstoja

Spodbudno vključevanje v družbenopolitično resničnost - Problemi glede šolstva in dvojezičnosti - Prihodnji teden bogat spored prireditev

KOPER — Pripadniki italijanske narodnostne skupnosti v Kopru bodo prihodnji teden kar najbolj dostojno proslavili 30. obletnico ustanovitve svoje krovne organizacije, to je Skupnosti Italijanov «Antonio Gramsci». Na sporedu bo niz bogatih kulturno-prosvetnih in športnih prireditev, ki se bodo zvrstile od ponedeljka pa tja do petka zvečer.

Ob tej priložnosti sta predsednik skupnosti Giovanni Miglioranza in predsednik samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo v okviru te organizacije Ennio Opassi priredila včeraj popoldne tiskovno konferenco, med katero sta sicer kratko, zato pa res jedrnato seznanila časnikarje z obeh strani meje z nastankom, razvojem ter značilnostmi te narodnostne ustanove, pa tudi s težavami, ki jih srečuje pri vsakdanjih prizadevanjih in naporih za dosego zastavljenih ciljev.

Šolstvo in dvojezičnost: kakor izhaja iz iskreno izrečenih, s kopico podatkov utemeljenih, a nikakor ne polemičnih izjav Miglioranze ter Opassija, sta ti dve vprašanji trenutno ključnega pomena za tu bivajoče Italijane. Zakaj? V poslednjih štirih letih je število italijanskih šolarjev zaskrbljujoče upadlo, to pa je resen osip, ob kakršnem bi se po logiki pač morali globoko zamisliti vsaka manjšinska narodnostna skupnost. Zasilna razlaga za takšen pojav naj bi tičala med drugim v pomanjkljivi osveščenosti same italijanske mladine, ki je premalo ali morda sploh ni seznanjena z uradnimi predpisi glede rabe italijanskega jezika kot povsem enakopravnega jeziku večinskega naroda — slovenščini. Z druge strani sta Miglioranza in Opassi šolski osip povezala s kočljivim vprašanjem dvojezičnosti, problematiko, ki po njunem mnenju še zdaleč ni bila zadovoljivo rešena, pa ne morda zaradi neke pomanjkljive zakonodaje, ki je v resnici hvalevredno zasnovana, temveč zaradi mestoma premajhnega razumevanja za tovrstne probleme.

Sicer pa je bilo na tiskovni konferenci izrecno poudarjeno, da je italijanska skupnost v Kopru zadnja leta pomenljivo napredovala, kolikor zadeva strogo politično udejstvovanje, saj sedijo številni njeni predstavniki v občinski skupščini ozirona drugih upravnih organizmih. To je seveda razveseljivo, vendar docela v skladu s politiko Skupnosti Italijanov, da se čimbolj in venomer vključuje v družbenopolitično dogajanje; le takšna politika ji bo omogočila ne le ohranitev kulturnih in jezikovnih tradicij, temveč tudi nadaljnji vsestranski razvoj kot svojevrstno obogatitev splošne družbene resničnosti v teh krajih, ne da bi se morala manjšinska skupnost spojiti (asimilirati) z večinskim narodom. Vse to v duhu nedavne izjave jugoslovanskega predsednika Tita, da je komunistična partija Jugoslavije že leta 1937, to je še pred drugo svetovno vojno, nadrobno proučila in ustrezno rešila problem narodnosti in tako začrtala jasne smernice, po katerih se je treba ravnati tudi danes. Nazadnje se tukajšnja italijanska skupnost ravna, kot je še bilo naglašeno na tiskovni konferenci, po načelih, ki so njenim predhodnikom oz. ustanoviteljem narekovala sodelovanje z jugoslovanskimi borci v NOV in zatem zgodovinsko odločitev o pridružitvi k novi Jugoslaviji. Skratka, tukajšnji Italijani hočejo biti subjektiven dejavnik v gradnji in izpolnjevanju socialistične samoupravne družbe.

Miglioranza in Opassi sta med drugim tudi podčrtala nujnost čim tesnejših in trajnih vezi z matično domovino (Italijo), a z druge strani kar najbolj tvornega sodelovanja s slovensko narodnostno skupnostjo v Furlaniji - Julijski krajini. Tovrstne vezi že obstajajo ter se zadovoljivo poglabljajo v obojestransko korist, sicer pa segajo njihove korenine 30 let nazaj; že tedaj so bili pripadniki tukajšnje italijanske skupnosti trdno prepričani, da bodo v bodoče lahko odigrali pomembno vlogo zbliževanja med slovenskim ter italijanskim narodom.

Navedimo še spored prireditev ob 30-letnici obstoja Skupnosti Italijanov v Kopru. V ponedeljek, 13. t.m. bo odprtje retrospektivne razstave skupnosti v koprskem gledališču; v torek bo zasedanje delegatov sekcij skupnosti, v sredo literarni večer in odprtje razstave likovne umetnosti v prostorih «A. Gramsci» (Ul. OF 10), v četrtek košarkarski turnir v telovadnici OŠ «Dušana Bordona» v Semedeli ter v petek slavnostna akademija v koprskem gledališču (Verdijeva 3) — slavnostni govor predsednika Miglioranze in nastopi pevskega zbora Tomos, mladinskega pevskega zbora «A. Gramsci» ter recitatorjev Drame Narodnega gledališča «I. Zajc» z Reke in SSG iz Trsta.

DRAGO GAŠPERLIN

Enrico Berlinguer sprejel predstavnika KPŠ Azkarateja

RIM — Tajnik KPI Enrico Berlinguer je včeraj sprejel člana izvršnega svet španske komunistične partije Manuela Azkarateja, s katerim je izmenjal nekaj pogledov glede položaja v obeh državah in o politiki obeh komunističnih partij. Med srečanjem sta Berlinguer in Azkarate tudi podčrtala nujnost, da bi prišlo med partijama do tesnejših stikov, saj si obe KP prizadevata najti demokratično pot v socializem, ki temelji na svobodi in pluralizmu. Komunistična predstavnika sta tudi poudarila važnost, ki jo njuni partiji pripisujeta pojavu evrokomunizma in iskanju skupnega jezika z vsemi levičarskimi in demokratičnimi silami v Italiji in Španiji.

Čez teden dni volitve v deželi Tridentinska Gornje Poadižje

BOCEN — V nedeljo, 19. novembra, bodo na Tridentinskem - Gornjem Poadižju volitve za obnovo deželnega sveta. Volivcev je okrog 612 tisoč, ki so ločeni v dve pokrajini: Trident in Bocen. V Tridentu bodo izvolili 36 svetovalcev, v Bocnu pa 34. V prvi pokrajini se za glasove volivcev poteguje dvanajst različnih list, v drugi pa kar petnajst.

Na volitve na Tridentinskem - Gornjem Poadižju gledajo v Rimu in v vsej državi z dokajšnjim zanimanjem, saj pomenijo važen test pred spomladanskimi evropskimi volitvami. Sicer navadno volitve v tej deželi niso povsem veren pokazatelj za ostalo državo, saj pogojuje izid volitev veliko število krajevnih list, od katerih je še posebno močna južnotirolska ljudska stranka SVP, ki ima v bocenski pokrajini večino.

O zanimanju, s katerim osrednja vodstva strank spremljajo položaj v deželi, pa pričajo tudi imena govornikov, ki so doslej nastopili v volilni kampanji: tajniki KD Zaccagnini, PSI Craxi, PRI Biasini, PLI Zanone, ter številni člani vsedržavnih vodstev strank. Jutri pa bodo prišli v Bocen ali v Trident še tajnik KPI Berlinguer, novi tajnik PSDI Longo in sam predsednik vlade Andreotti.

V IRANU ŠE VEDNO TLI UPOR

TEHERAN — Položaj v Iranu se v zadnjih dneh ni bistveno spremenil. Vzpostavitev vojaške diktature je le zmanjšala ostrino ljudskega protesta, ga pa ni zatrla. Kljub tankom, oklopnim vozilom in vojaškim izvidnicam po teheranskih ulicah prihaja iz dneva v dan do manjših manifestacij. Vesti pa so do skrajnosti pomanjkljive. Dnevniki sploh ne izhajajo zaradi vladne cenzure, tujim dopisnikom pa je do skrajnosti otežkočeno delo.

Vojaške oblasti skušajo na vse načine preprečiti beg vesti v tujino. Tako so za nekaj ur priprli dva francoska časnikarja, ki sta bila navzoča med včerajšnjo manifestacijo na nekem teheranskem pokopališču ob priliki sedmine za žrtvami šahove represije. Tanki so pokopališče obkolili, vojska je preiskala in legitimirala vse ob izhodu s pokopališča, tujim časnikarjem so zaplenili vse gradivo in fotografske posnetke in jih dlje časa zadržali.

Vojska se na vse kriplje trudi, da bi pravočasno zajezila vse oblike ljudskega protesta, ki bi morali danes in jutri (sedmina za žrtvami prejšnjega tedna) doseči najhujšo ostrino. Šiitski ajtoli za sedaj previdno molčijo, marsikdo je v izjavah pripravljen na spravo, eden izmed njih je tujim dopisnikom izjavil, da bi brez tankov gotovo dajal drugačne odgovore, vsekakor pa bo današnji dan važen za vso versko in laično opozicijo. (voc)

Na sliki: oklopno vozilo na teheranskih ulicah (Telefoto ANSA-UPI)

Ceausescu obišče Jugoslavijo

BUKAREŠTA — Na povabilo predsednika Tita bo ta mesec obiskal Jugoslavijo romunski predsednik N. Ceausescu. Vest je včeraj uradno potrdila romunska televizija.

Na dnevnem redu skorajšnjega srečanja med obema državnima poglavarjema bodo razgovori o mednarodnem političnem položaju, s posebnim poudarkom na sodelovanju med balkanskimi in sredozemskimi državami, o situaciji na Bližnjem vzhodu po dogovoru v Camp Davidu in o mirovnem pogajanju med Izraelom in Egiptom, ki je v teku v Washingtonu. Poleg tega bosta Tito in Ceausescu vzela v pretres tudi odnose med posameznimi socialističnimi državami.

POLITIČNA DEJAVNOST DEŽELNIH ORGANOV

Živahna dejavnost na deželi pred torkovo sejo skupščine

Deželni odbor izdelal zakonski osnutek o deželnem osebju - Sestanki odbornikov s predstavniki raznih ustanov

Po daljšem premoru se bo deželni svet ponovno sestal v torek. Med drugim bo razpravljal o zakonskem osnutku, ki zadeva avtentično interpretacijo 3. člena deželnega zakona o postopku v zvezi z javnimi deli in urbanistiko, ki ga je prva stalna komisija odobrila na svoji zadnji seji. Komisije pa se med tem pogosto sestajajo in proučujejo zakonske predloge, o katerih bo morala skupščina razpravljati v bližnji prihodnosti. Med temi je vrsta zelo važnih osnutkov, med katere lahko prištejemo onega, ki sta ga predložila KPI in PSI in se nanaša na uskladitev deželnega zakona, s katerim so bile ustanovljene družinske posvetovalnice, z normativi državnega zakona o splavu.

V tem obdobju pa je dejavnost deželnega odbora in odbornikov zelo razvejana. Tako je deželni odbor na včerajšnji seji izdelal zakonski osnutek, s katerim se urejujejo določila v zvezi z dnevi počitka, do katerih imajo pravico deželni uslužbenci, potem ko so bili ukinjeni praznični dnevi med tednom. V novem zakonskem osnutku je določeno, da ima deželno osebje pravico do šestih prostih dni letno, od katerih bosta dva uporabljena skupno z letnim dopustom, ostale štiri pa si bodo lahko sami izbrali upoštevajoč potrebe delovanja deželnih organov. O tem zakonskem osnutku bo morala razpravljati tudi skupščina na eni prihodnjih sej.

Deželni odbornik za krajevne ustanove Mizzau pa se je sestal s skupino arhitektov, ki proučuje vprašanja v zvezi z obnovo porušenih poslopij na potresnem območju, ki so bila zgrajena pa «spontani krajevni» arhitekturi. Te poškodovane gradnje bo dežela obnovila na osnovi deželnega zakona štev. 30, ki med drugim predvideva obnovo poslopij zgodovinske vrednosti. Odbornik za javna dela Biasutti pa je na sedežu deželnega odbora sprejel predstavnike konzorcija za vodovod vzhodne Furlanije; sestanka se je udeležil tudi odbornik za prevoze Cocianni.

● **Danes** ob 9.30 bo v hotelu Jolly, na Korzu Cavour 7, pokrajinski seminar UDI - ZŽI, ki se bo zaključil v poznih popoldanskih urah.

Od 2,3 na 4,6 milijarde lir

Podvojen prispevek tržaškemu pristanišču

Včeraj je ministrski svet odobril zakonski predlog, s katerim dodeljuje Avtonomni ustanovi za tržaško pristanišče letni prispevek za režijo v znesku 4 milijard in 600 milijonov lir. S tem je vlada dejansko podvojila prispevek 2 milijard in 300 milijonov lir, kolikor ga je tržaški luški ustanovi nakazala v okviru proračuna ministrstva za trgovinsko mornarico od leta 1972 dalje.

Če je vest o prilagoditvi državnega prispevka naši luki sama po sebi razveseljiva, ni pa popolnoma zadovoljiva. Sama luška ustanova in sindikalne ter politične sile našega mesta so namreč pred kratkim, ob hudih finančnih težavah, ki so spravljale celo v nevarnost izplačevanje prejemkov osebju, postavile precej drugačne predloge in zahteve. Upoštevajoč tudi vlogo, ki jo tržaški luki poverjajo osimski sporazumi, bi bilo veliko bolje, da bi ji država omogočila večjo samostojnost in gospodarnost. V ta namen pa bi veliko bolj koristilo, če bi ustanovi dodelila dotacijski sklad za investicije in pa odstopila prejemke, ki jih sama izterja, kot pa da nadaljuje s prakso «prispevkov», je bilo tedaj poudarjeno.

Tajnik PLI Zanone danes v Trstu

Danes bo na sedežu stranke deželni kongres PLI, na katerem bodo obnovili deželni komite za Furlanijo - Julijsko krajino in ki se ga bo udeležil tudi generalni tajnik Zanone. Kongres se bo začel ob 16. uri s poročilom deželnega tajnika Traunerja.

Pokrajinski kongres zveze zadrug in posojilnic

V soboto, 18. t.m., bo ob 15.30 v dvorani kulturnega krožka «G. Salvemini», Korzo Italija 12, 10. pokrajinski kongres tržaške federacije zveze zadrug in posojilnic. Na dnevnem redu so poročila glavnega odbora, nadzornega odbora ter odobritev poročil in volitve novega odbora.

Sožalje Vide Tomšičeve ob smrti dr. F. Tončiča

Članica predsedstva Socialistične republike Slovenije Vida Tomšičeva je poslala pismeno sožalje svojcem in slovenski narodnostni skupnosti v Trstu ob smrti uglednega družbenega delavca in zavednega Slovenca dr. Franeta Tončiča.

ČARODEJI LEPEGA PETJA V KULTURNEM DOMU

SLOVENSKI OKTET Z NOVIMI IMENI SPET NAVDUŠUJE LJUBITELJE PETJA

Od Gallusa do sodobnikov - Dve praizvedbi tržaških skladateljev Vrabca in Merkuja in dodatek «po notah listine za človeštvo»

Nastop Slovenskega okteta iz Ljubljane v okviru abonmajske koncertne sezone Glasbene matice, smo pričakovali z zanimanjem, ki ga ansambel takšnega slovesa vedno vzbuja, tokrat pa še posebno, ker smo vedeli, da prihaja k nam prvič v svoji temeljito prenovljeni, pomlajeni sestavi. Vedeli smo, da v njem ni več Grošlja in Kozlevčarja pa še drugih, ne le iz začetne, marveč tudi kasnejše sestave, pa je bilo zato zanimivo prisluhniti novim glasovom in ugotavljati doseženo stopnjo njihove uglašenosti, ki je pri takih komornih sestavah še bolj pomembna kot sama kvaliteta posameznih glasov.

Poleg tega se nam je Oktet najavil z zanimivim sporedom, ki je že na prvi pogled kazal na nov pristop k zborovski literaturi, predvsem pa na polaganje večje pozornosti skladbam sodobnikov in torej na uveljavljanje nove ustvarjalnosti mladih sil, ki prinašajo v vokalno literaturo tudi nove prijeme, nove harmonije. Tako se nam je nudil prerez od renesanse do današnjosti in v tem prerezu je bila dobro zastopana tudi naša primorska glasbena tvornost od Venturinija in Pahorja, preko Simonitija, Gabrijelčiča in Ježa do naših dveh zamejskih mojstrov Vrabca in Merkùja, ki sta bila zastopana celo s praizvedbama.

Kar je prišlo potem še kot dodatek, je bil samo še odzvok tistih nepozabnih not «liste za človeštvo» — kot jih je označil zvesti spremljevalec Okteta na svetovnih meridianih, Bogdan Pogačnik, po katerih voje ta naš slovenski ambasador našega rodoljubja in svetovnega bratstva v pesmi.

In po koncertu? Ne bi mogli reči, da je Oktet v tej novi sestavi že dosegel popolno vokalno homogenost, tu in tam so še rahla odstopanja nekaterih glasov zlasti v fortih, morda tudi barva sicer svežih glasov ni še povsem z iste palete, toda kot celota je današnji Oktet že na zanesljivi poti premoščanja prehodnega obdobja v katerem je bil v nekaj zadnjih letih, še več, njegovo petje je zdaj že spet muziciranje, ki tu in tam zazveni plemenito kot žlahtna kovina.

Poleg tega je v ansamblu zaznavna težnja po poglobljenem in razčlenjenem interpretiranju sodobnih del, ki se odmikajo od tradicionalne blagozvočnosti, ki pa nudijo kvalitetnim ansamblom priložnost, da demonstrirajo visoko tehniko in kulturo petja in s tem privajajo publiko na spoznavanje in sprejemanje novih kompozicij, ki so bile poleg treh uvodnih Gallusovih in dveh ali treh starejših (Foester, Prelovec, Mašek) značilne za prvi del sporeda (Vrabec, Gabrijelčič, Jež). V tem delu smo poslušali Vrabčevo «Naše življenje» v praizvedbi. Skladba ima vse značilnosti Vrabčevega zborovskega opusa, le da je ta tako po klenosti izraza kot po elegičnosti še bolj programsko poudarjena. Oktet je nedvomno uveljavil vse njene kompozicijske značilnosti.

Tudi drugi del, uglašen bolj na tradicijo, to je ljudskost, se je začel s praizvedbo Merkùjeve rezijanske «Da jöra ma Čaninaua» in spet smo se lahko prepričali o skladateljevem tako rekoč pobožnem posluhu za otožno melodijo rezijanskega melosa. V Oktetovi interpretaciji je skladba zazvenela v pristnem tenkočutnem muziciranju. In sploh je ves drugi del bil ena sama ljudska žlahtnost na visokem nivoju ubranosti, pa naj so pesmi že bile Simonitijeve, Maroltove, Ipavčeve, Vremškove, Krekove, Pahorjeve ali Venturinijeve, v katerih so tudi solisti prišli do polne veljave s svojimi čistimi glasovi.

In kako bi Oktet v Trstu brez dodatka, pa čeprav vnaprej najavljenega? Italijanska Val Canonica, črnska duhovna (kakšno poigravanje z glasovi), ruska Kragulječki (kakšen tenor solo!) in makedonska «Bolen mi leži» — finale, ki je sprostil navdušenje dvorane, ki je bila — kot se za obisk tako imenitnega gosta spodobi — spet enkrat povsem razprodana. (jk)

● **V četrtek**, 16. novembra, bo ob 20.30 v kinodvorani nemškega kulturnega inštituta v Ul. Coroneo 15 koncertni film.

Podlonjerski «most vzdihljajev»

O podlonjerskem mostu, ki je nad cesto, ki pelje v Lonjer in o cesti sami je bilo že mnogo govora in razprav vsa povojna leta.

Pred približno štirimi leti je delegacija iz Lonjerja in Podlonjerja predstavila županu peticijo s podpisi 1000 meščanov, v kateri smo prosili, da bi končno popravili most, cesto, uredili kanalizacijo, uredili avtobusno čakalnico, telefonsko govorilnico in cestne luči.

Tedanji župan, ki je delegacijo sprejel, je obljubil, da se bo za te probleme zanimal. Čez kak mesec pa nam je po časopisu sporočil naj se za naše probleme obrnemo do krajevne konzulte. Tudi to smo storili, a odgovarjali so nam, da ni dovolj denarja. Tako smo prišli do letošnje jeseni in pred nekaj tedni smo ugotovili, da so končno začeli z nekimi deli okrog mostu.

Nam ni znano, koliko in kaj imajo namen urediti, vendar bi radi pripomnili naslednje:

1. Most je v zelo slabem stanju in za današnji promet preozek, saj ne morejo skozi niti malo večji mesti avtobusi, ki peljejo v Lonjer.

2. Cesta je zelo ozka in nevarna, da ne govorimo o kanalizaciji, ki sploh je ni. Tako se ob vsakem malo večjem nalivu steče k mostu toliko vode in odplake iz okoliških greznic, da ustavi ves promet, avtomobilski in pešcev. Da ne govorimo o okužbi, kateri je izpostavljeno okoliško prebivalstvo.

3. Kar se tiče razsvetljave pripominjamo, da so pred nekaj leti uredili in postavili močnejše luči po Lonjerski cesti, a samo do nekaj nad Sv. Ivanom. Kjer bi bilo najbolj potrebno, pa jih niso postavili.

4. Prosili smo za avtobusno čakalnico, ker moramo v slabem vremenu kar na cesti čakati na avtobus, ki ne pelje tako pogosto kakor mestni. Tudi za to ni bilo denarja.

5. Kot imajo skoraj vsi predeli mesta telefonsko govorilnico, smo tudi mi zaprosili, da bi nam eno postavili v Podlonjerju. Zaman.

To so problemi, za katere prosimo, da jih rešijo, vsa povojna leta in menimo, da je upravičena naša zahteva, da jih končno rešijo, saj imamo pravico, da nas upoštevajo enakopravno z ostalim prebivalstvom občine.

Ker so končno začeli z deli, opozarjamo pristojne oblasti na vse zgoraj nerešene probleme in upamo, da se bodo odločili, da jih rešijo, v korist in varnost našega prebivalstva in vseh, ki se poslužujejo te ceste, ki veže mesto z okolico.

PRIPRAVE NA VELIKO DEŽELNO MANIFESTACIJO 23. T. M.

Preporod kmetijstva je za Slovence pogoj za utrjevanje narodnih korenin

Na javnih sestankih Kmečke zveze v Bazovici in Gročani so se domačini dogovorili za organizirano udeležbo na shodu

V prostorih Gospodarske zadruge v Bazovici je bil predsinočnjim prvi izmed vrste javnih sestankov, ki jih je sklicala Kmečka zveza kot pripravo na veliko deželno kmečko manifestacijo, ki bo 23. t.m. v našem mestu. Številnim domačim kmetom in polkmetom je smotre manifestacije obrazložil tajnik naše strokovne organizacije, kmetijski izvedenec Edi Bukavec. Orisal je dolgoletno krizo krajevnega kmetijstva, ki odseva splošno krizo te gospodarske panoge v vsej državi. Temu stanju je kriva še posebno odgovornost pristojnih krajevnih oblasti, katerih odnos do teh vprašanj je bil omalovažujoč, mnogokrat pa tudi naravnost škodljiv za domačega kmeta. Pri tem je omenil dolgoletne razlastitve najboljših obdelovalnih površin, pomanjkanje vsakega načrtovanega posega, neustreznost strokovnih služb potrebam domačih kmetov, ki se ne morejo v odnosih z njimi niti posluževati materinega jezika. Namesto, da bi poskrbeli za dejansko ohranitev naravnega okolja z utrjevanjem in razvijanjem kmetijskih in drugih tradicionalnih dejavnosti domačinov, zopet potegujejo iz predalov zakon o kraških rezervatih, ki so mu vsi Kraševci nasprotni.

Navedel je tudi vsa še za kmeta nerešena vprašanja, kot so enakopravnost v socialnem in zdravstvenem skrbstvu, pomanjkanje conskih načrtov in velike zamude pri dodeljevanju javnih prispevkov. Poudaril pa je, kot je storil tudi domačin Mirko Križmančič, še poseben pomen ohranjevanja kmetijstva za slovensko narodnostno skupnost v zamejstvu, saj ima v domači zemlji svoje trdne korenine. Zato so tudi Bazovci odločno podpirali pobudo, da se deželne in krajevne pristojne oblasti postavijo pred lastne odgovornosti z množično manifestacijo. V ta namen so že ustanovili vaški odbor, ki bo poskrbel za prisotnost domačinov, ki se bodo udeležili manifestacije tudi s traktorji in drugimi kmetijskimi stroji.

Podobno srečanje je bilo sinoči v Gročani, se pretežno kmečki vasi ob meji. Sestanka z domačini, ki so se zbrali v srenjski hiši, so se poleg tajnika udeležili tudi predsednik Kmečke zveze Alfonz Guštin in nekateri odborniki. Tudi tu so se pogovorili o težavah, s katerimi se srečujejo obdelovalci vsak dan pri svojem trdem delu, o nezadovoljivem delovanju krajevnih nadzorništev za kmetijstvo in za gozdarstvo, kjer se ne morejo niti pomeniti v svojem jeziku, o pomanjkanju načrtovanih javnih posegov, ki naj bi dali gotovost in perspektivo prizadevanjem kmetovalcev. Soglašali so zato, da je treba opozoriti pristojne oblasti in širšo javnost na nujnost večjega upoštevanja kmetijstva z množično manifestacijo, pri kateri mora sodelovati čimvečje število domačih kmetov. V ta namen so tudi v Gročani ustanovili vaški organizacijski odbor.

Naša rimska dopisnika Candido in Mina Fuccilla je osrečilo rojstvo prvorojenca

EMILIA

Staršema iskreno čestitamo, malemu Emiliu pa želimo obilo sreče.

V ZAVODU «Ž. ZOIS»

Jutri občni zbor združenja staršev

Združenje staršev državnega trgovskega tehničnega zavoda «Žiga Zois» v Trstu vabi na redni občni zbor, ki bo jutri, 12. novembra 1978, v zavodski zbornici, ob 9.30 ob prvem sklicanju in ob 10. uri v drugem sklicanju.

Protest slovenskih uslužbencev radia Trst A

Slovenski uslužbenci Radia Trst A, prepričani da tolmačijo tudi čustva vsega slovenskega prebivalstva v naši deželi, odločno obsojajo zadržanje krajevne direkcije in slovenskih časnikarjev, ki so s svojim obnašanjem med splošno stavko 7. novembra omogočili oddajanje glasbenih programov z napovedmi v italijanskem jeziku. To dejstvo, ki se do dane- še ni pripetilo, je izredno hudo in nevarno in ga zato najodločneje obsojamo.

Sledijo podpisi

SEKCIJA KPI OBČINE DOLINA

vabi na proslavo

61. obletnice oktobrske revolucije

ki bo danes, 11. novembra, ob 20.30 v gledališču F. Prešeren v Boljuncu. Nastopajo pevski zbori Slavec - Ricmanje, Slovenec - Boršt in F. Venturini - Domjo ter godba na pihala Breg. Govorila bosta deželna svetovalca Claudio Tonel in Boris Iskra.

Vabljeni!

SREČANJE Z ODBORNIKOM TASSINARIJEM

Škedenjski rajonski svet za tesnejše stike z občino

Odbornika so seznanili z glavnimi problemi predela in tudi z vprašanji slovenske šole

Predstavniki rajonskega sveta za predel Škednja in Čarbole so se pred dnevi sestali z občinskim odbornikom za javna dela inž. Tassinarijem ter ga seznanili s celo vrsto problemov, ki tarejo prebivalstvo tega predela. Posebej so odborniku predočili problem šole, ki jo gradijo v Ul. Marco Praga, ter ga vprašali, zakaj so gradbena dela že dalj časa ustavljena. Inž. Tassinari je zagotovil, da bodo v kratkem nadaljevali z gradnjo novih šolskih prostorov. Dela so zaenkrat ustavljena, ker računski dvor še ni dal odgovora na predloženo varianto.

Rajonski svetovalci so nadalje zahtevali takojšnjo rešitev vprašanja ogrevanja v otroškem vrtcu v Ul. Capodistria, pa četudi z namestitvijo začasnih naprav. Odbornika so nadalje seznanili s številnimi drugimi zahtevami, ki jih obsega že okvirni program rajonskega sveta in ki jih bo moral svet še v podrobnosti definirati. Na šolskem področju zahtevajo gradnjo novih prostorov za šolo v Ul. Trissino, da bi se na ta način razbremenila šola v Ul. Italo Svevo, ki je čedalje bolj na tesnem s prostori. V predelu Škednja in Čarbole je čutiti pomanjkanje telovadnice ter naprav za športne dejavnosti. Zelo občuteno pa je s strani slovenskega prebivalstva pomanjkanje prostorov na slovenski šoli in tudi s tem problemom so predstavniki rajonskega sveta seznanili občinskega odbornika.

Nadaljnje zahteve se nanašajo na vprašanja okrepitve grezničnega omrežja, zaščite prebivalstva pred posledicami gradnje hitre ceste ter zaščite pred onesnaženjem.

Na koncu so člani rajonskega sveta predlagali občinskemu predstavniku, da bi sejam rajonske urbanistične komisije prisostvoval kak funkcionar odborništva za javna dela, da bi bili odnosi med javnimi upravitelji in rajonom neposrednejši.

Mladi socialisti pri tajniku PSI

Deželni tajnik PSI Bravo in njegov namestnik Carbone sta se sestala z delegacijo mladinske organizacije socialistične stranke, da bi se pomenili o vprašanjih, ki jih postavlja poživitev dejavnosti socialističnih mladincev v Furlaniji - Julijski krajini. Preverili so možnost in pripravljenost stranke, da k temu prispeva, tako da bi FGSI lahko zaigrala večjo vlogo med deželno mladino.

Tajnik Bravo je bil mnenja, da bi mladi socialisti morali sestaviti program politične dejavnosti, ki bi bil osnovan na velikih mladinskih vprašanjih, tako krajevnega kot vsedržavnega značaja ter načrt za reorganizacijo FGSI. Tajnik mladinske federacije Automi pa je s svoje strani poudaril, da so odnosi med PSI in njeno mladinsko organizacijo zadnje čase zelo pozitivni in da sta vzpostavili vzdušje sodelovanja. Soglašal je z Bravom, da je treba izdelati načrt za reorganizacijo FGSI, kar je prvi pogoj, da bi politična dejavnost mladih socialistov v naši deželi zadobila večjo vlogo.

Automi je tudi izrazil prepričanje, da bi pri reorganizaciji in pri politični obnovitvi FGSI morali tvorno sodelovati vsi vpisani mladinci, obenem pa je izrazil željo, da bi stranka posvetila več pozornosti mladinskim vprašanjem. Napovedal je ob koncu, da bo FGSI kmalu sklicala aktiv deželnih kadrov socialistične mladine, da bi razpravljali o svojih političnih in organizativnih smernicah.

Koncert, posvečen Antoniu Vivaldiju

Jutri bo s pričetkom ob 11. uri v gledališču Avditorij koncert glasbene skupine «Complesso da Camera del Teatro Verdi», ki jo vodi Severino Zannerini. Koncert spada v ciklus, ki je posvečen Antoniu Vivaldiju. Izvajali bodo vrsto njegovih skladb. Vstopnice so na prodaj pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Pismo uredništvu

Spoštovano uredništvo.

V nedeljski izdaji Primorskega dnevnika je bil objavljen zanimiv članek o delovanju raznih organizacij na Proseku in Kontovelu. V njem pa smo pogrešali važen podatek.

Govor je bil namreč o raznih ustanovah, vendar bi bilo prav, da bi omenili tudi skavtsko organizacijo, ki deluje v tem okraju že precej let. Da to popravimo, bi še dodali, da smo skavti in skavtinje na Proseku in Kontovelu precej aktivni, saj že več časa uspešno delujejo tu dve skupini mlajših in skupina starejših skavtov.

S tem smo odpravili to pomanjkljivost in upamo, da se ne bodo tako več dogodile podobne nevšečnosti.

Skupina voditeljev in voditeljic s Proseka in Kontovela

Prispevki

V počastitev spomina dr. Franeta Tončiča daruje prof. Vlado Berginc 20.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

V spomin na dr. Franeta Tončiča daruje Milan Bolčič 10.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

V počastitev spomina dr. Franeta Tončiča daruje Mihela Močic 10.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

Namesto cvetja na grob dr. Franeta Tončiča daruje Pavla Kukanja 10.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

V počastitev spomina dr. Franeta Tončiča darujeta Dana in Sandi Hočevar 10.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

V spomin na dragega prijatelja dr. Franeta Tončiča daruje družina Puhalj 50.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

V počastitev spomina dr. Franeta Tončiča daruje Nada Škrap 10.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

Ob 10-letnici smrti Franca Križmančiča daruje družina 10.000 lir za šolo K.D. Kajuh.

V spomin na pok. Zofko Milič darujejo učiteljice osnovne šole Virgil Šček 10.000 lir za postavitev spomenika I. Grudnu v Nabrežini.

V počastitev spomina dr. Franeta Tončiča daruje Ljuba Gržinić z otroci 20.000 lir za sklad Sergija Tončiča.

DANES OB PRILIKI PROSEŠKEGA PATRONA

Domača kapljica in jedi na vaškem martinovanju

Pričakujejo veliko število gostov iz okolice in mesta - Lepo vreme bo tokrat v dobri meri poskrbelo za prijetno vzdušje

Danes praznujejo na Proseku svojega vaškega patrona sv. Martina. Po dolgoletni tradiciji, ki je imela v daljnjih časih važnejši pomen kot v sedanjem potrošniškem času, bo na Proseku vse živo, saj se bodo ne samo vaščani, ampak tudi gostje iz okolice zbrali na martinovanju. V starih časih je praznik sv. Martina pomenil konec kmečkega leta; plačati je bilo treba stare dolgove, sklepale so se nove pogodbe in kmet je moral nakupiti vse potrebno za svoje delo in družino. Tako so se vaščani bližnjih in daljnih vasi zbrali ter se pogovarjali o letini, o pridelku, o svojih vsakdanjih problemih ter si izmenjavali mnenja in izkušnje. Taki prazniki, ki jih je bilo v daljnjih časih bolj malo, so bili tako izredna priložnost za vsakovrstne pogodbe, ki so se največkrat sklepale ob kozarcu novega vina, ki je po navadi do sv. Martina že dozorelo. Ob žlahtni kapljici je bilo tako vzdušje zelo veselo, mnogi so Martinovanje pričakovali z nestrpnostjo, saj jim je po večmesečnem trudu pomenilo pravi praznik, na katerem so se srečali s prijatelji in preživeli prijeten dan, ki so se ga dolgo spominjali.

Časi so se med tem spremenili, martinovanje pa je kljub vsemu ohranilo svoj pomen. Ostal je pravi vaški praznik, na katerem se zbirajo ne samo vaščani, ampak tudi prebivalci iz bližnjih vasi in mesta. Po gostilnah, kjer so na razpolago domače jedi, predvsem pa klobase z zeljem, je vse živo. Nekateri vaščani ob tej priložnosti odpirajo osmice, kjer se toči novo domače belo in črno vino. Na prazniku se zberejo tudi številni krošnjarji, ki v kioskih razstavljajo in prodajajo najrazličnejše predmete. Značilnost martinovanja pa je sejem prašičev in pujskov: trgovci iz Furlanije se zberejo na Proseku, oziroma v Devinščini, kjer lahko vsakdo kupi odraslega prašiča ali pa pujska za vzrejo. Prav zaradi tega sejma je martinovanje zaslovelo daleč naokrog, saj je to lepa priložnost, da si pujska kupimo kar na Proseku in nam ni treba iti v Furlanijo.

Druga značilnost sv. Martina pa je lepo jesensko vreme: po navadi prežene burjo, meglo in dež in nam prinese lepo sončno vreme. Tega pa mu letos ne bo treba «priskrbeti», saj je na Primorskem že dolgo časa lepo in suho jesensko vreme. Ljudje že dalj časa ne pomnijo take jeseni, čeprav so nam spomladi meteorologi, kljub nenehnemu kislemu vremenu, optimistično napovedovali lepo jesen, «ker če je vreme toliko časa prav neprijetno, bo za protiutež poskrbelo tudi za sončne in prijetne dneve.» V svojih napovedih se niso zmotili, saj lepi jesenski dnevi kljub vsemu kljubujejo prihodu zime. Lepo vreme pa bo koristilo predvsem vinu, ki ni doslej še dozorelo, ker je bilo precej slabega vremena pred in ob trgatvi, v marsikateri kleti pa je bilo tudi preveč hladno.

Deželni svetovalci KD o proračunu in načrtu za deželni razvoj

Pod predsedstvom svetovalca Turella se je včeraj sestalo predsedstvo svetovalske skupine KD v deželnem svetu. Uvodno poročilo je imel načelnik skupine Turello, ki je najprej poročal o splošnem političnem položaju in se nato zaustavil pri obvezah, ki jih bo deželna skupščina proučila v bližnji prihodnosti: v ospredju sta predvsem proračun za finančno leto 1979 in načrt o deželnem razvoju. Pri tem je poudaril važnost povezave med proračunom in načrtom o deželnem razvoju, ki mora postati nekakšna startna točka za resnični gospodarski razvoj celotne dežele. Pri izdelavi načrta, je še poudaril Turello, je treba določiti efektivne prioritetne cilje ter jih s točnim načrtovanjem uresničiti z izdelavo zakonskih določil, ki bi odgovarjala pričakovanju in potrebam prebivalstva. Svetovalci KD so bili tudi mnenja, da se je treba sestati s predstavniki družbenih sil in posameznih kategorij in tako okrepiti konstruktivno sodelovanje z deželno stvarnostjo.

KOMISIJA ZA DORAŠČAJOČO MLADINO SKGZ

razpisuje zimovanje v Zgornjih Gorjah od 26. decembra 1978 do 2. januarja 1979 za otroke od 8. do 14. leta. Vpisovanje na sedežu SKGZ v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, III. nadstr. od 9. do 12. ure. Tel. 744249.

KMEČKA ZVEZA

priredi

S POKROVITELJSTVOM OBČINE DOLINA

v ponedeljek, 13. novembra 1978, ob 20.30 v gledališču «France Prešeren» v Boljuncu

JAVNI SHOD

O PEREČIH VPRAŠANJIH KRAJEVNEGA KMETIJSTVA

— Načrtovanje kmetijstva v okviru umne uporabe ozemlja
— Problem razlastitev
— Delovanje kmetijskega in gozdarskega nadzorništva
— Reforma socialnega in zdravstvenega skrbstva
— Uzakonitev globalne zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji

SHODA SE BODO UDELEZILI UPRAVITELJI DOLINSKE OBCINE IN PREDSEDSTVO KMEČKE ZVEZE

Vabljeni vsi kmetje in občani k številni udeležbi

V OKVIRU PRVENSTVA TREH BENEČIJ

Odprta bogata razstava domačih in tropskih ptic

Razstavo prireja tržaška ornitološka zveza s podporo krajevne letoviščarske ustanove

Včeraj je bila v prostorih pomorske postaje otvoritev ptičje razstave v okviru petega ornitološkega prvenstva Treh Benečij. Tekmovalno razstavo je organizirala tržaška ornitološka zveza s podporo tržaške letoviščarske ustanove. Tekmovanja so se udeležili ljubitelji iz treh dežel, Slovenije in Koroške. Največ je razstavljenih kanarčkov, obiskovalci si lahko ogledajo različne pasemske primerke; ptice so seveda izbrane, nekatere so pravi lepotni prvaki. V posebno tekmovalno vrsto spadajo kanarčki - pevci, to je pasmi Harzer in Malinois. Za neizvedence naj zapišemo, da zmaga ptica pevka, ki v določenem času zapoje največje število not. Poleg kanarčkov so razstavljene domače, tropske in mešane ptice. Mešane ptice delimo tako, da sparimo dvoje različnih vrst, tudi med temi si lahko na razstavi ogledamo nekaj izrednih lepotic. Posebna komisija ocenjuje lepoto ptice tako, da točkuje držo, obliko, perje itd. Reja ptic, ki so namenjene razstavam in tekmovanjem seveda ni kar tako, zahteva strokovnega znanja, zato bo v okviru tržaške razstave tudi strokovni seminar, ki se ga bodo udeležili rejci iz Italije in Jugoslavije. Med razstavljavci je več slovenskih ljubiteljev z našega področja, ki snujejo tudi slovensko ornitološko zvezo.

V okviru tekmovalne ptičje razstave si lahko ogledamo tudi vrsto slik, ki so bile poslane na nagradni natečaj s temo «Kraške živali in rastlinstvo».

Ptičja razstava bo odprta še danes in jutri in sicer od 9. ure do 19.30. Ljubitelji bodo na vsak način prišli na svoj račun, saj je razstava zanimiva in bogata.

Nagrada za diplomske naloge iz zgodovine osvobodilnega gibanja

Deželni inštitut za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji - Julijski krajini je razpisal nagrado za diplomske naloge, ki obravnavajo sodobno zgodovino Furlanije - Julijske krajine ter slovenske in hrvaške obale. Nagrada znaša približno 500.000 lir. V poštev pridejo diplomske naloge, ki so jih pisci zagovarjali od junija 1974 dalje. Na natečaj se lahko javijo italijanski in tuji državljani. Prošnje na navadnem papirju je treba poslati na Inštitut zgodovine osvobodilnega gibanja, Trg Verdi 1, do 15. marca 1979.

● **V ponedeljek** bo ob 9. uri v glavni dvorani krožka za kulturo in umetnost v Ul. S. Carlo 2 seminar, ki ga prirejata deželni sindikat CGIL in deželni koordinacijski odbor CGIL za javne uslužbence, na temo: «Preureditev davčne uprave in davčne utaje». Na sporedu bodo razna poročila, popoldne bo pa sledila diskusija.

● **Center** za predzakonsko in zakonsko vzgojo (CEMP) sporoča, da bodo uradi v Ul. Genova 21 v novembru odprti tudi zjutraj od 10. do 12. ure.

● **7. decembra** zapade rok za vlaganje prošenj za izredni usposobljenostni tečaj za učno osebje v državnih otroških vrtcih. Tečaj se bo začel 3. januarja in zaključil 30. junija. Vse potrebne informacije so na razpolago na šolskem skrbništvu.

Aretirana posiljevalca 12-letne deklice

Tržaški karabinjerji so aretirali 34-letnega Roberta Gavo in 28-letnega Roberta Gherghetto, ki naj bi 28. oktobra ugrabila in posilila 12-letno slaboumno dekle. Deklica, katere imena niso sporočili, se je vrnila domov po šestih dneh, nakar so starši prijavili vso gnusno zadevo karabinjerjem. Na podlagi podatkov, ki jih je sama posredovala karabinjerjem, so preiskovalci aretirali oba moška, proti katerima je sodišče izdalo zaporni nalog.

● **Jutri** bo ob 10. uri v cerkvi v Ul. Giustinelli 7 maša v nemškem jeziku. Ob 10.30 bo pa v cerkvi v Ul. delle Monache 3 anglikanski verski obred v angleškem jeziku.

Po dveh mesecih mučnega trpljenja nas je mnogo prezgodaj zapustil naš nepozabljeni sinček

RENATO STOJKOVIČ

Pogreb bo danes, 11. novembra, ob 13. uri iz mrtvašnice bolnišnice Burlo Garofalo naravnost na pokopališče v Repentabor.

Žalostno vest sporočajo: mama Tereza, oče Karlo, sestri Lavra in Klavdija, nona Marija, nona Ana in Leopold, strici in teta ter drugi sorodniki

Fernetiči, 11. novembra 1978

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Sezona 1978 - 79

CARLO GOLDONI

NERGAČ

komedija v 3 dejanjih (2 delih)

Prevod Miroslav Košuta
Kostumi Marija Vidau
Scena Franc Vecchiet
Lektor Ana Mlakar
REŽIJA ADRIJAN RUSTJA

V petek, 17. t.m., ob 20.30 ABONMA RED A - premierski
v soboto, 18. t.m., ob 20.30 ABONMA RED B - prva sobota po premieri
v nedeljo, 19. t.m., ob 16. uri ABONMA RED C - prva nedelja po premieri
v sredo, 22. t.m., ob 20.30 ABONMA RED D - mladinski v sredo.

Gledališča

ROSSETTI
Danes ob 16. uri in 20.30 red «prva sobota» «La duchessa di Amalfi» Websterja, v izvedbi Teatra Stabile iz Turina. V abonmaju: kupon št. 2. Rezervacije do ponovitve dne 17. novembra.

AVDITORIJ
Danes ob 20.30 Jole Silvani v recitalu «El triestin in carega». Režija Filippo Crivelli. Za abonente izjemno 50 od sto popusta. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti 2.
Danes ob 10. uri šolska predstava «Marionette in libertà».

TPK Sirena in PD Barkovlje priredita jutri, 12. novembra, v društvenih prostorih v Ul. Cerreto 12

MARTINOVANJE

Postregli vam bomo z domačo hrano in s pristno kapljico. Zabaval vas bo ansambel.

VABLJENI!

ŠD PRIMORJE - PROSEK
priredi danes, 11. t.m., za sv. Martin

PLES

v športnem krožku društva od 21. do 3. ure. Sodeloval bo ansambel The Lords.
Rezervacije pri športnem krožku društva v večernih urah.

Izleti

SPDT prireja jutri, 12. novembra, izlet na Kras. Zbirališče je ob 8.15 pred glavno železniško postajo, odhod avtobusa 40 do Prebenega pa ob 8.30. Izlet bo potekal iz Prebenega mimo Socerba v Petrinje in Kastelec, s povratkom v Prebeneg. Hoje bo okoli 4 ure. Vabljeni!

Združenje Union priredi dva enodnevna izleta in sicer v Caorle — Jesolo in Pieve di Soligo jutri, 12. novembra. Informacije in prijave na sedežu združenja Union v Ulici Valdirivo štev. 30, tel. 64-459, vsak dan razen ob ponedeljkih od 10.30 do 12. ure in od 17. do 19.30, ob četrtkih od 17. do 19.30 in ob sobotah od 10.30 do 12. ure.

Kino

La Cappella Underground - Ul. Franca 17 - tel. 764-327. Danes otvoritev filmske sezone.
18.00—20.00—22.00 «I giorni impuri dello straniero». Režija Lewis Carlino. Igrata Kris Kristoferson in Sarah Miles. Vpisovanje pred predvajanjem filma.
Ariston 15.15 - 17.30 - 19.45 - 22.00 «Cabaret». Liza Minelli, Michael York in Marisa Berenson.
Ritz 16.00—22.15 «Pari e dispari». Terence Hill in Bud Spencer.
Eden 16.30—22.15 «Saxofone». R. Pozzetto, M. Melato, C. Ponzoni. Barvni film.
Fenice 16.00 «Sinfonia d'autunno». Ingrid Bergman in Liv Ullmann. Barvni film.
Nazionale 16.30—20.45 «Dottor Živago». Omar Sharif, Julie Christie, Geraldine Chaplin. Barvni film.
Grattacielo 16.00—22.00 «Eutanasia di un amore». Ornella Muti in Toni Musante. Barvni film za vse.
Excelsior 16.00 «Grease» (Brillantina). John Travolta in Olivia Newton John. Barvni film.
Mignon 16.00 «Slip».
Cristallo 16.00 «Swarm incombe». Barvni film.
Filodrammatico 16.00—22.00 «Ragazze a pagamento». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Moderno 16.00—21.30 «Paperino story». Barvna risanka.
Aurora 16.30 «Alta tensione». Mel Brooks.
Capitol 16.30 «L'appuntamento». Renzo Montagnani. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Vittorio Veneto 16.30—21.45 «McArthur il generale ribelle». Gregory Peck. Barvni film.
Ideale 16.15—21.30 «Il poliziotto della brigata criminale». Jean Paul Belmondo.
Volta 17.00 «Pane, burro e marmelata». Enrico Montesano, Rosanna Podestà. Barvni film.

Šolske vesti

Šola Glasbene matice - Trst priredi v ponedeljek, 13. novembra, ob 18. uri v šolski dvorani Gallus v Trstu, Ul. R. Manna 29, klavirski recital, ki ga izvaja Ingrid Silič, absolventka klavirskega oddelka akademije za glasbo v Ljubljani.

V torek, 14. t.m., bo ob 20. uri v osnovni šoli F. Milčinski na Katinari predavanje dr. Pavla Fonde na temo «Agresivnost pri otroku».

Mešani pevski zbor «MARIJ KOGOJ» iz Trsta
priredi v nedeljo, 19. t.m., ob 16. uri v cerkvi na Montuzzi

KONCERT

s sodelovanjem sopranistke ljubljanske Opere
VILME BUKOVČEVE
Spremlja organistka
MIRJAM TOZON iz Ljubljane
Zbor vodi
NADA ŽERJAL - ZAGHET

Razstave

Danes, 11. t.m., ob 18. uri bo v galeriji «Tavolozza d'Oro» na Puecherjevem trgu 3 pri Sv. Jakobu odprl razstavo svojih del tržaški slikar Emilio Primossi - Primožič.

SPDT prireja jutri, 12. novembra, izlet po Krasu za osnovnošolsko mladino. Izlet bo potekal od Naselja sv. Sergija, mimo Domja in Zabrežca na Hrib sv. Mihaela nad Boljuncem. Zbirališče je ob 9.30 na Trgu Stare mitnice pred začetno postajo avtobusa št. 21. Povratek iz Boljunca bo z avtobusom ob 17.10 pred glavno železniško postajo v Trstu. Izlet bodo vodili vodiči SPDT.

VABLJENI!

Potovalni urad AURORA

sporoča, da ima na razpolago še nekaj prostih mest za potovanje v

MOSKVO in LENINGRAD

od 7. do 14. decembra

Informacije in vpisovanje pri potovalnem uradu AURORA v Ul. Cicerone 4, telefon 60-261.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 11. novembra
MARTIN

Sonce vzide ob 6.58 in zatone ob 16.39 — Dolžina dneva 9.41 — Luna vzide ob 15.09 in zatone ob 2.55

Jutri, NEDELJA, 12. novembra
EMIL

Vreme včeraj: najvišja temperatura 11,6 stopinje, najnižja 6,9 ob 13. uri 11,5 stopinje, zračni pritisk 1028,9 mb rahlo pada, vlaga 61-odstotna, nebo jasno, veter 8 km na uro zahodnik, morje mirno, temperatura morja 15 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 10. novembra se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo pa je 18 oseb.

RODILI SO SE: Gabriele Perentin, Laura Predonzani, Denis Battiato, Andrea Donda, Alessandra Malaguti in Luca Bozzero.

UMRLI SO: 88-letna Antonia Radoslovich vd. Leban, 82-letni Antonio Banco, 69-letni Mario Cappella, 74-letni Vittorio Pelos, 63-letni Giuseppe Codiglia, 91-letna Leopolda Troka vd. Rupolo, 91-letna Amalia Hlaca, 52-letni Rolando Biondini, 58-letni Natale Filippi, 85-letni Viktor Krali, 59-letna Carmela Ersettighi por. Scopelliti, 42-letna Massimiliana Stocovich, 67-letni Rodolfo Cecchi, 84-letna Beatrice Tomasini por. Monaro, 77-letni Alberinto Cappuccilli, 92-letna Maria Strukel vd. Kurländer, 87-letna Concetta Bartoli, 86-letna Orsola Babuder vd. Bollis.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Drevored XX. septembra 4; Ulica Bernini 4; Ul. Commerciale 26; Trg XXV. aprila 6.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4.
NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. štev. 732-627.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141 - Božje polje; Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

BCT
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 10. 11. 1978

Ameriški dolar	834.—
Funt šterling	1651.—
Švicarski frank	505.—
Francoski frank	191.—
Belgijski frank	26.—
Nemška marka	438.—
Avstrijski šiling	60.—
Kanadski dolar	650.—
Holandski florint	403.—
Danska krona	153.—
Švedska krona	183.—
Norveška krona	160.—
Drahma	18.—
Mali dinar	38.—
Veliki dinar	38,50

MENJALNICA vseh tujih valut

Mali oglasi

PRODAM FREZO — Valpadana — 14 cv., staro 3 leta. Tel. 820116.

SLOVENSKA UPOKOJENKA, zdrava, srednjih let, brez otrok išče slovensko družino za pomoč v hiši dopoldan ali pa tudi popoldan. Govori hrvaško in nemško. Pisati na oglasni oddelek Primorskega dnevnika pod šifro «Poštena».

ZBIRATE ZNAMKE? Potrebujete klasifikatorje in ostali filatelistični pribor? Vse to vam ljubeznivo in po zmernih cenah nudi poleg vseh eventuelnih pojasnil: dr. Bogo Senčar, filatelistična trgovina, Ul. Tor Bandena 5, TRST (za Questuro), tel. 68-152.

KUPIM stari dinar, kovance. Interesente prosim, da se oglasijo osebno ali pismeno na naslov Janko Ozbič, Ljubljanska 24 — Postojna.

TEHNIČNA RISARKA s trinajstletno prakso išče poldnevno zaposlitev, tudi honorarno. Telefonirati na številko 213034.

VW GOLF LS 1600 75 HP letnik 1976 v odličnem stanju prodam zaradi preselitve. Telefon (040) 826759.

PRODAM avto fiat 131/L optimal, 6.000 km kupljen junija letos. Ponudbe po telefonu ob delavnikih na številki (0481) 72832 ali 73473 v urah službe.

CARLI VIRGILIO sporoča vsem prijateljem in znancem, da je odprl novo prodajalno vseh vrst starih in novih avtomobilov. Na zalogi 500 69, 72; 850 68; A 112 72; NSU 1200 72; mercedes 200 D 70; 124 coupé 1600 74; AR 1300 75; 1500 C 66; tunus 1300 73; 128 71; 124 68 in še druge na izbiro. Obiščite nov salon v Ulici Brigata Casale št. 7, tel. 826084.

GORICA, Korzo Italija 76
tel. 81-032
TEKNOMEC
PISALNI STROJI — STROJI ZA FOTOKOPIRANJE — OFFSET
POHIŠTVO ZA URADE
PISARNIŠKO POHIŠTVO
SERVIS IN TEHNIČNA POMOČ

Priznano mednarodno avtoprevozniško podjetje

LA GORIZIANA
GORICA — Ul. Duca D'Aosta 180 — tel. 28-45 — GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

TVRDKA
LESTAN NICOLÒ
GORICA — Ul. Garzarolli 105 — Telefon 81-801

Edini zastopnik za barvne TV sprejemnike SABA, SCHAUB LORENZ, NORD MENDE, LOEWE OPTA.

V prodaji tudi ostali barvni TV sprejemniki kot GRUDING, BLAUPUNKT, SIEMENS itd.

Specializirana trgovina za HI FI naprave: YAMAHA, AKAI SANYO, MARANTZ, AR, ADC, AUGUSTA, CORAL, KOSS NAD, THORENS, WINTEC, RFVAL.

Vse v najsodobnejših tehničnih izvedbah in po najkonkurenčnejših cenah.

DELEGACIJA NOVE GORICE NA POKRAJINI V GORICI

Na sestanku Pagure in Šušmelja poudarjena volja po sodelovanju

Pogovarjali so se o nekaterih konkretnih zadevah ter se dogovorili za nadaljevanje stikov

Včeraj dopoldne je bilo v Gorici prvo uradno srečanje predsednika pokrajinske uprave v Gorici prof. Silvana Pagure ter predsednika občinske skupščine občine Nova Gorica Jožetom Šušmeljem. Navzoči so bili še podpredsednik pokrajinskega odbora Roberto Lodi, posebni tajnik predsednika pokrajine Mario Saracino, predsednik komisije za sodelovanje z zamejstvom pri skupščini občine Nova Gorica Rajko Korenč, tajnik te komisije Gabrijel Leban ter prevajalec Stanko Murovec.

«Prinašamo vam čestitke ob izvolitvi, sicer nekoliko z zamudo, zato pa s toliko večjo prisrčnostjo,» je uvodoma dejal predsednik Šušmelj. «Naš obisk, ki o njem sodim, da je prvi med našima upravama, kaže na odprtost ob meji in na prijateljske odnose. Sodelujemo s številnimi občinami v naši pokrajini, z Gorico, Gradiščem, Krminom, Sovodnjami, Doberdobom in Števerjanom. Prav je, da sodelujemo tudi z vami, ki vključujete te občine.»

«Z velikim zadovoljstvom vas sprejemam na našem sedežu — je dejal Pagura — zlasti še, ker je ta čast pripadla meni. Pokrajinski svet pripisuje pomembno važnost stikom s Slovenijo in Novo Gorico. Stiki s slovenskim prebivalstvom sodijo v našo tradicijo ter jih bo osimski sporazum samo še poglobil. Iz tega prijateljstva bodo rasle nove oblike sodelovanja na gospodarskem in kulturnem področju. Znani so mi vaši stiki z Gorico in drugimi občinami, vem pa tudi, da imamo zaradi naše in vaše razsežnosti zelo dolgo skupno mejo. Ob njej imamo veliko skupnih interesov, ceste, jez, gospodarske odnose,» je dejal ob koncu predsednik Pagura ter dodal, da bodo temu prvemu stiku sledile še druge oblike sodelovanja med predstavniki obeh uprav, da bi delovali v korist prebivalstva na obeh straneh meje.

Po teh toplih pozdravnih besedah je predsednik Šušmelj izročil predsedniku Paguri zbornik občine Nova Gorica, v katerem je v besedi in sliki prikazan vzpon tega mladega mesta, prav tako pa je predsedniku poklonil gramofonsko ploščo s posnetki vseh primorskih ter zamejskih slovenskih pevskih zborov. Predsednik Pagura se je zahvalil za darilo ter v spomin na to prvo srečanje izročil simbol goriške pokrajine.

V nadaljevanju pogovora so se v nevezani besedi dotaknili večjega števila vprašanj skupnega interesa na Goriškem. Rajko Korenč je, denimo, kot strokovnjak v mednarodni komisiji za vodnogospodarska vprašanja osimskega sporazuma in kot predstavnik elektrogospodarstva načel vprašanje izgradnje jezu na Soči. Predsednik Pagura je dejal, da je problem na politični ravni rešen, da pa si tehniki prizadevajo, da bi pri izvedbi tega objekta skušali čimbolje rešiti vprašanja, ki se pojavljajo pri varstvu narave. Korenč je ob tem dejal, da sta jez, ki ga Jugoslavija gradi pri Solkanu, ter jez, ki ga bo Italija gradila v Gorici, prvi za hidroenergetske potrebe, drugi pa za namakanje krminsko - gradiščanskega polja, tesno med seboj povezana in soodvisna in da bi bilo potrebno na tehnični ravni medsebojno sodelovati. S tem v zvezi je pripomnil, da še vedno čakajo, da jim izročijo na sestanku v Firencah letos obljubljeno dokumentacijo. Beseda je tekla tudi o komunikacijskih zvezah, kulturnem sodelovanju itd. Srečanje, ki je potekalo v znamenju odkritega pogovora in je izražalo polno podporo razvijanju prijateljstva ob meji, so sklenili z obvezo, da pride do ponovnega srečanja v Novi Gorici.

Pokrajinski odbor obsodil zločinski atentat

Na četrtkovem sestanku pokrajinskega odbora je prof. Pagura izrazil obžalovanje zaradi zločinskega atentata v bližini Frosinona. Predsednik pokrajine je dejal, tako razberemo iz poročila pokrajine, da je treba dati služabnikom države take inštrumente, da se bodo lahko zoperstavili teroristom.

PO OSTAVKI IN PREKLICU DE GIRONCOLIJA

KAKO BO V OŽJEM ODBORU OBČINSKE UPRAVE V KRMINU?

Skupini KPI in PSI sta za nadaljevanje koalicije in zamenjavo ekstraparlamentarnega odbornika KD zahteva takojšen sklic seje občinskega sveta

Brez dvoma bo na prvi seji krminskega občinskega sveta precej vroče. Čimprejšnje sklicanje seje so zahtevali demokristjani in po skupnem stališču komunistov in socialistov, ki upravljajo občino, ni razloga, da bi do seje ne prišlo v kratkem času.

Polemiko je tudi tokrat sprožil odbornik de Gironcoli, ki je bil pred tremi leti izvoljen, kot neodvisni kandidat na listi komunistične partije in je zatem prišel tudi v ožji odbor, v katerem ima resor za kulturo in šolstvo. Večino v Krminu sestavljajo socialisti, komunisti in dva neodvisna, že omenjeni de Gironcoli, ki je kandidiral na komunistični listi in dr. Leonardi, ki je bil kot neodvisni edini izvoljeni na socialdemokratski listi ter prevzel mesto v ožjem odboru.

Že pred nekaj meseci je de Gironcoli, ki je tudi dopisnik dnevnika Il Piccolo iz Krmina, sprožil precej polemik znotraj odbora, napadel predvsem župana, socialista Zara, napadel celotno politiko odbora. Zaradi tega so se takrat pokvarili dobri odnosi med socialisti in komunisti, v določenem trenutku se je zdelo, da komunistična partija podpira stališča de Gironcolija.

Bomba pa je počila pred tednom dni, v zvezi z dogodki o vojaških vajah v naravnem parku za Krminsko goro. Celotna občinska uprava, vse politične stranke, razne ustanove in društva, so protestirali. Najbolj zavzeti v akciji proti vojaškim vajam so bili radikalci in de Gironcoli, ki se prišteva k ekstraparlamentarnim krogom in je javno obsodil celotni levičarski odbor, češ da se ni v zadostni meri zavzel, da bi teh orožnih vaj ne bilo. Zato je tudi dal v začetku tedna ostavko in zahteval, da odstopi celotni odbor. Odbor se je hitro sestal, sprejel ostavko de Gironcolija, ostal pa na svojem mestu. To ni bilo kontestativnemu odborniku všeč in je svojo ostavko preklical.

Socialisti in komunisti so s tem v zvezi že zavzeli skupno stališče, komunisti so z letakom izjavili, da de Gironcoli ni več v njihovi svetovalski skupini. Večina hoče na njegovo mesto dati drugega odbornika, de Gironcoli pa hoče ostavko preklicati.

Kako se bodo stvari razvijale? Občinski svet ne more prisiliti nekega odbornika, da poda ostavko. Ta lahko ostane na svojem mestu, čeprav mu župan odvzame odgovornost za posle, ki jih je doslej izvrševal. Če bo torej de Gironcoli vztrajal pri tem, da ne da ostavke, se bodo v občini Krmin znašli na istem položaju kot se je znašel v prejšnji mandatni dobi župan Spaccini v Trstu, ko je imel v odboru bivšega republikanskega odbornika Gasparinija, ki je bil sicer odbornik, ni pa imel nobene odgovornosti. Imel je seveda pravico prisostvovati vsem sejam in tudi glasovati.

Bo tako tudi v Krminu? Brez dvoma pa bo prišlo na seji občinskega sveta, kjer bo o tem govor, do zelo hudih polemik.

V GALERIJI VENA PILONA

Goriški likovniki razstavljajo v Ajdovščini

V Galeriji Vena Pilona v Ajdovščini so sinoči odprli razstavo petih goriških likovnikov in sicer Lucijana Bratuša, Danila Jejčiča, Negovana Nemca, Nedeljka Pečanca in Miloša Volariča. Odprta bo do 21. novembra.

Dva koncerta v priredbi ARCI

Po poletnem premoru obnavlja v teh dneh goriški krožek ARCI svoje delovanje. Tudi letos bodo predlagali publiki razne pevce in glasbenike. Prva prireditev bo v ponedeljek, 20. novembra v dvorani UGG, nastopil bo avtor in pevec Claudio Lolli, naslednja prireditev pa bo v športni hali pri Madonnini 27. novembra s pevcem in avtorjem Francescom Guccinijem.

Prosveta

Slovenska prosvetna zveza vabi predsednike vseh včlanjenih prosvetnih društev na posvet, ki bo v ponedeljek, 13. novembra, ob 20. uri, na sedežu v Ul. Malta 2. Na posvetu bodo razpravljali o sodelovanju na mladinskem tednu za globalno zaščito in o reviji pevskih zborov Primorska poje.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gorici obvešča, da se je že pričelo vpisovanje za smučarski tečaj na Nevejskem sedlu. Vpisovanje se bo zaključilo v soboto, 18. novembra. Na sedežu v Ul. Malta 2 bodo interesenti dobili podrobnejša pojasnila.

V soboto, 18. novembra, bo na sedežu SPD v Ul. Malta 2, od 15. do 18. ure, tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme.

Izleti

SPD sporoča udeležencem «martinovanja», ki bo jutri, v nedeljo, 12. novembra, da bo odhod dveh avtobusov s Travnika v Gorici ob 13.30, iz Pevme ob 13.35, iz Podgore ob 13.40, in iz Štandreža ob 13.45. Prosimo točnost.

Kino

Gorica

CORSO 17.30—22.00 «Io tigro, tu tigri, egli tigra». Renato Pozzetto in Paolo Villaggio.
VERDI 16.00—22.00 «Cosi come sei». M. Mastroianni in N. Kinsky. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VITTORIA 16.45—22.00 «Razza schiava». T. Hovard in B. Ekland. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Tržič

PRINCIPE 17.30—22.00 «La montagna del dio cannibale». Ursula Andress.
EXCELSIOR 16.30—22.00 «Heidi va in città».

Nova Gorica in okolica

SOČA 16.00 «Tom in Jerry najboljša sovražnika». Ameriški film. 18.00—20.00 «Profesionalci». Ameriški film.
SVOBODA 18.00—20.00 «Elita morilcev». Ameriški film.
DESKLE 19.30 «Prevelika žrtev». Mehiški film.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Egiča Winklerja daruje družina Zorka Cotarja 10.000 lir za ŠZ Dom in 10.000 lir za tabornike RMV iz Gorice.

VČERAJ SO STROJI MIROVALI

Žalostna resnica 64 odpustov v sovodenjski tekstilni tovarni

Odpusti so brez vsake logike doleteli družinske poglavarje in mlade delavke - Delavci «stražijo» vhod v svojo tovarno

Stroji so mirovali včeraj v tovarni «Manifattura goriziana» med Štandrežem in Sovodnjami, kjer so v četrtek delavci in delavke dobili odpustilna pisma. Članom tovarniškega sveta ni še znano koliko delavcev je dobilo pisma, ker so nekateri doma, vendar pa je treba v tem primeru verjeti izjavam voditeljev zveze industrijcev, da je odpustov 64 od skupnega števila 350 zaposlenih.

V tovarno so šli včeraj le direktor in nekateri njegovi ožji sodelavci in ena delavka. Vsi drugi so stavkali in se tako pridružili odločitvi sindikata tekstilcev, da je treba stavkati v znak protesta proti tej nepravični odločitvi ravnateljstva. Delavci so tudi pripravili blokado tovarne in v teku včerajšnjega dne, začenši od petih in pol zjutraj, so se skupine stavkajočih menjavale pred vhodom v tovarno ter mimoidočim avtomobilistom delile letake, v katerih je obrazložen razlog stavke.

Koga je doletel odpust? Odločitve so padale vsevprek ne glede na dejanske potrebe posameznikov. Odpustilna pisma so dobili tako žene, katerih možje delajo, kot žene, ki so edini vir dohodka v družini, tako oče družine s štirimi otroci neporočena mladenka, tako ljudje iz slovenskih kot iz furlanskih vasi, tako ženske, ki so na porodniškem dopusta kot možakarji, ki niso bili v zadnjih treh letih odsotni niti en dan zaradi bolezni. Zdi se, tako so nam povedali delavci, ki so stražili vhod v tovarno, da so dobili odpustilna pisma predvsem tisti, ki so ob zadnjem ukazu večjega izkoriščanja strojev na posameznika, protestirali.

Pokrajinsko tajništvo sindikalne federacije obvešča v letaku prebivalstvo, da je ravnateljstvo tovarne s tem, da je najprej poslalo v dopolnilno blagajno 65 delavcev, zatem pa zahtevalo odpust za enako število ljudi, hotelo dejansko zmanjšati število zaposlenih in ne le odpraviti nočne izmene. Če bi zares namestili novih 60 statev, kot trdi lastnik tovarne, bi lahko čez dve leti vzeli v službo največ 30 ljudi, ne pa vseh sedemdeset. Trditve lastnika torej ne ustrezajo resnici. Sindikat tekstilcev FULTA, je še rečeno v letaku, je na vseh sestankih z delodajalcem bil pripravljen razpravljati o smotrnejši uporabi osebja, tudi kar se tiče rotacije v dopolnilni blagajni. Ni bilo torej, kot trdi lastnik, nasprotovanja sindikata domnevi restrukturaciji tovarne.

V zvezi s tem vprašanjem lahko omenimo še, da so se na goriškem županstvu sestali člani koordinacijskega odbora za obrambo delovnih mest v naši pokrajini, v katerem je devet županov. Zavzeli so se za ostrejši nastop deželne uprave in pripravili bodo tudi pokrajinsko konferenco o vprašanjih tekstilne, ladjedelniške in jeklarske industrije.

Mimo vseh uradnih izjav in nastopov pa ostaja žalostno dejstvo, da je 64 ljudi na cesti. S plačami, ki so se gibale od 320.000 do 380.000 lir na mesec, ni bilo moč dajati denarja na kraj, za hujše čase. Kako bo s temi ljudmi v zimski sezoni, ko ni moč dobiti delovnega mesta drugje, ko je povsod kriza?

Občinsko knjižnico v Sovodnjah so zaprli. Zaprli so jo zato, ker je poslopje staro in neprimerno, da bi nudilo streho kulturni ustanovi kot je knjižnica. Občinska uprava, ki sporoča to vest javnosti, dodaja, da jo bodo prenesli v županstvo ter jo ponovno odprli za javnost prve dni decembra.

Sestanek funkcionarjev carin sosednih držav

Na sedežu goriške trgovinske zbornice so se včeraj dopoldne sestali zastopniki jugoslovanske in italijanske carinske uprave, upoštevajoč določila sporazuma, ki so ga v Beogradu podpisali že 10. novembra 1965. Govor je bil predvsem o obmejnem prehodu v Stupici - Robiču. Podrobneje pa so carinski funkcionarji preučili možnosti olajšanja prehodov za turiste in tudi prenosa blaga na meji ter izmenjali misli o protitihotapski dejavnosti. Domenili so se, da bodo na licu mesta napravili vse kar bo olajšalo prehod številnim ljudem, ki gredo preko jugoslovansko - italijanske meje.

Jugoslovansko delegacijo je vodil Bogomir Smodiš, v njej so bili še Ante Jasnič, Eustahij Zadnik in Vinko Lovrečič, italijansko delegacijo pa je vodil dr. Paolo Caracci, v njej so bili še Enzo Morsellino, Salvatore Bertè in Antonio Punzi.

Financarji našli vtihotapljeno divjad

Finančni stražniki so včeraj zjutraj na obvozni cesti v Tržiču ustavili mali tovornjak volkswagen iz Brescie, v katerem sta bila Angelo Riccioni in Rinaldo Zambelli, oba iz Brescie. Kot so finančni stražniki ugotovili, sta se vračala iz Madžarske in v tovornjaku sta imela 430 divjih živali s skupno težo 220 kilogramov. Fazanov je bilo 128, 5 divjih zajcev, 5 gosi, ostalo pa so bili razni ptiči. Možakarja nista lovca, niti nista imela uvoznega dovoljenja. Gre torej za v Italijo vtihotapljeno blago. Financarji so možakarja prijavili sodniku in zaprli. Kako je blago prišlo v državo ne da bi ga na meji ugotovili je neznanka. Marsikdo v Brescii pa bo v prihodnjih dneh ostal brez dobre divjačine na krožniku.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna San Giusto, Korzo Italia 244, tel. 83-538.

GLASBENA MATICA
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA — ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ABONMAJSKA SEZONA 1978-79

Program: TRIO TARTINI iz Ljubljane; ORKESTER, ZBOR IN SOLISTI LJUBLJANSKE OPERE; KLAVIRSKI RECITAL MARINE HORAKOVE; PEVSKI ZBOR COLLEGIUM MUSICUM iz Beograda; koncert, ki ga je treba določiti.

PRVI KONCERT BO V TOREK, 21. NOVEMBRA 1978, V PALAČI ATTEMS S TRIOM TARTINI.

Abonmaji: redni 8.000 lir, znižani 4.000 lir. Posamezna vstopnica 2.000 lir, vstopnica za opero 3.000 lir. Abonmaje lahko kupimo v pisarni SPZ, Ul. Malta 2 in v pisarni Arturja Koschute, Ulica Mameli 5.

KMEČKA BANKA
USTANOVLJENA LETA 1909
GORICA - Ulica Morelli 14
Tel. 2206-2207
TELEX 46412 AGRIBANK
VSE BANČNE USLUGE - MENJALNICA

ANKETA MED 400.000 MLADIMI KITAJCI

So bivši rdeči gardisti «izgubljena generacija»?

Odgovori pričajo, da na Kitajskem danes drugače mislijo in da smejo govoriti tudi o tem, o čemer bi pred leti nihče ne govoril - Ni kriva le «tolpa»

PEKING — Za najnovejša kitajska politična dogajanja marsikdo ugotavlja, da so dinamična in da v marsičem spominjajo na ono razmeroma kratko dobo, ko se je govorilo o «sto cvetovih». Vsekakor gre za politično linijo, ki dopušča «greh» podvomiti celo v «sveto pismo» Maocetunga in v pravilnost preteklosti. Da plačujejo račun tega nekateri dovčerajšnji «nezmotljivi» vodilni ljudje in da je glavni krivec vsega preteklega zla «zločinska četverica», je bolj ali manj logično. Vendar pa hkrati tudi drži, da marsikateri Kitajec danes lahko pove to, česar bi ne bil smel reči včeraj. V zvezi s tem je zanimiva anketa, ki so jo na Kitajskem izvedli med štiristo tisoč kitajskimi mladeniči in dekleti, anketa, ki naj bi povedala, «kje je danes mesto mladih v kitajski družbi», «kakšni so cilji», «kakšne so težnje», «kakšni so ideali» generacije, ki prihaja na oblast.

Današnji 30-letni kitajski ljudje in tudi nekateri, ki so nekoliko starejši od njih, pripadajo tisti nemirni ali če hočemo nezreli armadi rdečih gardistov, ki so s svojo silo, celo s svojimi pestmi, izvajali «kulturno revolucijo». Nekoč so ti ljudje bili v središču vseh političnih dogajanj in čeprav se niso zavedali tega, predvsem na posledice svojih akcij, so dajali Kitajski pečat. Danes pa mnogi teh nekoč «tako odločujočih ljudi» spadajo v tako imenovano kitajsko «izgubljeno generacijo», ki ni izgubljena le zato, ker je prenehala s svojim rednim šolanjem in se zato ni usposobila za naloge, ki so jo čakale, pač pa izgubljena tudi zato, ker so ti mladi nekoč tako navdušeni ljudje izgubili svoj polet, svoje ideale, za katere so smatrali, da so pravilni, večni, dokončni. In kaj pravi danes bivši rdeči gardist o vsem tem?

«Ali morejo mladi ljudje še naprej verovati v visoke ideale, ko pa je bilo v praksi potrjeno, da to niso bili pravi ideali?» glasi eno od karakterističnih vprašanj, ki so bila postavljena v tej veliki anketi. Že samo vprašanje posredno vsebuje odgovor, ki na svoj način osvetljuje «kitajsko izgubljeno generacijo». Borba v preteklem desetletju je bila tako zapletena, da se človeku še vedno vrti v glavi», je napisal neki mladenič, ki je s tem povedal pravzaprav vse. «Pekinški dnevnik», ki je sprožil veliko anketo, dodaja, seveda v smislu nove linije, da sta Limpiao in «zločinska četverica» oropala vso mlado generacijo «njihovega mladostnega poleta». Na nedavnem kongresu komunistične mladine Kitajske pa so mladi delegati po tolikih letih molka odkrito spregovorili in to je bila ostra obsodba najprej «zločinske četverice», vendar pa ne le nje, pač pa tudi mnogih drugih «ki so manipulirali mlado generacijo za svoje politične interese in cilje», seveda na škodo Kitajske in kitajske mladine».

Bivši rdeči gardist Čao Tačung je po kongresnem mikrofonu opisal svoj primer, ki je bil tipičen za mnoge njegove vrstnike, ki jih je Maova soproga Čiang Čing imenovala tedaj «mala sonca», a jih nato izdala. Čao Tačung je med drugim rekel: «Deset let kulturne revolucije je bilo deset let žalosti pomešane z radostjo, toda hkrati tudi deset let, v katerih sem postal bolj moder in bolj hraber». Mladenič je podčrtal, kako je tedaj skupno z drugimi svojimi vrstniki napadal «pristaše kapitalizma», «izdajalce», «vohune in agente», ki «to dejansko niso bili».

Kako se danes ti mladeniči, ko se ta dekleta počutijo, ko vidijo, da se vsi ti «pristaši kapitalizma», «izdajalci» itd., ki so jih oni metali na ulico, pretepali in poniževali, sedaj vračajo na svoja stara delovna mesta in doživljajo popolno in tudi upravičeno politično rehabilitacijo?

«Mnogih stvari nismo mogli razumeti, ker je bila naša politična raven nizka, zelo nizka», priznava bivši rdeči gardist. «Dobili smo v tem negativnem primeru politično lekcijo, ki nam je odprla oči, da smo spregledali, kako zgrešena so bila politična navodila, ki so nam jih dajali Limpiao in tolpa štirih».

Neki mladi delavec pa je v omenjeni anketi napisal, da so on in njegovi tovariši «že veliko doživeli in v življenju videli», in da se zato morajo v bodoče «držati stran od vsega, kar diši po politiki». Oni so «iskreno verjeli v tisto, kar je "tolpa" govorila in so šele nato odkrili, da je vse to bila laž».

V anketi ter v razgovorih, ki so tej sledili, so mladeniči ponovno obdelali «revolucionarna gesla» iz kulturne revolucije in prišli do zaključka, da so mnoga gesla bila v nasprotju z marksističnimi načeli

«Kaj lahko storim za svojo domovino?», je bilo osrednje vprašanje. Večina anketiranih mladeničev je sicer ohranila mladostno zaverovanost v bodočnost Kitajske in izrazila pripravljenost izvesti naloge za igradnjo svoje dežele, toda ne velja to prav za vse.

Iz umetnostnih galerij

Marco Casolo razstavil v galeriji «Rena Vecia»

V galeriji «Rena Vecia» je razstavil mladi slikar Marco Casolo, ki je prišel k nam v Trst iz pordenonskega kraja Porcia, rodil pa se je v Huminu. Tokrat je Marco Casolo prvič razstavil v Trstu. Zato je skušal na tej razstavi utemeljiti svoj slikarski razvoj z nekaterimi starejšimi platni. Gre za velika dela, ki so veselo kričečih barv in vsebinsko pravljično — fantastično karikirana z opisno — pripovedno figuraliko iz nekakšnih zmesi po zgledu, če smemo tako reči, Picassovih slik in stenskih muralesov iz sodobne mehiške likovnosti.

Če imajo te slike še kar sprejemljive in dojemljive naslove, kakor na primer slika «Pablo in čarovnik», naslovnih poimenovanj v najnovejših oljih pa že ni več, ker bi jih bilo prav gotovo tudi težko najti, saj so te velike slike nekako mozaično sestavljene iz ducatov manjših slik z različno figuralno vsebino po različnih vzorih raznih izmov.

So pa to prave kvadratne podobe, rešetkasto nalepljene na podlago. Gre torej za dela, ki so nekakšen kolaž iz manjših slik, ki naj bi jih gledalec emotivno izbiral, kot bi prelistaval knjigo z grozljivimi pravljicami.

Tem črnikasto turobnim slikam pa sledijo spet druge zlepljenke, drugi kolaži svetlih in prijetnih barv, ki pa so sestavljeni iz neštetih izrezov več ali manj istih delov večjega linoreza. To pa že niso več pravi kolaži, pa čeprav so lepljeni, ker Marco Casolo njihovo črtnost povezuje z dodatnim naslikavanjem ali doslikavanjem, da bi s tem dosegel kontrastni efekt ali kontrastni videz rastlinskega in živalskega sožitja v oblikah črtne igre linorezov. Vse to kaže na hiter in smiseln likovni razvoj, ki pa se še ni izkristaliziral v dano umetniško osebnost, kar pa je razumljivo, ko pa gre za še tako mladega slikarja.

M. BAMBIČ

PRED JUTRIŠNJIM VELIKIM SLAVJEM V JABLANICI

Spomini junaka, ki je prvi prodrl na drugi breg razbesnele Neretve

Bitka na Neretvi je bila bitka za najbolj humane ideale, saj je bilo treba rešiti 4000 ranjencev - Kakih 7500 bivših borcev se vrača v kraje boja

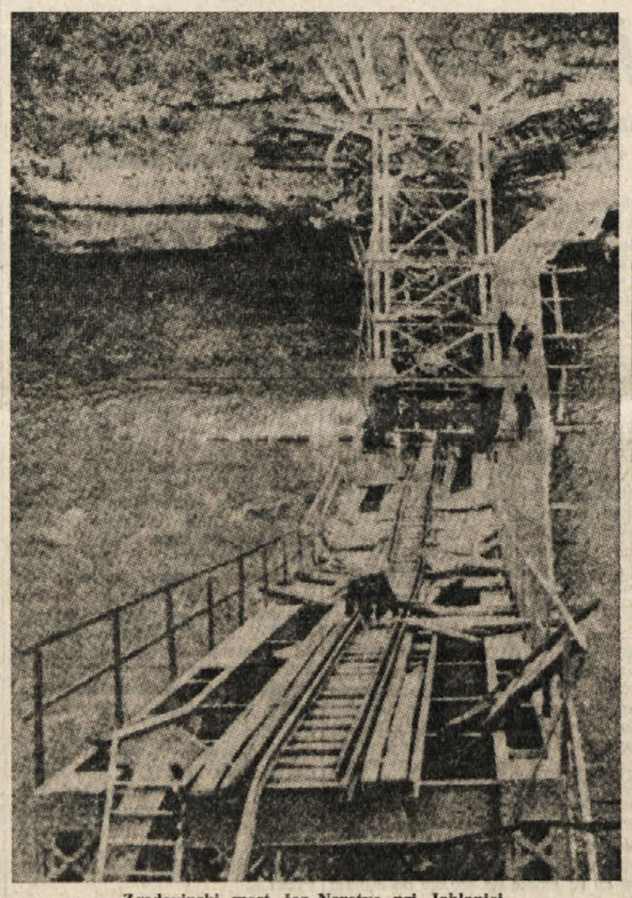

Zgodovinski most čez Neretvo pri Jablanici

Dela pri gradnji spomenika - muzeja ter spominskega parka v Jablanici na zgodovinski reki Neretvi so končana. Razmeroma majhno število delavcev je napravilo čudež, da je v desetih mesecih, kljub pogosto nepovoljnim vremenskim razmeram, dokončalo delo, ki bi zahtevalo leto dni in še več. Toda Jablanica in širša okolica je nared, da sprejme jutri kakih 7.500 bivših borcev, ki se po 35 letih vračajo na kraj boja, kjer se je preverjala moč revolucije, rodoljubja in humanosti s surovo silo mračnih okupatorskih in kolaboracionističnih sil, ter morda tudi kakih 100.000 ljudi, ki se bodo ob 35-letnici bitke na Neretvi zgrnili sem, da bi počastili spomin onih, ki so tu in po vsej Jugoslaviji padli za svobodo. Mi se bomo v ono dobo vrnili po spominu dalmatinskega borca Steva Opačića, narodnega heroja, ki je na čelu posebne skupine borcev prvi prestopil Neretvo in s tem odprl pot drugim enotam in koloni ranjencev, saj se bitka na Neretvi imenuje bitka za ranjence. Spomini na ono dobo pravijo:

Vode Neretve tudi danes šumijo, kajti Neretva je ena tistih rek, ki imajo nagel tok. Tedaj pa je bučala, ker je bila voda narasla. V Opačićevem spominu je sedanja Neretva nekaj povsem drugega od Neretve iz marca 1943. Neretva je ob vasi Jablanici divje bučala in tako rekoč preprečevala prehod. Druga obala je bila sicer blizu, a daleč, zelo daleč. Toda na drugi, edino na drugi strani reke je bila pot v življenje, kajti na tej strani se je bližala le smrt. Smrt pod najrazličnejšimi znaki in oznakami.

«Jeseni 1942 smo vodili hude borbe za obrambo osvobojenega ozemlja — pravi dobesedno Stevo Opačić — in za ranjence v dolini Neretve in Rame. Bilo jih je štiri tisoč.»

Ko omenja to številko, se zdi kot da še sedaj gleda na te ljudi na improviziranih nosilih, ker se sami ne morejo ganiti. Z ranjenci pa je tudi veliko otrok, žensk in starcev, ki nikakor nočejo v roke sovražniku. Samo ob sebi se razume, da to otežkoča partizanske operacije, saj je partizanski način bojevanja značilen po tem, da je skrajno mobilen.

«Druga dalmatinska proletarska brigada iz sklopa operativne grupe vrhovnega poveljstva najprej prebije italijansko grupacijo, nato nemško in končno še četniško, ki je gospodarila na levi obali Neretve» — pravi Opačić.

Ko danes poslušamo te zgodbe, si ne moremo ustvariti niti približne slike o tistih časih in o tedanjih dogajanjih na tem področju. Težko si je to zamisliti, ko pa je minilo že trideset in več let od vojne, torej trideset in več let življenja v miru, ko ti ne bobnijo več v ušesih topovski streli. Danes je vse to že zgodovina.

«Leta 1942 smo imeli obsežno svobodno ozemlje — se dobesedno spominja Stevo Opačić. — In jaz, pa ne le jaz, sem računal, da vojna ne bo dolgo trajala. Morda še mesec, dva, morda kaj več. Ko sem tedaj gledal naše enote, sem menil, da nam nobena sila ne more do živega. To pa je bil le privid, kajti preizkušnja je šele prišla, dramatični trenutki so se bližali.»

«Mostove smo pognali v zrak, da bi zavedli sovražnika, da bi ga prepričali, da se ne bomo prebijali na drugo obalo. Dne 5. marca 1943 pa je bil sprejet sklep, da moramo za vsako ceno na drugo stran Neretve in to po porušenem mostu poleg Jablanice. Reka je bila hladna in njene vode močno narasle, ker je sneg kopnel. Kanjon Neretve je globok. Kakih 20.000 četnikov je bilo vkopano ali v bunkerjih, kjer so imeli na razpolago težke strojnice, minometalce in razno drugo orožje.»

«Naša druga dalmatinska proletarska brigada — pravi Stevo Opačić — je bila najbližja Jablanici. Bil sem tedaj desetar posebne desetine tretjega bataljona. V moji desetini je bilo 12 tovarišev in ena tovarišica, 18-letna Dragica Belamarić, ki se je prebila čez reko z nami, a je že naslednjega dne padla.»

Opačić se spominja takole:

«Ko so bile dokončane vse priprave za 'forsiranje' reke, so iskali prostovoljce. Javil sem se s svojo desetino. Spominjam se, da sem svojim borcem rekel: «Kdor se boji in kdor se slabo počuti, naj stopi iz vrste». Iz vrste ni stopil nihče. In da bo jasno, ni to bila skromnost, lahko pa rečem, da se je tedaj prebila čez Neretvo revolucija, da nisem bil jaz tisti, ki je ukazoval, ki je usmerjal, pač pa da

J. K.

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Pogovori o davkih

Še nekaj kratkih navodil o predujmih Irpef in Ilor

Zadnjič smo se zadržali pri predujmovanju, ki ga zahteva davčna uprava od davkoplačevalca, ki je v zadnji prijavi izračunal več kot 100.000 lir davka za IRPEF in več kot 40.000 lir davka za ILOR.

Predujem znaša 75 odst. prijavljenega davka, tako za IRPEF kakor za ILOR. Od čistega davka (vrsta 62 okvir N) lahko v ta namen odštejemo znesek, ki je naveden v naslednji vrsti 63 ali pa tudi seštejemo znesek v vrsti 64 (na račun 1977) z zneskom, ki je v vrsti 66 (saldo za 1. 1977).

Kot rečeno, predujmovanje ni obvezno, če račun samoobdavčitve ni presegel 100.000 lir za IRPEF in 40.000 lir za ILOR.

Kdor računa, da 1978 ne bo dosegel lanskih dohodkov IRPEF in ILOR, lahko predujem ustrezno zniža ali celo opusti. V prihodnji prijavi se bo izračun poravnal.

Vplačilo se lahko izvrši s predpisanim formularjem na bančnih okencih. V formularju je vedno obvezno navesti davčno številko.

Zakonci, ki so ob prijavi na skupnem formularju 740 vplačali skupni saldo IRPEF, lahko prav tako pri predujmovanju izvršijo skupno vplačilo po pravilih, ki smo jih navedli. Če pa se odločijo za ločeno vplačilo, bodo prihodnjo prijavo morali prav tako predložiti ločeno. Če pa bodo kljub temu izbrali prijavo, jim bodo likvidirali ločeno obdavčitev. V primeru dedovanja dediči niso obvezani za vplačilo, če je zapustnik umrl pred zapadlostjo roka vplačila.

Kdor ne položi predpisanega predujma ali ga položi v zmanjšani meri, bo za manjkajoči znesek moral doplačati 15 odst. Doplačilo se zniža na 3 odst. pri zamudi največ 3 dni. Ker je letos 3. decembra nedelja, bodo priznali najnižji odstotek 3 odst., če bo vplačilo izvršeno do 4. decembra. Poleg tega bo finančna uprava zaračunala 12 odst. obresti v letnem razmerju v obdobju od 1. decembra do dneva vplačila. Doplačilo za zamudo in za obresti bo zapovedano prizadetim z davčno kartelo.

Po 31. decembru banke ne bodo sprejemale predujmov, čeprav bi jih prizadeti hoteli poravnati v izogib obresti.

Na koncu bi hoteli na kratko povzeti vprašanje odtegljivosti ILOR ob zadnji prijavi, ker nekateri naši bralci zadeve niso docela razumeli. ILOR je vsekakor postavka, ki jo moremo odtegniti od dohodka, ki smo ga prijavili za IRPEF. S tem se pravkar omenjeni davek zniža, ker se pač zniža obdavčljivi dohodek.

Po zadnjih navodilih finančne uprave je potrebno vplačilo dokumentirati z davčnimi kartelami, ki so bile izdane v letu, za katero teče prijava (zadnjič v letu 1976). Prizadeti so zaman čakali na te kartele, ki niso bile sploh odposlane v pričakovanju samoobdavčitve tudi za ILOR. Prav zaradi tega so prenekateri prijavitelji odšteli ILOR v zadnji prijavi kot odtegljivo postavko za dohodke. Po naknadnih navodilih finančnega ministrstva, ki so bila objavljena le nekaj dni pred zapadlostjo roka, je taka odtegnitev neveljavna. Prijavitelji bodo lahko odtegnili ILOR, ki so ga sami izračunali in po večini tudi plačali, od IRPEF, ki ga bodo prijavili v letu 1979. Kakšne bodo posledice, če ne bo prišlo do sanatorije? Davčna uprava ne bo priznala navedenega odtegljaja in bo zahtevala doplačilo za del «utajenega» davka. Poleg tega bodo lahko «kršitelju» naložili 50.000 lir globe.

Gre za klasičen primer davčnega sistema, ki ne upošteva negotovosti prijaviteljev. Kdor je sestavljal ministrska navodila, je moral dobro vedeti, da davčnih kartel v letu 1976 sploh niso izdajali. Ker gre očitno za pomoto davčne uprave oziroma finančnega ministrstva, se je večina predujmovalcev odločila, da ne bo popravljala zneskov predujmovanja. Ostane vedno možnost priziva na davčne komisije, ki so pooblaščene, da izbrišejo morebitne globe in kazni, ko gre za dvomljive primere.

ST. OBLAK

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 Dokumentarec: «Ladakh, centro dei passi»
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
17.00 *Odpri se sobota* 90 minut neposrednega prenosa z začetkom «Šembra vero»
18.35 Izžrebanje loterije
18.40 Utemljeni upi, nabožna oddaja
18.50 Posebna oddaja iz parlamenta
19.20 OMAR PAŠA «Pojdi in poskrbi», film
19.45 Almanah, Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 IL RIBALTONE Varietejski program s sestrama Goggi 5., zadnje nadaljevanje
21.55 Zgodovina italijanske filmske komedije *Zgodovina komedije* Program je pripravil Ugo Gregoretti Ob koncu DNEVNIK, Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 DRUŽINA ROBINSON 6. epizoda: «Povratek v raj»
13.00 Dnevnik 2 - OB 13. URI
13.30 Iz naših žepov Neposredni prenos iz Rima in Milana
14.00 Odprta šola Tedenska rubrika o vzgojnih problemih
14.30 Dnevi Evrope
17.00 Program za mladino «Fred Bassetto», risani film
17.05 VELIKA PUSTOLOVŠČINA «Ljudje iz Kentuckyja», film
18.00 «Iščemo kita», dokum.
18.40 Programi pristopanja
18.55 Izžrebanje loterije
19.00 Dnevnik 2 - DRIBBLING Sobotna športna rubrika Ob koncu Vremenska slika
19.45 Dnevnik 2 - ODPRTI STUDIO
20.40 «Brata Kennedy» Film-raziskava, ki ga je napisal in za TV priredil Gianni Bisiach. Sledil bo razgovor o dobi Kennedyjevih med Giannijem Bisiachom in Ruggerom Orlandom. Ob koncu Dnevnik 2 - ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

8.05 Stare japonske pravljice
8.20 Vrtec na obisku: Gornji Senik v Porabju
8.35 Z besedo in sliko Zlata skledica: Gosli, sončnica in kukavica
8.50 «Trinajstletniki», mladinska nadaljevanka
9.20 Pisani svet
9.55 Po sledeh napredka
10.25 Izbira študija in poklica: Gradbeništvo
10.55 **MEDNARODNA OBZORJA: TRST 78**
11.50 A. Dombrowska (nadalj): «Noči in dnevi»
15.00 Vaterpolo: KPK - ANTWERPEN
15.50 Nogomet: OLIMPIJA - VELEŽ
17.40 OBZORNIK
17.50 «Kako izpuliti kitu kočnik» mladinski film
19.12 Risanka
19.30 DNEVNIK
20.00 F. Cialente (nadalj): «Camilla»
20.55 Moda za vas
21.05 «Topkapi», celovečerni film
23.00 DNEVNIK

Koper

15.50 Nogomet: OLIMPIJA - VELEŽ
19.30 Otroški kotiček: Verzi in barve
20.15 DNEVNIK
20.35 Mladi advokati: *Se me spominjaš?*
21.30 Dosje našega časa: Leto 1951
22.20 «Človeško telo», igrani film

Zagreb

17.45 Pet plus, mladinska oddaja
18.45 Popotovanje, dokum. oddaja
20.00 *Proslava ob 35-letnici bitke na Neretvi*
20.50 «Sonata nad Jezerom», film
22.35 Akordi Kosova 78 zabavno-glasbena oddaja

ŠVICA

17.55 «Dolgove je treba poravnati», film
19.05 Izžrebanje loterije
20.45 «Kralj ponarejevalcev» Film, v katerem nastopa Jean Gabin, Martine Carol in Bernard Blier.
22.30 Športna sobota

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00 in 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.05 Prijateljsko iz studia; 9.30 Življenje besed; 9.40 Ritmična glasba; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.30 Kulturno pismo; 11.35 Plošča dneva; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Slovenske ljudske pesmi; 13.35 Orkestri lahke glasbe; 14.10 Slovenske povojne revije v Italiji; 14.30 Končno sobota; 15.35 Iz filmskega sveta; 16.30 Odprimo knjigo pravljic; 17.05 Mi in glasba; 18.05 «Profesor Klepec», radijski oder; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

7.30, 8.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 21.30 Poročila; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 9.15 Ansambel Homo Sapiens; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.15 Glasbeni portret; 10.40 Glasba in nasveti; 11.00 Kim, svet mladih; 11.32 Poslušajmo jih skupaj; 12.05 Glasba po željah; 12.15 Popevka dneva; 14.00 Plošče; 14.33 Orkester Puccio Roelens; 14.45 Orkester Borghesi; 15.00 Koncert na trgu; 15.40 Sledijo si popevke; 16.40 Zabavna glasba; 17.00 S polnimi jadri; 18.00 Vročih sto kilovatov; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.32 Vikend v glasbi; 22.20 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 21.00 Poročila; 6.00 - 7.30 Sinoči, davi; 8.40 Včeraj v parlamentu; 10.35 Program z Donatello Moretti; 11.30 Govorimo o deželi Siciliji; 12.05 Glasbeni utrinki; 12.10 Vesti in dogodivščine nekega gledališča, nekega mesta; 12.30 Evropa, Evropa; 13.35 Ko ljudstvo poje; 14.05 Zgodbice o «Miški»; 14.30 Popevke za mladino; 15.05 Radijska priredba; 15.55 Preproste zgodbe poslušalcev; 16.30 Protagonisti resne glasbe; 17.05 Jazzovska glasba; 17.35 Zlata doba; 18.25 Schubert v Italiji; 19.35 Zdravniški posveti; 20.10 Glasbeno-govorni spored z Michelom Stranierom; 21.30 Zgodovina radia; 22.15 Program z Enzom Jannacijem; 23.08 Lahko noč iz...

LJUBLJANA

6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.30 Iz naših sporedov; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Mladina poje; 10.45 Turistični napotki; 11.03 R. Kokai: Štirje madžarski plesi; 11.40 Mi pojemo; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.30 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Gremo v kino; 14.45 S pevcem...; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 S knjižnega trga; 17.05 Spoznavajmo svet in domovino; 18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije; 19.20 Zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Ljubljanski jazz ansambel; 20.00 Koncert iz naših krajev; 21.30 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Popularnih 20.

DOVOLITE,
da vas še enkrat spomnimo
v *Tržaški knjigarni* deluje za vse Slovence v Italiji

PRVI SLOVENSKI KNJIŽNI KLUB ***SVET KNJIGE***

Odslej boste lahko kupovali knjige po zares nizkih cenah kar doma

Postanite člani kluba SVET KNJIGE

Do 30% popusta pri nakupu najrazličnejših del iz domače in svetovne književnosti.
Nadalje lahko kupujete znanstvena dela, otroške slikanice, sociološke in filozofske študije, najrazličnejše priročnike, pa še mnogo drugega.
Ob prvem nakupu: 3 knjige po polovični ceni in lepa, praktična modna torbica v dar.
Član **SVETA KNJIGE** je lahko vsak ljubitelj dobrega in poučnega branja.
Pri tem ne boste plačevali nobene članarine, dovolj je le, da v vsakem četrtletju kupite vsaj eno knjigo, ki jo boste izbrali iz bogatega kataloga.
Ob vsem tem lahko sami premislite glede vseh prednosti, ki vam jih članstvo nudi.

NA SLOVENSKEM ŽE 135.000 ČLANOV!
Postanite člani *SVETA KNJIGE* še vi in prav nič vam ne bo žal

Čimprej se zato zglasite v *Tržaški knjigarni* ali pa vljudno sprejmite naše akviziterje, ki se bodo oglasili na vašem domu. Informacije tudi po telefonu 73 24 87

Kmetijski inštitut Slovenije širi domače hibride po svetu

Osemdeset let uspešnega dela - Za naše sorte krompirja se zanimata Italija in Nizozemska - Nove sorte trav in detelj zagotavljajo večji pridelek krme

LJUBLJANA, 8. novembra — »Ni dovolj, da samo praksa išče znanost, ampak mora tudi znanost iskati prakso.« Ta izrek Edvarda Kardelja si je izbral Kmetijski inštitut Slovenije za geslo svojega dela in pod istim motom se bodo 10. novembra zbrali v festivalni dvorani v Ljubljani vsi, ki bodo proslavili veliki jubilej: 80-letnico inštituta.

Direktor prof. dr. Vilko Štern je naštel: »Naši začetki segajo v leto 1898. Takrat je deželni odbor vojvodine Kranjske s kmetijsko družbo ustanovil v bližini današnje Židovske ulice kmetijsko kemično preskuševališče. Danes je naše delo raziskovanje, razvojno pospeševalno in strokovno tehnično.«

Raziskovalno delo zavzema 65 odstotkov dejavnosti inštituta ter je močno povezano z najnujšemi proizvodnimi potrebami.

Pridelovanju krme za govedorejo so se sicer posvetili že takoj po vojni, močneje pa po letu 1954, ko so pričeli tudi s poskusi.

»Slovenija premore največ travnatega sveta — od kmetijskih površin sta ga kar dve tretjini,« je povedal dipl. inž. Jože Šilc, predstojnik zavoda za poljedelstvo in semenarstvo. Predvsem želijo zboljšati in povečati pridelek krme. Pred leti so začeli vzgajati nove sorte trav in detelj, prilagojene našim razmeram. Že pred nekaj leti je zvezna sortna komisija v Beogradu potrdila trpežno ljuljko ilirko, mačji rep krim, pasjo travo kopo in črno deteljo poljanko. S temi sortami (njihov žlahtnitelj je prof. dr. Jože Korošec) se lahko pridela za 30 do 50 odstotkov več krme kot na enako velikem in dobro gnojenem travniku. Žal te sorte še niso prodrle na zasebne travnike, uporabljajo pa jih že na govedorejskih farmah v Kočevju, v Žalcu, v Postojni in še drugod.

Vzgojil šest novih sort krompirja

Kmetijski inštitut skuša spremeniti tudi način pridelave krme. Zastarela tehnologija — dvakratna košnja letno — naj bi se umaknila tri — in celo štirikratnim košnjam, seveda ob izdatnem gnojenju. Eden od načinov za izboljšavo je tudi sprememba košnje v pašno-kosni sistem, ki je boljši in predvsem poceni. Tretji način je zasejavanje travinja s sortnim semenjem, četrti pa pravilno spravilo.

»Kozolcem so šteti dnevi; preveč dela zahtevajo,« pravi dipl. inž. Slavko Gliha. »V zadnjih letih smo uvedli nove načine spravila krme: prevetrovanje, siliranje in dehidriranje. Za to sta največ napravila dipl. inženirja Raoul Jenčič in Marjan Mrhar.«

Kar zadeva koruzo, inštitut ne vzgaja novih sort, temveč preskuša in širi predvsem hrvaške in srbske. Zagrebški, osiješki in zemunski hibridi so v tujini veliko bolj cenjeni kot naša avtomobilska industrija.

Precej raziskovalnega dela so posvetili krompirju. V zadnjih desetih letih so vzgojili že šest sort krompirja: cvetnik, vesna, igor, jana in letos priznano novo sorto jaka. To je jedilno-industrijski tip z večjim odstotkom škroba. Njihov žlahtnitelj je dipl. inž. Viktor Repanšek s sodelavci. Vse te sorte krompirja sade po vsej Jugoslaviji, zanje se zanimata tudi Italija in Nizozemska. Slovenija jih prideluje povsod.

Na področju sadjarstva in vinogradništva uvajajo plantažne nasade in nove tehnološke postopke. Največ dela posvečajo jablani, hruški, breskvi in jagodičju (črni ribez in jagode).

»Vendar bi bil uspeh večji, če bi bila urejena tudi prodaja,« je potožil direktor Vilko Štern. Prvi so, ki v Jugoslaviji goje ameriške grmičaste borovnice. Te kljub izbirčnosti odlično uspevajo na barjanskih tleh ter se zanje navdušujejo mnogi vrtičkarji. Povsod velja in obvelja, da je najbolj zanimiva rastlina tista, s katero je najmanj dela. Dokler na inštitutu niso začeli uvajati pridelovanja jagod na črni foliji, ki ohranja jagode čiste, obenem pa zatre tudi ves plevel, se jagod ni splačalo pridelovati.

Vzgojili so tudi dve novi sorti breskev. Imenovali so ju Slavija in Adria, obe zgodnji sorti.

Šestdeset litrov mleka več

Za selekcijo govedi povezuje inštitut s svojim sekretariatom selekcijske službe delo šestih področnih kmetijsko živinorejskih in veterinarskih zavodov, ostalih strokovnih inštitucij in rejcev. Na inštitut se stekajo vsi podatki o testiranju in preverjanju proizvodnosti, nakar jih z računalniškimi metodami vrednotijo in obračunavajo. Sodobno selekcijsko delo povečuje letno genetsko sposobnost črede za proizvodnost mleka za okoli 60 litrov na kravo. Sekretariat selekcijske službe predstavlja in povezuje selekcijsko delo v Jugoslaviji in na tujem. Na inštitutu raziskujejo in pospešujejo tudi prehrano in tehnologije v živinoreji družbenega in zasebnega kmetijstva. Močno so poprijeli pri gradnji skupnih hlevov na Tolminskem.

To je le nekaj dosedanjih prizadevanj Kmetijskega inštituta Slovenije, ki je še pred ustanovitvijo Zadružne zveze Slovenije zasnoval in razvil organizacijo in program pospeševalne službe v zasebnem kmetijstvu. Znanstveni napredek in potrebe združenega dela — to je obveza tega kolektiva, ki se s ponosom ozira na svojo 80-letno pot.

NEVENKA ŠKRLJ

Gledališčniki z Reke v gosteh

Nastopilo bo z Nušićem v Novi Gorici, Kobaridu in Idriji

V ponedeljek zvečer začne na Goriškem tridnevno gostovalno turnejo Narodno gledališče »Ivan Zajc« z Reke, ansambel, ki že nekaj časa tesno in nedvomno tudi produktivno sodeluje s Primorskim dramskim gledališčem iz Nove Gorice.

Reški gledališčniki bodo najprej nastopili pri gostiteljih, novogoriških igralcih. V veliki dvorani v Solkanu bodo uprizorili delo srbskega komediografa Branislava Nušića. »Protekcija«. Dan kasneje bodo isto predstavo ponovili v Kobaridu, v sredo pa potem še v Idriji.

Medrepubliško gledališko izmenjavo, za katero upamo, da bo ponudila vznemirljiv gledališki dogodek, financira Kulturna skupnost Slovenije, sodelovanje med teatroma pa se bo v kar se da neposredni obliki nadaljevalo tudi v prihodnje.

A. I.

Z obalno cesto težave čeprav dovolj denarja

Za zavlačevanje gradnje so krive tudi obalne občine — Investitor se še lovi z izdelavo tehničnih elaboratov

KOPER, 8. novembra — Čeprav obalna cesta sodi med prednostne naloge v srednjeročnem načrtu izgradnje in posodobitve cestne mreže v Sloveniji, bo očitno pri uresničevanju tega načrta naposled ostala čisto na repu. Zato bo potrebno pri nadaljnji gradnji obalne ceste temeljito spremeniti zdajšnji način dela, ki mu je vsekakor mogoče očitati marsikaj, sicer pa važna prometna žila ne bo končana niti v prihodnjem desetletju.

Koordinacijski odbor za gradnjo obalne ceste je skupaj s predstavniki investitorja, republiške skupnosti za ceste, opozoril, da bo sicer načrt izgradnje in posodobitve cestne mreže do leta 1980 v Sloveniji uresničen okoli 55-odstotno, obalne ceste pa bo v tem času zgrajene le približno 15 odstotkov.

Denar za gradnjo ceste ta trenutek niti ni vprašljiv, pač pa so na dokaj trhlih tleh vsa pripravljalna dela, kar se je še zlasti pokazalo pri projektiranju koprske »deteljice« in semedelske upadnice. Zaradi pomanjkljivih in nepravočasne izdelave projektov prihaja do precejšnjih zamud in podražitev: koprsko izvennivojsko križišče se je od začetka gradnje do danes že podražilo s predračunskih 167 milijonov na 243 milijonov, kar pa seveda še zdaleč ni končna cena.

BORIS JEŽ

● Gradnja izvennivojskega križišča v Kopru je ta teden spet obstala. Nadvoz, ki se bo bočil preko obalne ceste, bo namreč stal na 500 pilotih, jeklenih ceveh, ki bi morali biti povsem neporozni, tako da vlaga ne bi prodirala v notranjost. Toda ob pregledu z rentgenom so ugotovili, da je vseh 500 cevi v skupni dolžini 11 kilometrov, slabo zvarjenih, tako da jih lahko znotraj kljub zaščiti z električnim tokom napade rja ter s tem nadvoz popolnoma onesposobi. Zdaj Inštitut za metalne konstrukcije ugotavlja, ali so cevi sploh uporabne ali ne.

Študijski dnevi zdravnikov

Ob obletnici smrti dr. Igorja Tavčarja o delitvi dela v interni medicini

LJUBLJANA, 8. novembra — V četrtek se bodo v Kliničnem centru končali »Tavčarjevi dnevi« ali tridnevni študij interne medicine, namenjen zdravnikom splošne prakse in študentom.

Pokojni profesor Igor Tavčar, po katerem je ta strokovna manifestacija pred dvajsetimi leti dobila ime, je bil prvi predstojnik interne klinike in katedre za interno medicino na popolni medicinski fakulteti v Ljubljani in danes velja za enega najvidnejših predstavnikov tiste generacije, ki je postavila temelje in utrla pot današnjemu razvoju medicinske znanosti in stroke na slovenskih tleh.

»Tavčarjevi dnevi« veljajo za prvo organizirano obliko podiplomskega študija za zdravnike splošne medicine, kar tudi pomeni, da so bili prav internisti tisti, ki so se prvi zavedeli, da bo tako bolniku kot zdravstvenemu varstvu v naši republiki v korist, če bodo svoje znanje posredovali tudi kolegom iz splošnih ordinacij.

Predavanja, ki so se začela v torek zjutraj, potekajo v znamenju »Stopenjske delitve dela v interni medicini«. Prvega dne so udeleženci razen orisa interne medicine od leta 1945 dalje poslušali tudi referate o »Gastroenterološki problematiki v ambulanti zdravnika splošne medicine«.

Med njimi je bil še posebno aktualen tisti, ki je govoril o škodljivih stranskih učinkih zdravil na jetra. Današnji in jutrišnji dan sta v celoti posvečena zvišanemu krvnemu pritisku ali hipertenziji, kako jo ugotavljamo in zdravimo.

Perutnina tudi za izvoz

V desetih letih se je proizvodnja perutnine podvojila na lanskih 227 tisoč ton — Uspešno delo velikih farm

BEOGRAD, 8. novembra (Tanjug) — Proizvodnja in poraba perutnine pri nas že nekaj let zelo naglo narašča. Zlasti je napredovala proizvodnja pitanih piščancev. Prav zaradi tega perutnina, ki je poprej marsikje prihajala na mizo le ob nedeljah in praznikih, ni več nobeno razkošje. Perutninskega mesa pojemo danes več kot kdajkoli poprej.

Lanska proizvodnja perutnine je znašala približno 227.000 ton, torej je bila skoraj za 50 odstotkov večja, kot ob začetku tega desetletja. Lani je namreč perutnina v celotni proizvodnji mesa odtehtala približno 20 odstotkov, pred osmimi leti pa približno 15 odstotkov. V tem obdobju se je večala tudi proizvodnja drugih vrst mesa, vendar ne tako hitro. Če sodimo po odkupu v osmih mesecih, se letos takšne težnje nadaljujejo. Po »zelenem načrtu« naj bi v letu 1980 proizvodnja perutninskega mesa dosegla 239.000 ton, zato je pričakovati, da bo srednjeročni načrt presežen prej.

Povprečna poraba tega mesa je pri nas lani presegla 10 kilogramov na prebivalca, torej je bila kar nekaj kilogramov več kot ob začetku desetletja, medtem ko je še pred dvajsetimi leti znašala približno tri kilograme. Takrat je bilo tovrstno meso eno najdražjih, danes pa spada med najcenejše.

Z razvojem modernega industrijskega perutninarstva smo premostili sezonsko ponudbo. Zdaj imamo farme, ki zagotovijo na leto tudi po 20.000 ton piščancev. V glavnem.. so te farme zelo pozitivno vplivale na razvoj domačega perutninarstva.

Večina teh farm je enakomerno razporedila finančna sredstva na razvoj proizvodnje, na predelavo in na prodajo, imajo pa tudi lastne prodajalne. Odtod tudi stabilnost od proizvodje do potrošnje. Letos se je prvič zgodilo, da so naše farme izvozile večje količine perutninskega mesa.

Načrte perutninskih farm delno ovira stanje na koruznem trgu, ki je znatno dražji. Pričakovati je, da bo pred nedavnim odobreni interventni uvoz koruze delno to stanje omilil. Vedar pa je prava rešitev v dolgoročnem povezovanju s poljedelci, na kar se prav zdaj tudi pripravljajo.

Umetnih gnojil bo dovolj

Domača industrija bo izdelala nad milijon ton dušičnih gnojil

BEOGRAD, 9. novembra (Tanjug) — Domača industrija bo prihodnje leto kmetijstvu zagotovila dovolj vseh vrst mineralnih gnojil, lahko sklepamo na podlagi bilance proizvodnje in porabe za leto 1979, ki je bila ravnokar pripravljena. Organizacije združenega dela v kmetijstvu in njihove asociacije so se letos namreč prvič odzvale zahtevam tovarn in pravočasno sporočile potrebe po mineralnih gnojilih, upoštevale pa so tudi potrebe zasebnih kmetov.

Industrija bo v okviru proizvodnje dušičnih gnojil izdelala okoli 920.000 ton KAN, domače kmetijstvo pa bo potrebovalo okoli 790.000 ton tega gnojila.

Cement-izguba

NOVA GORICA, 9. novembra — Do konca septembra letos so anhovski cementarji »namleli« poleg cementa še za nekaj več kot 120 milijonov dinarjev izgube. Tako stanje, ko nam cementa primanjkuje, istočasno pa postavimo kolektiv, ki ta dragoceni material, ki pa je sodeč po cenah, dragocen tudi zaradi cenenosti, izdeluje, v tako nemogoč položaj, da ne more več vzdržati, so med drugim poudarili na današnji seji komiteja občinske konference ZKS v Novi Gorici.

Komunisti v Salonitu so izdelali oceno in v njej »odkrili« tudi nekatere slabosti v samem kolektivu. Z njihovo odpravo bi se sicer dalo mogoče nekaj malega celo prihraniti in nekatere službe bolje organizirati. Vendar pa je tistim, ki razmere bolje poznajo, povsem jasno, da kolektiv bistvenih problemov zaradi katerih imajo cementarji izgubo, sam ne more rešiti. Na te probleme pa v Anhovem opozarjajo že dolgo časa, vendar je bilo doslej storjenega odločno premalo za reševanje.

● Osnovni vzrok izgubam v anhovski cementar. ni je dejstvo, da se proizvodnja, zlasti zaradi naraščanja cen mazuta in električne energije, hudo draži, cene, ki jih za cement določa zveza pa so več ali manj zacementirane. Razkoraka med naraščajočimi cenami energije in zaostajanjem cen cementa kolektiv cementarne ne zmore več »pokrivati« z lastnimi rezervami.

Zato bo potrebno s prizadevanji, da bi prevzele določanje cen za cement republike, za spremembo vračilnih pogojev ogromnih posojil, na jetih za gradnjo nove cementarne v Anhovem, nadaljevati.

BRANKO PODOBNIK

Posojila za nova delovna mesta

Zagrebške delovne organizacije jih bodo lahko odprle okrog 250

ZAGREB, 9. novembra — Obrtniške, gostinske, trgovske in nekatere druge zagrebške delovne organizacije bodo lahko v bankah najele zelo ugodna posojila za odpiranje novih delovnih mest, ki so nujna, vendar za njihovo odpiranje nimajo dovolj denarja.

Združena samoupravna interesna skupnost za zaposlovanje bo namreč v bankah vezala 50 milijonov dinarjev, k temu pa bodo svoj delež primaknile še banke, tako da bodo delovne organizacije lahko najele posojila za okrog 250 novih delovnih mest. Denar pa bodo morale vrniti v petih letih po poldstotni obrestni meri.

Med nezaposlenimi prevladujejo ženske, ki jih je okrog 63 odstotkov. V strokovno usposabljanje in prekvalifikacijo je bilo zajetih domala 3800 delavcev, kar je občutno manj od načrtovanega, čeprav so temeljne organizacije zadovoljile vse potrebe.

Zagreb s 777.000 prebivalci ima še vedno probleme s premajhnim številom delovnih mest. Število zaposlenih se je letos v tem mestu povečalo za 4,4 odstotka, tako da je sedaj 353.800 zaposlenih. Kljub temu pa je še vedno nekaj prek deset tisoč delavcev, ki so pri SIS za zaposlovanje na seznamih nezaposlenih.

B. C.

Sodobnejša tehnologija bo prelomnica v razvoju

Preselitev v tovarno v Stegnah omogoča »Zmaju« posodabljanje sedanje in razvoj nove proizvodnje baterij

LJUBLJANA, 9. novembra — Preselitev v novo tovarno v Stegnah po 55 letih obstoja pomeni za delavce Iskrine delovne organizacije Industrija baterij »Zmaj« pomemben, prelomen dogodek, saj jim je zagotovila pogoje za širjenje, posodabljanje in načrtnejši razvoj proizvodnje. S tem so se usposobili tudi za lasten razvoj tehnologije in za proizvodnjo potrebnih strojev ter opreme, je v slavnostnem govoru ob otvoritvi nove tovarne med drugim dejal sekretar mestne konference ZKS Ljubljana Marjan Orožen.

Premajhni in neustrezni prostori na Smartinski cesti so postali čedalje resnejša ovira za širjenje ter posodabljanje proizvodnje v »Zmaju«, zato so konec 1975. leta začeli v Stegnah graditi novo tovarno s 6.976 kvadratnimi metri površine. Hkrati so v sodelovanju z znanstveno-raziskovalnimi organizacijami posodobili tehnološke postopke in izdelali nekatere stroje, ki jim omogočajo avtomatizacijo proizvodnih postopkov. Razvili so proizvodnjo baterij novega elektrokemijskega sistema — alkalnih baterij, ki so primernejše zlasti za napajanje najrazličnejših naprav z elektromotorčki, saj dopuščajo tudi trajnejše obremenitve z večjimi tokovi, omogočajo delovanje tudi pri nizkih temperaturah, dopuščajo skladiščenje do dveh let, ne iztečejo. Za izdelavo alkalnih baterij v sodelovanju s strojno fakulteto razvijajo in izdelujejo potrebne stroje in avtomatske linije, proizvodnjo pa bodo v večjem obsegu začeli prihodnje leto.

Vključevanje v Iskrino tržništvo je delovni organizaciji »Zmaj« tudi začelo širše in dolgoročneje odpirati vrata na zunanja tržišča. Za izvoz v letošnjem letu imajo zaključenih pogodb že v vrednosti milijon dolarjev, ugotovili pa so velike možnosti zlasti za povečanje izvoza nekaterih baterij (na primer 4 R 25 za osvetljevanje v prometu). Večja in trajnejša prisotnost na svetovnem trgu pa je pogoj za hitrejši in načrtnejši razvoj ter napredek proizvodnje baterij v delovni organizaciji »Zmaj«.

ZDRAVKO STEFANCIC

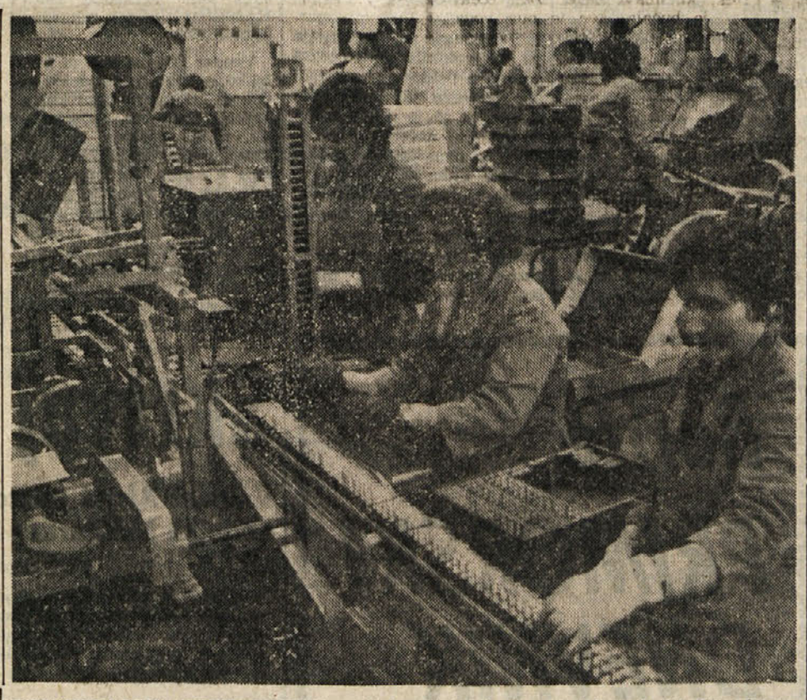

POSODOBLJENA PROIZVODNJA — Avtomatski stroj za izdelavo in hkratno kontrolo ploščatih baterij, ki so ga izdelali v delovni organizaciji »Zmaj« sami po zamisli inž. Janeza Čamernika.

Foto: Janez Zrnec

Ugodni premiki

V raziskovalnih organizacijah je zaposlenih skoraj dva tisoč strokovnjakov

Za sedanje stanje na področju raziskovalne dejavnosti v Sloveniji je značilno, da je dotok novih kadrov v raziskovalne organizacije premajhen in da je njihovo kroženje nezadostno, čeprav so v zadnjem času vidni nekateri ugodni premiki. Lani je prišlo v raziskovalne organizacije 238 novih raziskovalcev, med njimi 63 iz gospodarskih organizacij, odšlo pa jih je 196, od tega 101 v gospodarstvo. Pomembno je, da se v delo raziskovalnih organizacij vključuje vse več strokovnjakov iz proizvodnje, s čimer je omogočen hitrejši pretok raziskovalnih dosežkov v neposredno prakso.

Med 7116 zaposlenimi v raziskovalnih organizacijah je 1988 raziskovalcev ali 28 odstotkov. 1303 so zaposleni v raziskovalnih zavodih, 685 pa v raziskovalnih enotah organizacij združenega dela. Polovica vseh raziskovalcev dela na področju tehničnih ved. Doktorat znanosti ima 12 odstotkov raziskovalcev, 14 odstotkov pa dokončan podiplomski študij. Med vsemi zaposlenimi je 46 odstotkov žensk, med raziskovalci pa le 25 odstotkov ali 489.

Po informaciji republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost se raziskovalci premalo vključujejo v vzgojno-izobraževalno delo na visokih šolah, zlasti v najrazličnejše oblike podiplomskega študija, v raziskovalnih organizacijah pa ne skrbijo dovolj za splošno družbeno izobraževanje raziskovalcev in drugih zaposlenih, kar seveda vpliva na prepočasno uveljavljanje novih družbenih odnosov v tej dejavnosti. Zagotovljen bi moral biti večji družbeni vpliv na kadrovsko politiko v raziskovalni dejavnosti, o čemer sedaj pretežno odločajo delavci v teh organizacijah. Trdneje pa bi morali biti oblikovani tudi kriteriji za izvolitve v raziskovalne nazive.

B. S.

Muhasta gripa je še uganka

Za zdaj le nekaj primerov v Pacifiškem bazenu — Kakšna bo pot virusa, ne vemo — Cepivo imamo — Ogrožene skupine: bolni, starejši in majhni otroci

LJUBLJANA, 8. novembra — Na kraju razpoznavanja povzročitelja gripe, v virusnem laboratoriju Zavoda za zdravstveno varstvo Slovenije, smo zvedeli dokaj pomirjajočo vest: gripe, ki smo jo nekako navajeni pričakovati vsako jesen, ni ne blizu, ne daleč naokrog. Ne pri nas, ne v Evropi.

Kolikor se virusi, ki povzročajo gripo ali influenco, zadržujejo na našem planetu skozi vse leto, so si letos poleti in v zgodnji jeseni izbrali od nas zelo oddaljena domovanja na Novi Zelandiji, v Avstraliji, v Čilu, na otokih Fudži in to v zelo maloštevilnih, na ozka območja omejenih primerih obolevnosti.

S hladnejšimi dnevi infekcije dihal

S prihodom hladnejših dni smo torej prehlajeni, imamo pogosto različne infekcije dihal, ki jih povzročajo najrazznovrstnejši virus, do 140 krivcev za prehladne nevšečnosti poznamo. Nimamo pa še gripe, za katero je moč povzročitelja v vseh njegovih inačicah od sredine tridesetih let izolirati, razpoznati, ga opredeliti in delno predvideti njegovo možno pot v obliki epidemij ali celo pandemij iz dežele v deželo, s kontinenta na kontinent.

Dobrih dvajset let je tudi ljubljanski laboratorij, ki ga vodi doc. dr. Marko Matjašič, usposobljen za sprotno identifikacijo povzročitelja gripe, ki meri komaj eno milijonino milimetra in ima nehvaležno lastnost in sposobnost hitrega spreminjanja. Od tod toliko različnih poimenovanih inačic gripoznega virusa, ki je v zadnjih desetletjih ogrožal prebivalstvo in v tem je tudi pojasnilo za intenzivno spreminjanje pojavov te množične nalezljive bolezni — saj je treba za zdaj edino dostopno preventivno sredstvo, cepivo, redno prilagajati tistemu soju in vrsti gripoznega virusa, ki je na pohodu, ali ga pričakujejo.

Cepljenje, žal, ni stoodstotno uspešno

Kakorkoli je ta hip zabeleženih v svetu le po nekaj deset primerov gripe, pa je dokaj neobičajno, da krožijo kar tri inačice soja A. To so izpred nekaj let poznani virus gripe A-2 Victoria, naš lanski znanec A-2 Teksas in tudi že lani predstavljen virus A-1 SSSR, ki se je ponovil nekako po dobrih 20 letih in je zato še malce bolj nalezljiv med mladimi, ki h koncu petdesetih let še niso bili njegovi »vrstniki«, nimajo osnovne prekuženosti in so zato nekoliko bolj sprejemljivi zanj kot pa starejši letniki, čeprav pri gripi o kakšni konstantnejši prekuženosti ni moč dosti računati.

Naše cepivo, kot je povedal doc. dr. Matjašič, je prirejeno tako, da deluje na vse tri inačice in ga je dovolj na razpolago. V začetku oktobra je Zavod razposlal okrožnico po vsej Sloveniji za akcijo preventivnega cepljenja. Za bolj ogrožene skupine prebivalstva, bolne, starejše in majhne otroke je na razpolago cepivo z mrtvo vakcino, za preostale z živo vakcino. Učinkovitost obeh vakcin je enaka, žal pa ni zaščita stoodstotna. Obvaruje pred okužbo od 50 do 80 odstotno, pri čemer pa igra še posebej veliko vlogo to, kako množično se cepljenju odzovemo. Če je velika večina prebivatslva cepljena, zlasti v delovnih kolektivih, šolah in podobno, je veliko več upanja, da bo bolezen manj razsajala, kot pa če se zavarujejo le posamezniki — okrog njih pa bo množica bolnih, če se pojavi epidemija.

Epidemija je bolj gospodarski kot zdravstveni problem

Če se pojavi... Virus je namreč v svojem obnašanju muhast, njegovo gibanje nepredvidljivo, včasih se drži ustaljenih pravil, včasih odstopa od svojih običajnih poti.

Po dolgoletnih izkušnjah z gripo pri nas in v svetu, ne zavzema obolenje v povprečju tako hudih oblik, kot jo je zavzela v slabem spominu zapisana »španska«, ter je v glavnem manjši zdravstveni, pa bolj hud gospodarski problem. Ker mora ob gripi bolnik ostati nekaj dni doma v postelji, kjer mu blažijo težave brez recepta dostopni aspirini in C vitamini ter je le ob znamenjih kakšnih komplikacij in pri ogroženem delu prebivalstva nujna zdravniška intervencija, lahko v hipu naraste število izgubljenih delovnih dni. V primeru, da zajame bolezen cele tovarniške oddelke in inštitucije, pa to tudi očitno ohromi proizvodnjo in redno delo.

Zato sedaj, ko gripa še ne trka na vrata, prisluhnimo pozivom zdravstvenih domov in zlasti obratnih ambulant za preventivno cepljenje, da nevarnost, če pride, vsaj omilimo, če je že preprečiti ne moremo.

MARIJA NAMORŠ

BERITE REVIJO DAN

Potni listi bodo veljali pet let

Odpadlo bo odvečno administrativno delo — Prispevek k uresničevanju sklepa listine KVSE

BEOGRAD, 9. novembra (Tanjug) — Potni listi in vizumi jugoslovanskih državljanov bodo poslej veljali pet let in ne več dve leti kot doslej.

Podaljšanje veljavnosti potnih listin je ena najvažnejših novosti, ki se napoveduje z bližnjimi spremembami in dopolnitvami zakona o potnih dokumentih jugoslovanskih državljanov. S tem se jugoslovanska praksa izenačuje s tujo in prispeva k uresničenju določil sklepne listine konference o evropski varnosti in sodelovanju (KVSE).

S podaljšanjem veljavnosti popolnih listin bo tudi odpadlo odvečno administrativno delo naših diplomatsko-konzularnih predstavništev v tujini, posebno v državah, kjer začasno živi večje število naših državljanov.

Ena izmed morebitnih novosti v zakonu se nanaša na vpisovanje začetne črke roditeljevega imena v potni list. Tu pa se križajo mnenja o tem, ali naj bi bilo to imena očeta ali matere. Jugoslovanski zakoni namreč izenačujejo zakonske in nezakonske otroke in če bi ostali pri očetovem imenu, bi bila to diskriminacija nas proti tistim, ki očeta ne poznajo.

Nekateri predlagajo, naj bi se vpisovala začetna črka imena enega izmed staršev, medtem ko se drugi zavzemajo za edino zanesljivo ime, ime matere, ki je vedno znano.

Kompromisna rešitev bi bila, če bi srednjo črko opustili. V zvezi s tem vprašanjem je pričakovati živahno razpravo, ko bo zakon v kratkem prišel pred delegate skupščine SFRJ.

Alpe Adria v državah v razvoju

Skupni interesi jugoslovanskega in italijanskega gospodarstva

MARIBOR, 9. novembra — Danes se je v prostorih VEKŠ začelo 6. posvetovanje Alpe Adria, na katerem bodo udeleženci dva dni obravnavali možnosti skupnih jugoslovansko-italijanskih naložb v državah v razvoju in probleme, ki pri tem nastajajo v finančnem, informacijskem, zavarovalnem in pravnem področju.

Udeležence posvetovanja je v imenu občinske skupščine Maribor pozdravila podpredsednica Brigita Kuhar ter dekan VEKŠ dr. Dušan Bobek. Poudaril je, da so na dosedanjih petih simpozijih obravnavali pomembne probleme in prispevali svoj delež k njih urejevanju. Dekan ekonomsko komercialne fakultete iz Trsta prof. Claudio Calzorali je dejal, da njihova fakulteta že vec let sodeluje z VEKŠ pri organiziranju simpozijev Alpe Adria in na drugih področjih.

M. K.

Razstavljajo sovjetsko elektroniko

Prva tovrstna izmenjalna prireditev — Naprava z lasersko tehniko

LJUBLJANA, 9. novembra — Na Gospodarskem razstavišču v paviljonu Jurček bo do 19. novembra na ogled razstava »Elektronika Sovjetske zveze«, ki jo posedujejo ministrstvo za elektronsko industrijo ZSSR, sovjetski državni komite za znanost in kulturo in Dom sovjetske kulture v Beogradu ter predstavlja prvo tovrstno izmenjavo prireditev Tehniškega muzeja Slovenije s Sovjetsko zvezo.

Razstava, ki jo je v navzočnosti generalnega konzula Sovjetske zveze v Zagrebu tovariša Gusova in drugih gostov danes popoldne odprl republiški sekretar za industrijo Tone Kovič, ima predvsem informativni značaj in kot taka ne predstavlja predmetov iz muzejskih zbirk iz muzejske tehnike.

B. S.

ANDREJ NOVAK

Trd baskovski oreh

Španski notranji minister Martin Villa je v debati, ki zdaj teče v španskem parlamentu, izjavil, da je teroristična organizacija ETA edini krivec za kritični položaj v Deželi Baskov. Kot »dokončno rešitev« baskovskega vprašanja je predlagal idejno razorožitev ETA in policijske akcije proti terorizmu. Hkrati je iz Bilbaa prišla novica, da je policija istega dne ubila enega in aretirala štiri mlade Baske, ki so osumljeni, da so pripadniki ETA.

Dogodki v Deželi Baskov se slejkoprej vrte v začaranem krogu nasilja in nasprotnega nasilja. V zadnjem času so se iz tedna v teden vrstili atentati pripadnikov ETA, katerih žrtve so bili v glavnem pripadniki »guardie civil«, zaklete sovražnice baskovskih nacionalistov še iz časov frankizma; na drugi strani je policija z lovom na teroriste poskušala izkoreniniti »zlo«. Kljub demokratizaciji Španije po Francovi smrti je Dežela Baskov ostala tisti del države, kjer so vsi bistveni problemi še vedno nerazrešeni in je položaj najtežji.

Ni pa samo najtežji ampak tudi najbolj zapleten. Politična ločnica danes ni več tako jasna, kot je bila v času frankizma, ko so se tudi baskovski nacionalisti, vključno s teroristi ETA, vključevali v boj proti frankizmu. Prav teroristi ETA so bili tisti, ki so decembra 1973 v Madridu vrgli v zrak avto, v katerem se je peljal takratni podpredsednik vlade in perspektivni Francov naslednik admiral Carrero Blanco

Danes atentati v Deželi Baskov odmevajo precej drugače. Res je sicer, da med samimi Baski ne vzbujajo tolikšnega vznemirjenja kot drugod po Španiji, res pa je tudi, da med tistimi Baski, ki trezno razmišljajo o prihodnosti svoje dežele in Španije, vse več takih, ki nasilje kot sredstvo za dosego svojih nacionalnih pravic odklanjajo.

Vse pomembnejše legalne baskovske stranke se zavzemajo za avtonomijo dežele, vendar so proti nasilnim metodam, ker menijo, da slepi teror v današnji Španiji predstavlja nevarnost za splošno demokratizacijo v državi, na drugi strani pa tudi ni najbolj učinkovito sredstvo za dosego politična skupina, Baskovska nacionalistična stranka (PNV), je imela doslej do ETA dvoumno stališče. Ta stranka pretežno krščansko-demokratske usmeritve sicer ne zagovarja političnega terorja, vendar je bila kot predstavnica drobnega in srednjega meščanstva, poglavitna nosilak baskovskega nacionalizma in se ni hotela odkrito ograditi proti ETA, ki je nastala pred dvajsetimi leti z odcepom od PNV.

V debati o novi španski ustavi, ki je bila sprejeta v parlamentu 31. oktobra in naj bi jo 6. decembra potrdili na referendumu, se je PNV zavzemala za to, da bi v besedilo temeljnega zakona vključili tudi starodavne »fueros«, svoboščine, na katerih je nekoč temeljila baskovska avtonomna ureditev. Predlog ni prodrl, na eni strani zato, ker je sama ustava vprašanje regionalne avtonomije načela le polovično, na drugi strani pa zato, ker tudi v Deželi Baskov pri mnogih ljudeh prevladuje mnenje, da je treba danes postaviti baskovsko avtonomijo na sodobnejše temelje.

V ozračju vse pogostejših atentatov pripadnikov ETA v zadnjih tednih je boj za baskovsko avtonomijo z ekstremističnih pozicij v ostalih delih Španije izgubil precej podpore. Baskovska nacionalistična stranka se je bila prisiljena distancirati od ETA in konec oktobra je stranka v sodelovanju z drugimi, v parlamentu zastopanimi političnimi skupinami, organizirala v Bilbau množično manifestacijo proti terorizmu, ki se je je udeležilo okrog 40.000 ljudi, medtem ko so pripadniki ETA oziroma političnih skupinic, ki se zavzemajo za iste cilje, zbrali na drugem koncu mesta le okrog 1000 pristašev, ki so bili, resda, pod hudim pritiskom policije.

V baskovskem razmerju političih sil torej prihaja do pomembnih premikov. Toda to ne pomeni, da se PNV odreka svojim osnovnim zahtevam ali da je zaradi njenega prilagojevanja mogoče že videti rešitev baskovskega vprašanja. Ne samo PNV, tudi druge legalne stranke se zavzemajo za resnično avtonomijo in tudi za nekatere konkretne ukrepe, ki jih predlaga tako imenovani socialistični koordinacijski odbor (politični zavezniki ETA), predvsem za to, da bi v Deželi Baskov ustanovili domačo policijo, medtem ko naj bi se osovražena »guardia civil« umaknila.

Španska ustava za zdaj v sprejetem besedilu omenja v zvezi s pokrajinami, ki naj bi dobile avtonomijo, dve vrsti pristojnosti: tiste, ki jih bo ohranil Madrid, in tiste, ki jih bodo dobile avtonomne oblasti. Te pa so precej skromne in razširili naj bi jih v pogajanjih med Madridom in pokrajinami. Čeprav nekateri poznavalci ne izključujejo možnosti, da bi se v ta pogajanja vključila tudi ETA — po neuradnih podatkih so se prvi stiki že začeli — pa je gotovo, da bodo pogajanja z Baski najtežja. Ne samo, da so Baski doslej dobili manj pravic kot, na primer Katalonci, ampak imajo tudi največje zahteve in najbolj zapleten položaj na terenu. Gotovo pa je, da tridega baskovskega oreha ne bo mogoče streti samo z idejno razorožitvijo ETA in s policijskimi akcijami, kot predlaga notranji minister Martin Villa.

AVGUST PUDGAR

Uspel ‚popravni izpit'

Taktični manever kongresne stranke bivše predsednice indijske vlade Indire Gandhi je vsaj za zdaj docela uspel. Pred časom je v osrednjem parlamentu odstopil poslanec iz južnoindijske države Karnatake, nakar so v volilnem okrožju te države razpisali nove volitve za izpraznjeno poslansko mesto in Indira Gandhi je na teh volitvah prepričljivo premagala poslanskega kandidata vladajoče ljudske stranke ter se tako po več kot dvajsetih mesecih vrnila v spodnji dom indijskega parlamenta, kjer bo bržkone prevzela položaj voditeljice parlamentarne opozicije.

Bivša predsednica vlade in voditeljica opozicijske Indirine kongresne stranke, kakor se ta stranka uradno imenuje po letošnjem razcepu v kongresni stranki, je tako uspešno opravila »popravni izpit« po porazu na lanskih parlamentarnih volitvah, ko jo je v volilnem okrožju Rae Bareli v zvezni državi Utar Pradeš premagal njen stari tekmec in bivši minister za zdravstvo in načrtovanje družine Radž Narain. Vladajoča ljudska stranka je na dopolnilnih volitvah v državi Karnataki doživela udarec, ki je še bolj boleč zaradi tega, ker bo navzočnost Indire Gandhi v parlamentu po vsej verjetnosti pripomogla pri strnjevanju opozicijskih vrst, s čimer bi razrahljano koalicijo vladajoče ljudske stranke postavila pred nove preizkušnje.

Vrnitev Indire Gandhi v osrednji parlament po eni strani sicer ustreza večinski ljudski stranki, oziroma tistemu delu vladajoče koalicije, ki si želi neposrednega obračuna z bivšo predsednico vlade v parlamentu. Obračun prejkone pomeni, da bo morala Indira Gandhi v spodnjem domu neposredno odgovarjati na obtožbe poslancev ljudske stranke na račun »zlorab, ki jih je Gandhijeva zagrešila med izrednim stanjem« (izredno stanje je trajalo od 25. junija 1975 do lanskih marčnih volitev).

Znano je, da je tako imenovana Šahova komisija pripravila obsežno gradivo o zlorabah med izrednim stanjem, to gradivo pa sedaj proučuje posebna vladnonem premisleku odločila, ali bodo dokazno gradivo izročili sodišču v Delhiju in parlamentarna komisija, ki naj bi po tehtS tem sprožili sodni proces proti Indiri Gandhi, ali pa bo ocenila, da dokazno gradivo ne zadošča za sodni proces. Če bi vsa stvar prišla pred sodišče, bi se proces zapletel že zaradi tega, ker bivšo predsednico vlade po volilni zmagi ščiti poslanska in ministrska imuniteta.

Velikо vprašanje je, kako bo na vrnitev Indire Gandhi v parlament reagirala kongresna stranka, ki jo vodi bivši zunanji minister Čavan. Le-ta je pred časom povzročil krizo in razkol kongresnih koalicij (Indirin kongres in Čavanova kongresna stranka) v dveh zveznih državah, nakar so se poslanci »avtentičnega« kongresa povezali v novo koalicijo s poslanci ljudske stranke. Ta korak je bil prvo znamenje, da namerava Čavanova kongresna stranka tudi v osrednjem parlamentu sodelovati z večinsko ljudsko stranko, v kateri sta močni krili nekdanjih pripadnikov kongresne stranke. Gre za stari kongres sedanjega premiera Morardžija Desaija, ki se je od kongresne stranke odcepil 1969, in za kongres za demokracijo obrambnega ministra Džagdživana Rama, ki se je odcepil od kongresne stranke neposredno pred lanskimi volitvami.

V tem primeru bi se pozicije ljudske stranke, ki je sestavljena iz petih različnih strank, v parlamentu vsekakor okrepile, kar bi bilo za Desaijevo vlado in za ohranitev večine v parlamentu sila pomembno. V dobrem poldrugem letu oblasti je namreč Desaijevo vlado in ljudsko stranko pretresla že vrsta kriz, ki izvirajo predvsem iz političnih heterogenosti vladajoče koalicije, pa tudi iz osebne nestrpnosti in obračunov med ministri osrednje vlade.

Najglobljo krizo v ljudski stranki in v vladi sta povzročila bivši notranji minister Čaran Singh in bivši minister za zdravstvo Radž Narain, ki sta zahtevala radikalen obračun z napakami prejšnje kongresne vlade, z Indiro Gandhi in njenim sinom Sandžajem, po drugi strani pa tudi obračun s »skorumpiranimi ministri« v Desaijevi vladi in sodni postopek proti Desaijevemu sinu Kantiju, ki so ga obtožili nezakonitih finančnih transakcij ter poneverbe denarnih skladov ljudske stranke. Premier Desai je krenil v nasprotno ofenzivo in sredi avgusta sta morala oba ministra odstopiti, v znamenje solidarnosti s Čaranom Singhom in Radžem Narainom pa so odstopili še štirje ministri osrednje vlade. Po zadnjem obračunu med dvema koalicijskima strankama v ljudski stranki sta odstopila še dva ministra, tako da je trenutno v Desaijevi vladi praznih kar osem ministrskih mest, kar zgovorno priča o krizi v vladajoči stranki in v vladi. Nove ministre naj bi imenovali po decembrskih volitvah v ljudski stranki, ko naj bi izvolili tudi novo strankino vodstvo in s tem prebrodili dolgo, trajno krizo, ki je že resno načela ugled vladajoče stranke in povečala razlike med koalicijskimi partnerji.

Indira Gandhi si je z izvolitvijo v parlament prav gotovo pridobila dragocene politične točke, če pa bi ji uspelo na svojo stran pritegniti vsaj del poslancev Čavanove kongresne stranke in »disidente« iz ljudske stranke, potem bi se lahko ljudska stranka znašla v nevarnem položaju. V spodnjem domu ima ljudska stranka za zdaj 297 od skupaj 542 poslanskih mest, ta večina pa se kaj lahko »stopi«, če vladajoča stranka ne bo uspela prebroditi dolge krize, in če bo Indiri Gandhi uspela protivladna ofenziva v imenu »rešitve Indije«.

Teng v sferi ASEAN Težišče je v Kambodži

Jugovzhodna Azija se boji, da bi se morala opredeliti v sedanjem konfliktu med Kampučijo in SR Vietnamom

Dva dni po podpisu vietnamsko-sovjetskega sporazuma o sodelovanju in prijateljstvu (z obrambno klavzulo) se je podpredsednik kitajske vlade Teng Hsiao-ping 5. novembra odpravil na turnejo po treh državah iz skupine ASEAN (Tajska, Malezija, Singapur), da bi nevtraliziral sporazum med Moskvo in Hanojem.

Tako kot so Sovjeti obsedeni od »kitajske nevarnosti« na sibirski meji, tako so Kitajci obsedeni od »sovjetskega prodora v jugovzhodno Azijo«. Za Peking je Vietnam v Aziji to, kar je Kuba v Afriki. Na univerzitetnem simpoziju v Amoyu avgusta letos so kot glavni problem jugovzhodne Azije obravnavali temo »ZSSR — najhujši sovražnik narodov jugovzhodne Azije«.

Ko je tajski premier Kriangsak na letališču v Bangkoku sprejemal kitajskega gosta, dopisnikom ni ušla pikantna protokolarna podrobnost: na sprejem ni bilo veleposlanika ZSSR, pač pa sta se ambasadorja Vietnama in Laosa prisrčno rokovala s Tengom.

Tematika, ki jo Teng obravnava v Bangkoku, se bo z nekoliko različnimi poudarki ponavljala v Kuala Lumpurju in Singapuru.

Tajska je od treh članic ASEAN, ki jih bo obiskal Teng, najbolj vznemirjena ob misli, da bi Vietnam uveljavil politični vpliv v Kampučiji. Zato je ustrezno zainteresirana, da Kitajska zaustavi prodor sovjetskega in vietnamskega vpliva v jugovzhodni Aziji.

Problem gverilcev

Drugi interes Tajske v dialogu s Hanojem (Pham Van Dong je bil v Bangkoku v začetku septembra) in Pekingom je, čimbolj zmanjšati pomoč teh dveh držav tajskim gverilcem.

Vietnamski premier je Tajcem med obiskom v Bangkoku že zagotovil, da Hanoi ne bo več podpiral gverilcev, če se »tajska nevtralnost v indokitajskem konfliktu ne bo nagnila v korist Kitajski«. Premier Kriangsak bi sedaj rad vedel, kakšno je v tem pogledu kitajsko stališče, oziroma, kaj pomeni tisto, kar je Teng v Pekingu povedal tajskim novinarjem pred odhodom v Tokio: »Pham Van Dong je v Bangkoku ali lagal, ali pa je razgalil svoj reakcionarni obraz; kitajska komunistična partija ne bo odrekla proletarske solidarnosti s tajskimi gverilci, kar pa ne pomeni, da se državni odnosi med Tajsko in Kitajsko ne bi mogli zadovoljivo poglabljati, kajti za zaupanje med državami je najbolj važna iskrenost, in Kitajska je iskrena . . .« Tajsko zanima predvsem to, kaj takšna formulacija pomeni v praksi.

Vietnamci so državam ASEAN ponudili, da bi jugovzhodno Azijo spremenili v cono »neodvisnosti, miru in nevtralnosti«. Članice ASEAN so zavrgle to pobudo s svojo formulacijo: smo za cono »svobode, miru in nevtralnosti«. Teng je v Bangkoku brez pridržkov podprl to drugo formulacijo, ki je antipod vietnamski.

Opredelitev, ki je ASEAN ne mara

Posebni problem ASEAN je skrb, da se vietnamsko-kampučijski konflikt ne bi razširil. V konfliktu sedanjega obsega je ASEAN striktno nevtralen, če pa bi se konflikt razširil, bi se »hočeš-nočeš« moral opredeliti. Kampučija bo torej ena od zelo pomembnih tem razgovorov v vseh treh prestolnicah.

Na koncu ostanejo še bilateralni odnosi, oziroma gospodarsko sodelovanje. Članice ASEAN bi rade dobile zagotovilo, da se kitajsko-japonsko sodelovanje ne bo odvijalo v škodo trgovine med njimi in Japonko. Delno so to bojazen Kitajci marca letos nevtralizirali že na »vrhu« članic ASEAN v Manili, ko so predlagali, naj bi te države kot skupina ASEAN odprle poseben regionalni gospodarski velesejem na Kitajskem.

Dve od treh držav, ki jih bo obiskal Teng, imata normalne diplomatske odnose s Kitajsko. Malezija jih je vzpostavila maja 1974, Tajska pa junija naslednjega leta. Singapurski premier Li Kuan-ju je sicer maja 1976 obiskal Peking, diplomatskih odnosov pa ni vzpostavil. Singapur je v tem pogledu zadržan: ko bo Indonezija poslala ambasadorja v Peking, bo tja prišel tudi singapurski, prej pa ne. Indonezija pa je prekinila diplomatske odnose s Pekingom leta 1965 ob reničnem ali domevnem uporu, ki ga je v krvi zadušil takratni načelnik generalštaba in današnji predsednik general Suharto.

Maja letos se je v Pekingu mudila indonezijska gospodarska delegacija, govore pa tudi o bližnjem obisku indonezijskega zunanjega ministra. Nemara bo Teng v Singapuru ti dve okolnosti uporabil kot argument, da so že dani vsi pogoji na navezavo normalnih diplomatskih stikov med Singapurom in Pekingom. Po tem, kako bodo ta argument ocenili v Singapuru, bo mogoče posredno razbrati tudi to, kakšno je do normalizacije razpoloženje v Djakarti, ki je Teng Hsiao-ping ne bo obiskal.

Teng bo obiskal tri članice ASEAN, Tajsko, Malezijo in Singapur. Drugi podpredsednik kitajske vlade Li Hsien-nien je bil na Filipinih marca letos; tako ostane Indonezija edina iz skupine ASEAN, ki še ni bila gostitelj kakemu visokemu predstavniku Kitajske.

MIRAN ŠUSTAR

MACNELLY: DOLARSKA AKROBATIKA

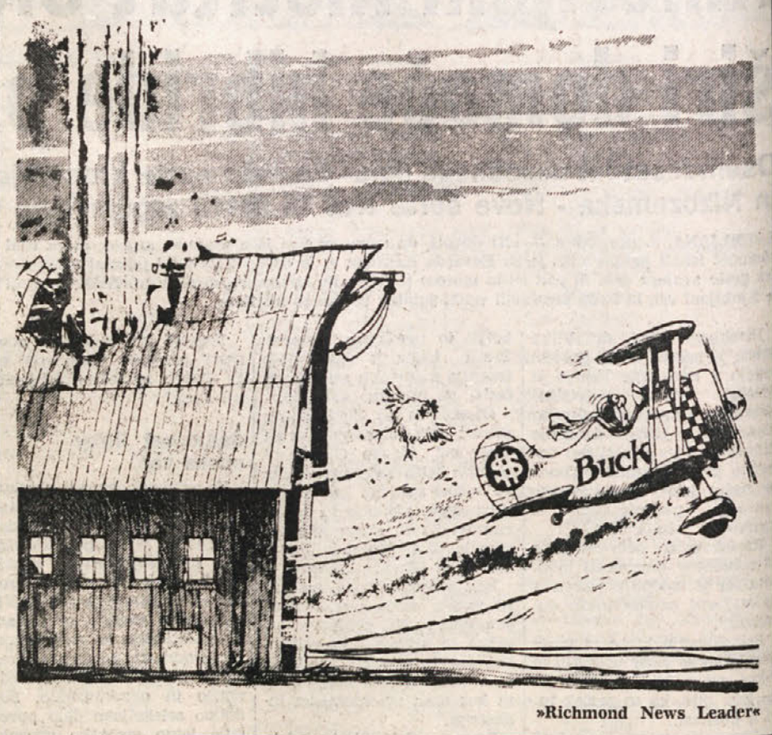

»Richmond News Leader«

Brežnjev kritično o Hruščovu

Sovjetski voditelj objavil knjigo o dogodkih, ko je bedel nad oranjem stepe v Kazahstanu - Odločna obsodba subjektivizma nekdanjega prvega sekretarja

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 8. novembra — Za knjigo vojnih spominov »Mala zemlja« in knjigo o povojni obnovi »Preporod« je generalni sekretar CK KP SZ Leonid Brežnjev pravkar objavil v književni reviji »Novij mir« še tretjo knjigo »Ledina«, v kateri se spominja časov, ko je pred 24 leti kot sekretar kazahstanske partije bedel nad oranjem srednjeazijskih step, tedaj največjega podviga v ZSSR. Toda tako kot prejšnji dve, tudi ta knjiga Brežnjeva ni zgolj memoarske narave, temveč ima v prvi vrsti aktualen politični pomen, zanimiva pa je tudi v odnosu do Nikite Hruščova.

Konec januarja 1954 so na zasedanju prezidija CK KP SZ, ki ga je tedaj vodil Nikita Hruščov, kritično pretresli položaj v partijski organizaciji Kazahstana, koder naj bi se še spomladi začela orjaška akcija za osvojitev ledin. Nekaj dni zatem sta odšla v Alma Ato Pantelejmon Ponomarenko, kot prvi sekretar republiške partije, in Leonid Brežnjev, kot drugi sekretar. Čez poldrugo leto je Brežnjev postal prvi sekretar CK KP Kazahstana, vse do februarja 1956, ko so ga poklicali nazaj v Moskvo, za sekretarja centralnega komiteja. Svojo nalogo je Brežnjev odlično opravil, saj je po dveh letih osvajanja ledin Kazahstan dosegel rekordno žitno letino.

Vendar mu pri tem ni bilo lahko, saj je garal podnevi in ponoči, se moral ukvarjati z najbolj drobnimi malenkostmi, veliko potovati in dvakrat je celo preživel, kot opisuje v knjigi »Ledina«, tudi srčni napad. Vmes je nekajkrat zašel tudi v spor z Nikito Hruščovom, kar v svoji knjigi podrobno navaja, pri čemer ni težko zaslediti aktualnih političnih poudarkov. V bistvu gre pri tem, z najvišjega partijskega vrha, za odločno obsodbo subjektivističnega in voluntarističnega obnašanja prejšnjega prvega sekretarja partije, ki ga je Brežnjev nasledil pred 14 leti in ki je na splošno malone povsem potisnjen v pozabo.

Dva spora s Hruščovom

Najbolj značilen primer, ki ga navaja Brežnjev, je tisti, ko so v Kazahstanu obravnavali vprašanje transporta kmetijskih pridelkov. Večina se je, vključno z Brežnjevom, zavzemala za široko omrežje dobrih cest, Hruščov pa je bil mnenja, da je smotrneje zgraditi nekaj ozkotirnih železnic, in ni hotel poslušati nobenih nasprotnih mnenj. Potem so zgradili dve ozkotirni železnici, ki pa so jih kasneje morali razmontirati, ker nista dali potrebnih rezultatov.

»Tega primera ne navajam zato, da bi dokazal, kako mora biti partijski in državni voditelj hkrati strokovnjak za ceste, ekonomist, inženir itd.«, piše Brežnjev. To ne, vendar »mora obvladati zakone splošnega razvoja, se opirati na konkretne znanstvene in praktične izsledke«. In Brežnjev dodaja poglavitno kritiko na rovaš Hruščova, oštevajoč ga, da »se v nobenem primeru ne more šteti za edino in neizpodbitno avtoriteto na vseh področjih človekove dejavnosti«, kajti sodobno življenje je tako zapleteno, da ga »lahko obvlada samo mogočen kolektivni razum«. Zato je potrebno prisluhniti specialistom, znanstvenikom, »znati se posvetovati z ljudstvom, da bi se tako izognili različnim »zaletavanjem«, prenagljenim in nepremišljenim samovoljnim odločitvam«. Za zgled takšnega ravnanja postavlja Brežnjev svoje delo z ljudmi v Kazahstanu kot tudi svoja srečanja med dvotedensko turnejo po Sibiriji letos spomladi.

Do drugega spora s Hruščovom je prišlo po katastrofalnem letu 1955, ko je bilo, kot piše Brežnjev, izredno težko dokazati svoj prav in vztrajati pri veri v uspeh. Ko je Brežnjev v navzočnosti Hruščova zagotovil, da bo »ledina še opozorila nase«, ga je slednji zavrnil: »Iz vaših obljub se ne da speči kolačev«. A Brežnjev se mu je odločno zoperstavil: »In vendar verujemo: kmalu, zelo kmalu bo tudi na celini velika žitna letina«. Njegova napoved se je čez nekaj mesecev izpolnila. Brežnjev je dokazal svoj prav pred Hruščovom.

Poleg tega Brežnjev navaja, kako se je seznanjal z domačimi kazaškimi kadri, med drugim s predsednikom akademije znanosti Kunajevom, ki je zdaj član politbiroja in prvi sekretar republike. Opozarja na velik pomen nacionalnih kultur, pri čemer omenja, da ga je »že od nekdaj vleklo k poeziji«, da se je mnogo srečeval s kazaškimi književniki, umetniki, obiskoval teatre. »Bolj kot je intenzivna rast sleherne od nacionalnih republik«, poudarja Brežnjev,« bolj očitno se izpričuje proces internacionalizacije«. Brežnjev daje tudi navodila sovjetskim literatom: osvajanje ledin naj opišejo v velikem romanu, podobnem »Tihemu Donu« ali »Zorani ledini« Mihaila Solohova.

Brežnjev v knjigi omenja, da gre danes v kmetijstvo ogromno materialnih in denarnih sredstev, samo da bi povečali proizvodnjo mesa, žitaric in zelenjave. Opozarja pa hkrati, da je potrebno gospodarno ravnati z vsem, se boriti proti razsipništvu. Kar zadeva rezultate velikanske akcije za osvajanje kazahstanskih ledin — ki je tolikšna kot Jugoslavija — je Brežnjev mnenja, da so se splačali. Kot navaja, je šlo v kmetijstvo Kazahstana v letih od 1954 do 1977 skupno 21,1 milijarde rubljev kapitalnih investicij. V tem času je dal Kazahstan državi 250 milijonov ton žitaric, v vrednosti 27,2 milijarde rubljev. To pomeni, da je bilo 6,1 milijarde rubljev dobička.

TIT DOBERŠEK

Berite PRIMORSKI DNEVNIK

Skrivaj porabil državni denar

V Južni Afriki odstopil minister Mulder, premier Botha pa je odstavil še sodnika Mostarta - Mahinacije z dragim filmom - Stroški s Harrisovo vodko

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 8 novembra — Največji politični škandal v 30-letni vladavini rasistične južnoafriške nacionalne stranke je danes terjal dve žrtvi. Opolnoči od torka na sredo je sporočil svoj odstop minister dr Connie Mulder, kmalu zatem pa je premier P. W. Botha dejansko odstavil predsednika (in edinega člana) preiskovalne komisije, sodnika vrhovnega sodišča Antona Mostarta — tako da je komisijo kratkomalo ukinil.

Mulder je bil kandidat za novega premiera po Vorsterjevem odstopu, vendar je bitko izgubil, predvsem zaradi škandala — o katerem se je že tedaj na debelo šušljalo, pa tudi pisalo. Šlo je za zlorabe v oddelku za informacije, za skrivno poraba velikih vsot državnega denarja v času, ko je bil minister za informacije Connie Mulder. Ta je bil do davišnjega odstopa »minister za pluralna razmerja in razvoj«, kar je samo zapletena označba za izvajanje apartheida do afriške večine v deželi.

Odstop je obrazložil z željo »pomagati premieru zavrniti ta napad na vlado in Južno Afriko sploh«, pri čemer pa, da je slej ko prej prepričan o lastni nedolžnosti v zadevi, ko so po skrivnih kanalih porabili okoli 15 milijonov dolarjev za sumljive posle.

Glavna postavka škandala je 13,8 milijona dolarjev, ki so jih porabili za ustanovitev proviadnega dnevnika »The Citizen«, potem, ko so propadli poskusi, da bi z denarjem iz tajnih vladnih skladov kupili neko vladi nenaklonjeno južnoafriško časopisno podjetje. List The Citizen so ustanovili prek burskega magnata z umetnimi gnojili, Luyta, financirali pa prek tajnih računov v švicarskih bankah.

Luyt je septembra pod prisego izpovedal, da so za te mahinacije vedeli mimo Mulderja tedanji premier in sedanji predsednik republike Vorster, tedanji šef tajne policije Boss Hendrik van den Bergh in šef informacijskega oddelka Escher Rhoodie.

Prepovedi objave vsakršnih izsledkov o aferi, objavljeni v uradnem listu, se je uklonil samo vladni radio, ne pa tudi časniki. Tako je torej sodnik Mostart moral plačati svoje izjave za tisk z odstavitvijo.

JOŽE ŠIRCELJ

Francozi v skrbeh za naraščaj

Nerazveseljiva ugotovitev na posvetu o prihodnosti francoskega naroda: če ne bo več rojstev, bo njihova dežela ob koncu stoletja že prava starka

OD DOPISNIKA TANJUGA

PARIZ, 8. novembra — Če si hoče kak narod zagotoviti »enostavno reprodukcijo« prebivalstva, mora vsaka žena roditi dva otroka, za »razširjeno reprodukcijo« pa »še malo več«. V Franciji, ki šteje zdaj nad 50 milijonov prebivalcev, bi lahko ob nekoliko drugačni razdelitvi sredstev za življenje udobno živelo vsaj še enkrat toliko ljudi.

Sedanje stanje na področju rodnosti je takšno, da resno vznemirja ne samo demografe in sociologe, temveč tudi državne faktorje. Razlog je več kot očiten: odstotek rojstev je manjši od »enostavne reprodukcije«, ker ima vsaka žena po statistiki le 1,8 otroka.

V Parizu so nedavno pripravili posvetovanje o problemih prihodnosti francoskega naroda. Izzvenelo je prav mračno. V javnost so vrgli osupljivo geslo: »Če ne bomo resno poskrbeli za povečanje rodnosti, bo Francija čez nekaj desetletij štela samo 34 milijonov prebivalcev!« Ta podatek so razglasili kmalu po tistem, ko je bila objavljena znanstveno dokazana napoved, da bo Francija že konec tega stoletja »starka«, ker se življenjska doba prebivalstva daljša, prirastka pa je vse manj. Na omenjenem posvetovanju je bilo slišati najrazličnejša mnenja in mnogo predlogov, vendar ni nihče prepričan, da so našli prave rešitve.

Razprave o poti iz slepe ulice

Vsi pa so se strinjali v enem: Francija mora dobiti še tretjega otroka! Kako naj bi to dosegli, je seveda še velika uganka. Nekateri so poskušali priklicati na pomoč zakon, ki so ga sprejeli leta 1920 in po katerem je treba strogo kaznovati ne samo vse, ki si »privoščijo« kontracepcijo in splave, temveč tudi zdravnike, ki svetujejo morebitno prekinitev nosečnosti. Drugi so privržencem tega zakona odgovorili, da z zastraševanjem že takrat niso ničesar dosegli in da se je po sprejetju omenjenega zakona število prebivalcev celo zmanjšalo.

Privrženci večjega števila otrok so naredili še korak naprej. Novo zakonodajo in njeno protagonistko Simone Veil, ministrico za zdravstvo, so obtožili »zločina nad prihodnostjo francoskega naroda«. Večina Francozov je kljub temu prepričana, da ne bi bilo dobro, če bi se »vračali k staremu«, čeprav ne morejo predlagati sprejemljivega izhoda iz sedanje slepe ulice.

Med mnogimi skeptiki pa se je našlo tudi nekaj optimistov. Po njihovih računih »hudič ni tako črn, kot se kaže«. Francija bi lahko dosegla ravnovesje, pravijo, že če bi si tretjega otroka omislilo 60.000 družin. Seveda se hkrati postavlja vprašanje, kdo in kako naj najde te družine, s čim naj jim predpiše tolikšno »produkcijo«.

Kot povsod po svetu imajo tudi v Franciji največ otrok ravno revne družine. Tako se položaj teh družin vse bolj slabša, ker očetovi dohodki ne zadoščajo, mati pa se ne more zaposliti. Da bi rešili problem tretjega otroka z velikim povečanjem »materinskega dodatka«, se zdi delodajalcem in državni administraciji nesprejemljivo, ker bi s tem obremenili državni proračun in bi morali uvesti razne dodatne dajatve.

Trezni razsojevalci razmer iščejo rešitev v »kombiniranih ukrepih«, bolje rečeno, v organiziranem prijateljskem prepričevanju zakoncev. Tudi to pa seveda ne bo obrodilo sadu, če jim ne bodo zagotovili boljših delovnih in življenjskih razmer. Ne gre samo za povečanje materinskega dodatka in rešitev stanovanjskega vprašanja, temveč tudi za polovično zaposlitev mater, za boljšo urejenost otroškega varstva, večjo mrežo jasli in vrtcev. Če vsega tega ne bodo pravočasno zagotovili, Francija po splošnem mnenju ne more pričakovati nič dobrega.

Mnogi se zavzemajo za kombinirane ukrepe

Matere izražajo poleg tega še nekatere druge, dosti večje zahteve. Ker so mnoge izmed njih na delovnih mestih popolnoma enakovredne moškim, hočejo biti zdaj enakovredno zastopane tudi v političnem življenju. Neka bojevnica za ženske pravice je celo postavila ultimat: če ženam ne bodo ugodili, bodo začele »stavkati« in sploh ne bodo več pripravljene roditi.

CEDOMIR STANKOVIC

NOGOMET

V PRVENSTVU 2. AMATERSKE LIGE

Pomemben nastop Primorca

V 3. AL bodo Križani odigrali tekmo, ki bo odločala o vrhu lestvice

2. AMATERSKA LIGA

Jutri bodo odigrali pare devetega kola, ki bo za naše enajsterice precej naporno, saj od naših ekip igra le Gaja pred domačim občinstvom.

Campanelle - Primorje

Proseška ekipa, ki ni prebolela krize, gre že danes popoldne v goste k solidni enejsterici Campanell, ki v tem prvenstvu še ni okusila grenkobe poraza. Ta podatek zgovorno kaže, da bo naloga proseške ekipe težka. Primorje je v tem delu prvenstva povsem razočaralo svoje navijače. Če prvotno Primorju ni šlo v napadu, sedaj igra «rdeče-rumenih» v celoti ne zadovoljuje. Boleča točka ostaja vsekakor napad. Za podatek lahko dodamo, da Primorje že 380 minut ni zatreslo nasprotnikove mreže. In če se bo ta suša nadaljevala je razumljivo, da bo Primorju res trda predla. Navijači proseške enajsterice so zato precej razočarani in si ne delajo iluzij za današnji nastop.

Libertas - Zarja

Libertas je prejšnjo nedeljo doživel prvi prvenstveni poraz in bo zato jutrišnje gostovanje Zarje še toliko težje. Razumljivo je, da Tržačani, ki merijo na prestop v višjo ligo, nočejo izgubiti stika z vrhom lestvice in bodo odločno jurišali na zmago. Zarja pa si ne dela skrbi. Bazovci bodo ubrali obrambni sistem igre in s tem skušali zaustaviti nasprotnika. Gotovo bi točka predstavljala za Bazovce že lep uspeh.

Opicina - Primorec

To bo osrednja tekma tega zavrtljaja. Opicina je trenutno na prvem mestu lestvice in s prikazano igro je dokazala, da si to mesto zasluži. Res je, da Openci razpolagajo s celo vrsto solidnih nogometašev, ki so do sedaj slavili pet zmag, dva remija, le enkrat pa so poraženi zapustili igrišče. Primorec bo zato moral proti tej ekipi igrati zelo previdno. Sicer pa Trebenci razpolagajo z dobrim napadom, ki zna popraviti napake branilcev. Tokrat pa imajo Trebenci nekaj težav s postavo. V dvomu je namreč nastop dveh napadalcev in sicer Pavla ter Maura Kralja. Zato mislimo, da bi remi zadovoljil trebenske navijače.

Gaja - Giarizzole

Gajevci so doživeli tri zaporedne poraze in s tem zdrsnili na sam rep lestvice. Problem Gaje ostaja še vedno napad. Do sedaj so «zeleno-rumeni» dali le dva gola (enega iz avtogola, drugega pa iz 11-metrovke). To jasno dokazuje, da napadalcem letos ne gre. Vodstvo je v zadnjem trenutku, pred zaključkom nogometne borze, skušalo rešiti ta problem z nabavo Sauleja, ki je že igral prejšnjo nedeljo proti Costalungi. Prav v tej tekmi pa je ekipa dobesedno odpovedala in okusila katastrofalen poraz. Navijači upajo, da Gaja jutri ne bo razočarala in bo proti Giarizzolam slavila prvo prvenstveno zmago.

Zaule - Breg

Brežani gredo v goste k presenetljivi ekipi Zauel, ki je trenutno na samem vrhu lestvice. Predstavniki Zauel so se posebno izkazali v zadnjih štirih nastopih, saj so slavili štiri zaporedne zmage. Prav v zadnjih tekmah pa so Brežani zaigrali pod pričakovanjem. Ekipa nima več tistega zanosnega poleta kot v začetku prvenstva. Če obramba še nekoliko zdrži, so problemi na sredini igrišča, posebno pa v napadu. Zato «plavim» jutri ne preostane drugega, kot da zaigrajo obrambno, posebno ker je igrišče v Žavljah majhno in so zaradi tega branilci favorizirani. Če bodo torej Brežani pokazali nekoliko več dobre volje (predvsem pa ne bodo zakrivili napak) jim lahko uspe odnesti vsaj točko.

Romana - Juventina

Štandrežci gredo v goste k vodji lestvice, ekipi Romane, ki je do sedaj doživela le en poraz (Staranzano), dvakrat remizirala in petkrat zmagala. Juventina pa je do sedaj premagala le ekipo Aiella, ki se (kot Štandrežci) nahaja na spodnjem delu lestvice. Iz teh podatkov je razvidno, da ima jutri v Tržiču Juventina le malo možnosti osvojiti točke. Vendar Marsonovi varovanci ne obupujejo. Točka bi vsekakor predstavljala za Juventino prestižen uspeh.

3. AMATERSKA LIGA

Esperia Sv. Ivan - Vesna

Križani gredo v goste k ekipi, ki je še pred dvema tednoma vodila sama na vrhu lestvice. V zadnjih dveh nastopih pa so predstavniki Esperie doživeli dva poraza in s tem prepustili vodstvo Vesni. Za Križane bo torej jutri zelo pomembno srečanje. Če zmagajo, se otresejo direktnega nasprotnika, v primeru spodrsljaja pa jih nasprotnik spodrine z vrha lestvice. Izid srečanja je zato zelo važen

Kras - Campi Elisi

Predstavnike Krasa čaka nevaren nasprotnik. V goste sprejemajo ekipo Campi Elisi, ki si je po slabem startu opomogla in potrdila, da je še vedno med konkurenti, ki računajo na prestop v višjo ligo. Sicer je tudi ekipa Krasa v zadnjih nastopih pokazala, da ne namerava v tem prvenstvu odigrati podrejene vloge. Zato je v tej tekmi možen vsak izid.

B. R.

Piedimonte - Mladost

V jutrišnjem, sedmem kolu prvenstva 3. amaterske lige bo doberdobska Mladost igrala v gosteh pri enajsterici iz Podgore, ki je v prejšnjem kolu (sicer nepričakovano a zasluženo) visoko podlegla enajsterici iz Sovodenj. Kljub temu, da sta še vedno poškodovana Bruno Dužman in steber doberdobske obrambe Evgen Ferfolja, ne bo imel trener Mladosti večjih težav pri sestavi enajsterice, saj so vsi igralci ta teden trenirali s polno paro in bodo gotovo brez večjih težav tudi v jutrišnjem nastopu odnesli obe točki.

L. Capriva - Sovodnje

Drugo slovensko enajsterico čaka dokaj lahko gostovanje pri Libertasu iz Koprivnega, ki je v nedeljskem kolu iztrgal v gosteh točko San Lorenzu. Kljub temu pa je ostal Libertas z dvema točkama v družbi Panzana in Brazzaneseja na zadnjem mestu lestvice. Trener Valle tokrat ne bo imel težav, saj ni noben igralec poškodovan v jutrišnjem srečanju na zmago.

(fg)

Pokal Primorskega dnevnika

V devetem kolu nogometnega prvenstva 2. amaterske lige ni na sporedu nobenega derbija. Prejšnjo nedeljo, to je v osmem kolu, pa sta bila na sporedu kar dva. Lestvica, ki jo vodimo na podlagi končnih izidov derbijev, postopoma dobiva svoj obraz. Od desetih napovedanih derbijev so jih odigrali že šest. Ti so dali sledeče izide:

Breg - Gaja	1:1
Zarja - Gaja	1:0
Primorje - Zarja	0:1
Primorec - Breg	3:1
Breg - Primorje	0:0
Zarja - Primorec	1:1

Naj omenimo, da bo že prihodnjo nedeljo spet na sporedu derbi in sicer na Proseku, kjer se bosta pomerila Primorje in Gaja, ki se trenutno ne nahajata v najboljših vodah. Ostali trije derbiji pa so napovedani v 12. kolu (3.12.) Gaja - Primorec, in končno v zadnjem, 15. kolu (7.1.79) Zarja - Breg ter Primorje - Primorec.

Po prvih šestih derbijih pa je lestvica sledeča:

Zarja	3	2	1	0	3:1	5
Primorec	2	1	1	0	4:2	3
Breg	3	0	2	1	2:4	2
Gaja	2	0	1	1	1:2	1
Primorje	2	0	1	1	0:1	1

B. R.

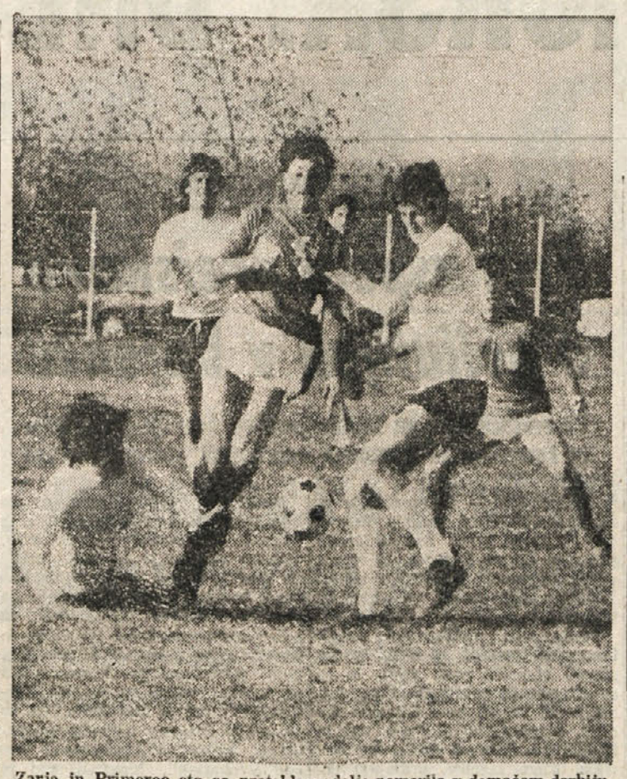

Zarja in Primorec sta se preteklo nedeljo pomerila v domačem derbiju

NAMIZNI TENIS

V ŽENSKI A LIGI

Drevi start Krasovih igralk

V prvem kolu bo njihov nasprotnik Regaldi iz Novare

V nabrežinski občinski telovadnici se bosta drevi ob 18. uri spoprijeli med seboj ekipi Kras in Regaldi Novara, v okviru prvega kola ženske namiznoteniške A lige.

V prvoligaškem prvenstvu nastopa letos osem ekip, ki so zemljepisno porazdeljene v dve skupini. V severni skupini nastopata poleg Krasa in Regaldija še Canottieri Lecco in CSI Crema, za katero bo igrala tudi Tržačanka Eccardi. Borba za točke bo letos neizprosna, saj bosta iz vsake skupine nazadovali v B ligo kar dve ekipi, skupaj torej štiri, ker bo od prihodnjega leta dalje A liga štela le šest moštev. Druga novost zadeva sistem igranja, saj bodo za vsako ekipo nastopale po tri igralke in zmagalo bo tisto moštvo, ki bo prvo nanizalo pet zmag.

V Krasovem taboru, ki brani naslov državnega podprvaka, vlada zmerni optimizem. Zavedajo se namreč moči ekipe, ki vsaj na papirju lahko goji ambicije za prvo mesto v skupini in torej pravico do finalnega spopada za državni naslov, kot se je to zgodilo v zadnjih štirih letih. Verjetno pa bo letos naloga krasovk težavnejša kot kdajkoli prej. Načelnik namiznoteniškega odseka Zvonko Simoneta nam je izjavil: «Vsa srečanja bodo izredno naporna in negotova, saj razpolagajo vsi tekmeci s solidnimi ekipami, pri katerih pa je slabša tretja igralka. Teoretično torej lahko računamo v vsakem srečanju na tri zmage Miličeve, preostali dve točki pa bi morali naši dve igralki izbojevati proti številki tri nasprotne ekipe. Lahko se bodo stvari zavrtele za nas tudi boljše, vendar si ne smemo privoščiti podcenjevanja nasprotnic.»

V današnjem srečanju bo Kras zaigral s standardno postavo: Sonja Milič, Dragica Blažina in Neva Rebula. Za ekipo Regaldi pa igrajo Bocale, ki je lani osvojila državni naslov med drugokategornicami in je težka nasportnica tudi za Miličevo, saj odlično brani top-spin udarce. Številka dve v ekipi gostinj je Bertoncello, solidna drugokategornica in enakovredna Blažinovi ter Rebulovi. Tretja igralka pa je mlada Porro iz Genove, ki bi morala biti vsaj na papirju slabša.

Krasu se torej obeta prva prvenstvena zmaga, vendar pa se mu bo treba vseeno pošteno potruditi, da bi preprečil vsako negativno presenečenje. Za začetek je važno, da slovenske igralke iztržijo celoten izkupiček.

Pismo uredništvu

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

V torkovi številki Primorskega dnevnika sem zasledil razveseljiv članek, da je bilo osem naših košarkarskih trenerjev v Ljubljani, kjer so imeli zanimivo predavanje o delu in treniranju mladih, ki sta ga vodila dva košarkarska strokovnjaka Dežman in Drvarič.

Toda tega nedvomno spodbudnega in hvalevrednega predavanja so se udeležili skoraj izključno trenerji enega samega društva, medtem ko ni bilo niti enega predstavnika ne s strani ŠD Kontovel, ne s strani ŠD Polet in prav tako ne s strani ŠD Dom.

To pa je drugo dejstvo, ki je veliko manj razveseljivo od prejšnjega, saj vemo, da tudi ta društva, ki sem jih sedaj naštel, gojijo košarko in je prav tako krvavo potrebno, da bi bila na takih predavanjih polnoštevilno zastopana.

Krivda, da so bila ta športna društva za to pozitivno pobudo prikrajšana (pobuda, ki po vsej verjetnosti izhaja iz osebne iniciative posameznikov zaslužnih športnih delavcev) sloni nedvomno na tem, da je politika športa v dokajšnji meri zgrešena. Ne vem če bi jo sploh imenoval politika, v kolikor se mi zdi : večji meri odraz pozabljivosti nekaterih ljudi, ki so nameščeni pri Združenju slovenskih športnih društev in bi morali za take pobude skrbeti.

Vedeti moramo namreč, da je ugled, ki ga slovenska zamejska košarka uživa, bodisi med našo manjšino, kot pri večinskem narodu, odraz večletnega strokovnega in pravilnega delovanja. V tem smislu naj citiram hvalevredne pobude, kot so bili poletni tečaji za košarkarje in za trenerje v Seči, razna predavanja za trenerje v Ljubljani in podobno.

Vse to je v zadnjih letih zamrlo in na tem področju je bilo storjenega bore malo. Če hočemo, da bo naša košarka še uspevala in tudi v bodoče žela take rezultate se moramo zavedati, mi in vsi tisti, ki so za zamejski šport odgovorni, da si takih spodrsljajev pri usposabljanju novega trenerskega kadra ne smemo dovoliti če nam je naša košarka in v obče naš šport pri srcu.

HENRIK LISJAK

KOLESARSTVO

Na tekmovanju v ciklokrosu

Adria v Varianu

Nastopila bo s štirimi svojimi tekmovalci

Jutri ob 10.30 bo v Varianu pri Vidmu na sporedu druga etapa letošnjega tekmovanja v ciklokrosu za «Trofejo Fogolar», ki se je v vseh kategorijah udeležujejo tudi kolesarji lonjerskega društva Adria. Po pozitivnem nastopu prejšnjo nedeljo, ko je premočno zmagal amater Gianni Giacomini, se bodo kolesarji tokrat pomerili na 23 km dolgi in preveč težavni progi v Varianu. Dirke v Varianu se bodo v dresih Adrie udeležili junior Sandro Čok, ki je trenutno v svoji kategoriji na 2. mestu, amater Petelin, ki je te nastope izrabil kot pripravo na cestne dirke po večmesečnem prisilnem zastoju ter cikloamaterja Ruzzier in Cerasari. Vsi štirje so bili več kot zadovoljni s svojim prvim nastopom in so prepričani, da se bodo tudi jutri dobro odrezali v tej naporni disciplini, predvsem pa v izredno ostri konkurenci, kjer mora vsakdo dati vse od sebe, da prispe na cilj.

R. Pečar

TOTIP

1. — prvi	1	2
drugi	2	1
2. — prvi	2	X
drugi	X	2
3. — prvi	1	X
drugi	X	1
4. — prvi	1	2
drugi	2	1
5. — prvi	1	2
drugi	2	1
6. — prvi	1	2 1
drugi	2	1 X

KOŠARKA

Pokal prvakov

V 2. kolu kvalifikacijskih skupin tekmovanja za pokal košarkarskih prvakov so dosegli te izide:

Zamalek (Eg.) - Klosterneuberg (A.)	89:79
Real Madrid (Šp.) - Honved (Mad.)	119:99
Eczacibasi (Tur.) - Fresh Air (Bel.)	54:48
Olypiakos (Gr.) - Le Mans (Fr.)	79:62
Bosna (Ju.) - Partizani (Alb.)	99:64

Pokal prvakinj

Cleveland (Angl) - Academico (Port.)	70:55
Merelbek (Bel.) - Leverkusen (ZRN)	52:52

KOŠARKA

V 5. KOLU MLADINSKEGA PRVENSTVA

ZANIMIV DERBI JADRAN-BOR

V kratkem se bodo začela še druga košarkarska prvenstva

MLADINCI

V petem kolu mladinskega prvenstva bo prav gotovo najzanimivejša tekma petega kola slovenski derbi med Jadranom in Borom. Tavčarjevi varovanci so po štirih kolih še nepremagani na vrhu lestvice, medtem ko so borovci (po dveh zmagah v zadnjih dveh kolih) doživeli dva (sicer častna) poraza. Bor in Jadran sta se letos spoprijela že enkrat v prijateljski tekmi: takrat je slavil Jadran, kot znano pa so rezultati prijateljskih tekem malokdaj indikativni. Jadranovci pa so vsekakor favoriti za zmago, saj razpolagajo z višjo in tehnično boljšo ekipo; borovci pa bodo skušali s požrtvovalnostjo in borbenostjo nadomestiti te hibe. Prav gotovo bomo na Kontovelu priča lepi košarkarski predstavi.

PRIČETEK PRVENSTEV

V kratkem se bosta pričeli še dve prvenstvi: 19. novembra bodo stopile na igrišče članske ekipe, ki se bodo udeležile promocijskega prvenstva, 25. novembra pa se bo pričelo prvenstvo dečkov. V promocijskem prvenstvu bosta igrali dve naši ekipi, Bor in Jadran, v prvenstvu dečkov pa trije naši zastopniki: Kontovel, Breg in Sokol.

Vse naše ekipe se, seveda, vestno pripravljajo na prvenstva. Jadran (člani) je ta teden igral prijateljsko tekmo s CUS (izid 94:93 za CUS), Bor pa bo jutri nastopil proti Barcolani.

Ekipa dečkov Sokola je včeraj gostovala v Ljubljani, podrobnejše poročilo o tej tekmi pa bomo podali v prihodnjih dneh. Že danes pa bodo sokolovci spet na igrišču, in sicer proti Boru, ki bo nastopal v prvenstvu «propaganda».

Marko

Goriški Dom v promocijskem prvenstvu

Letos bo goriški Dom prvič nastopal v promocijskem košarkarskem prvenstvu. Njegova peterka si je pridobila pravico do nastopanja na tem prvenstvu na podlagi ločitve košarkarske zveze. Medtem ko je v prejšnjih letih vsa prvenstva urejala zveza s sedežem v Gorici, sta z letošnjim letom nastali dve zvezi in sicer ena v Trstu ter druga v Gorici.

Goriške ekipe torej ne bodo več gostovale na Tržaškem in obratno. Posledica tega sta torej ločeni promocijski prvenstvi, namesto enega skupnega. Ker pa je na ta način, bodisi na eni, kot na drugi strani ostalo malo ekip, sta zvezi, za dosego določenega števila ekip, sprejeli vsa tista društva, ki so za to zaprosila. Goriško skupino sestavlja tako deset ekip in sicer: Pagnossin, Arte, Libertas, Edera in Dom iz Gorice, Itala iz Gradišča, Libertas iz Vileša, Mobilcasa iz Krmina ter POM in Italmonfalcone iz Tržiča.

Naloga Doma torej ne bo lahka, saj to skupino sestavlja nekaj res dobrih ekip, z dolgoletno košarkarsko tradicijo ter izkušnjami. Poleg tega je Dom prisiljen igrati zelo okrnjen, saj je od lanske ekipe (zaradi šolskih in vojaških obveznosti) odpadlo nekaj dobrih igralcev. Trener Hvalič pa je vseeno optimist in ima veliko zaupanje v moštvo, ki ga sestavljajo zelo mladi igralci, ki kljub svoji mladostni neizkušenosti znajo biti še kako trd oreh za marsikatero že priznano ekipo.

Prvenstvo se bo pričelo jutri. Prvo tekmo igra Dom na domačem igrišču (telovadnica CONI v Gorici) ob 11. uri.

Vili Prinčič

Turnir v Miljah

Jutri bo v Miljah v organizaciji domačega kluba Inter košarkarski turnir za igralce letnika 1965 in mlajše, na katerem bodo sodelovale naslednje ekipe:

Inter Milje, Bor, Ferroviario in Servolana.

SPORED TURNIRJA

Nedelja, 12. novembra

9.00: Inter — Bor
10.30: Servolana — Ferroviario
16.00: finale za 3. mesto
17.30: finale za 1. mesto

Sledi nagrajevanje

Vse tekme bodo v miljski občinski telovadnici.

Bor (1. divizija) — Bor kadeti 127:93 (64:47)

BOR KADETI: Bajc 14, A. Pegan 12, Lokar 21, Kosovel 6, Gerdol 4, Štavar 8, Škrlj 2, Pregarc, Merku 8, Canciani 6, Švara 12.

BOR 1. DIVIZIJA: Siega 5, Perko 31, Male 11, Š. Pegan, Pertot 23, Kneipp 14, Oblak 43.

V trening tekmi je ekipa Bora, ki bo nastopala v prvenstvu 1. divizije (začelo se bo februarja) prepričljivo premagala kadetsko vrsto istega društva. Tekma je služila predvsem kadetom, saj se bo zanje prvenstvo pričelo že čez približno mesec dni. Mladi borovci so prikazali zanesljivo igro v napadu (predvsem Bajc in Lokar), v obrambi pa so pokazali velike vrzeli in to posebno pri kritju protinapadov. «Stari» so namreč vsaj polovico košev dosegli s hitrimi akcijami v protinapadu.

Marko

NOGOMET

Znani poljski nogometaš Deyna bo prihodnje leto nastopal za angleško moštvo Manchester City. Za prestop je dobil 170 milijonov lir.

VATERPOLO

V okviru vaterpolskega tekmovanja za pokal pokalov je v polfinalu Canottieri iz Neaplja premagal Topolčane (ČSSR) s 7:3.

Totocalcio

Bologna - Avellino	1		
Catanzaro - Fiorentina	1		
Lazio - Roma	X		
Milan - Inter	1	X	2
Napoli - Juventus	X	1	
Perugia - Ascoli	1	X	
Torino - LR Vicenza	1		
Verona - Atalanta	1	X	
Genoa - Palermo	1	X	
Rimini - Bari	X		
Udinese - Cagliari	1		
Novara - Alessandria	X	1	2
Teramo - Catania	1		

Boj za žogo med domačim srečanjem Breg - Primorje

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 11. novembra 1978

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trstu, Campanelle
Campanelle - Primorje

KADETI

14.30 na Proseku
Primorje - Campi Elisi

***

14.30 v Trebčah
Primorec - San Marco

***

14.30 v Dolini
Breg - Fortitudo

NAJMLAJŠI

15.30 v Zagraju
Sagrado - Juventina

CICIBANI

15.30 v Dolini
Breg - Fortitudo

***

15.30 v Trstu, Soncini
Soncini - Primorje

***

15.30 v Foljanu
Fogliano - Mladost

NAMIZNI TENIS

ŽENSKA A LIGA

18.00 v Nabrežini
Kras - Regaldi Novara

JUTRI

NEDELJA, 12. novembra 1978

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

10.30 v Trstu, Ul. Flavia
Libertas - Zarja

***

14.30 v Bazovici
Gaja - Giarizzole

***

14.30 na Opčinah
Opicina - Primorec

***

14.30 v Žavljah
Zaule - Breg

***

14.30 v Tržiču
Romana - Juventina

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Podgori
Piedimonte - Mladost

***

14.30 v Koprivnem
L. Capriva - Sovodnje

***

14.30 v Križu
Kras - Campi Elisi

12.00 na Proseku
Esperia Sv. Ivan - Vesna

NARAŠČAJNIKI

9.15 v Trstu, pri Sv. Sergiju
Costalunga - Zarja

***

9.30 v Krminu
Cormonese - Sovodnje

ZAČETNIKI

12.30 na Opčinah
Op. Supercaffè - Primorje

***

11.00 v Ločniku
Lucinico - Juventina

***

9.30 v Tržiču
Monfalcone - Mladost

NAJMLAJŠI

10.45 v Križu
Vesna - Inter Sv. Sergij

***

13.00 v Trstu, Sv. Sergij
Giarizzole - Primorec

***

13.15 v Žavljah
Ponziana - Kras

***

11.30 v Dolini
Breg - Triestina

8.30 na Proseku
Primorje - Fortitudo

KOLESARSTVO

TROFEJA FOGOLAR

10.30 v Varianu pri Vidmu
Nastopa tudi Adria

KOŠARKA

MLADINCI

11.30 na Kontovelu
Jadran - Bor

***

PRIJATELJSKA TEKMA ČLANOV

10.30 v Dolini
Bor - Barcolana

***

TURNIR V MILJAH

9.00 v Miljah
Inter - Bor

OBVESTILA

Kot smo že poročali bo «Odbojkarsko SP v besedi in filmu» v ponedeljek, 13. t.m., ob 19.15 na stadionu «1. maj». Igralci in trenerji vabljeni.

***

ŠK Kras

obvešča, da bo v torek, 14. t.m., ob 21. uri v prostorih krožka v Zgoniku sestanek za vse, ki bi radi obiskovali rekreacijsko telovadbo za odrasle (moški in ženske).

MIŠKO KRANJEC

Nekoč bo lepše

(Dve povesti)

40.

So stvari, ki so bile nekoč vprašanje, danes niso več. In s čimer si nekoč z lahkoto opravil, se ti danes postavi po robu in ti govori, da ne delaš prav. Dokler si bil otrok, si veroval v katekizem, čeprav nisi živel po njem. Danes imamo ustavo in zakone, partija ima svoj štatut, toda mnoge stvari niso nikjer opredeljene. Znano je, da ne smeš krasti, goljufati, ubijati, izdajati, sabotirati, izkoriščati človeka in še tisoč drugih stvari je opredeljeno. Nikjer pa ni povedano, ali Zalaznikova Dana sme ljubiti ali ne, ker ima štiri otroke in se noče, ali ne more poročiti. In nikjer ni povedano, kako in kaj naj napravi Andrej Kolman v tem primeru, v katerega se je zapletel. Kje, v čem sem zdaj slab človek? Ali so res krivi samo otroci? Poznam žensko, ki se je poročila z vdovcem, ki je imel sedem otrok, nakar mu je še ona rodila tri, da je imela z desetimi kar dovolj dela. V čem in zakaj se razlikujem od tiste ženske? Zakaj sem se spotaknil? Če sem jo zares imal rad, tedaj — kako sem mogel imeti pomisleke? Ali me je prevarala? Ničesar mi ni prikrivala in ničesar ni zahtevala ne želela od mene. To torej pomeni, da je krivda za vse na meni.»

Bil je prepričan, da je nazadnje prišel stvari do dna. Tu dalje ni bilo poti. Prišlo je spoznanje in to spoznanje je bilo porazno zanj in sploh za njegovo notranjost. «In jaz sem bil prepričan, da sem popolnoma dostojen, pravi človek, kolikor toliko popoln. Nisem ne kradel ne goljufal, bil sem predan domovini, gradim socializem, dober uradnik sem, hodim na sestanke, plačujem članarino in sploh — ni prigovora k tej osebni ureditvi. Takšen sem se zlomil, ker sem bil v sebi gnil. Zdaj je prepozno. Rekla je, naj v teh štirinajstih dneh premislim vso stvar. Morala pa bi reči: v teh dneh pozabi vse skupaj. Ker jasno je, da je ona opravila z menoj. Za njeno srce sem jaz mrtev. Spoznala me je, sprevidela je, kje sem obvisel. Ženska moškega odkrije po navadi v drobnarijah. Kakršen sem, me ne more več rada imeti. Prav gotovo bi moral biti dober, plemenit človek, ki bi ga ona napravila za očeta svojim otrokom in se ji ne bi bilo treba bati, da bi mi ti njeni otroci bili v breme. Zdi se mi, da smo med borbo preprosteje, bolj človeško reševali take stvari. Zdaj pa kakor da smo se že spet nalezli nekaj starih navad. Pa sem tako padel, ko sem bil prepričan, da bom odlično prestal skušnjo! To je torej ta vsestransko dostojen, urejen Kolman Andrej!» se je posmehnil samemu sebi.

Nad vsem tem spoznanjem ga je navdala globoka žalost.

Andrej je moral po uradnih opravkih v Maribor. Poskrbel je, da so ga poslali tisti dan, ko bi se Dana morala vrniti. Upal je, da se bo tudi tokrat srečal z njo v vlaku, kakor se je prvič. Kar sama od sebe se mu je spetla ta misel in možnost na srečanje. Zapomnil si je postajo, kjer je bila prvič vstopila. Sklenil je, če je ne bo, da bo tedaj izstopil in počakal na večerni vlak.

Ko mu je nazadnje dozorel ta načrt, je postal nemiren. Bal se je, ne da bi vedel, česa se boji. Med vožnjo je bil že ves iz sebe, ko se je bližala njena postaja.

Slonel je pri oknu, ki ga je odprl, ko so se bližali postaji. Dano je že od daleč zagledal v njenem sivem, že ponošenem plašču. Vzdrhtel je in lahko je čutil, da je ne bo mogel nikdar pozabiti. Hkrati si ni mogel kaj, da ga ne bi presunilo: ob njej je zagledal njene štiri otroke, ob njih prtljago — kovček, nahrbtnik, vrečo, dva cekarja, torbo, zavojčke, kratko malo: Dana je s svojo brigado bila obložena, kakor da se seli. Ob tej družbici so še stali njena mati, njen svak, oba pripravljena, da ji bosta pomagala s prtljago v vagon.

Andrej je gledal to družino in ta trenutek je spoznal do kraja, da ne spada med nje; še več, da med nje ne more in tudi — noče! V njem se nekaj upira temu. Drugače si je predstavljal življenje, laže ali vsaj prijetneje, bolj sanjavo, ne pa natovorjeno s kmečkimi pridelki, vpreženo v to večno prenašanje, ki bi ga po navadi moral prenašati on sam, mesec za mesecem, celo po dvakrat na mesec. Ne, tega ne bi prenesel, to ni tisto, kar si je on želel, tega se je zbal!

Presenetilo ga je spet, kako naglo je Dana opravila «vselitev» v vagon: svak ji je pomagal i pri otrocih i pri prtljagi, sprevodniku ni bilo treba, da bi jih silil. Andrej je videl, da se je naposled njena roka stegnila skoz okno in stisnila svakovo spodaj, ki se je stegovala proti njej. Ko se je vlak premaknil, se je šop ročic iztegnil skoz dvoje oken in mahal kakor veje v vetru.

Andreju ni uspelo, da bi se po vagonih preril do njih. Bilo je preveč polno, že v sosednjem so ga surovo zavrnili. Ogrnil si je plašč in z aktovko v roki je na prvi postaji, ko je vlak obstal, skočil ven in stekel, kakor si je bil zapomnil vagon. Šele ko je vstopal, je dognal, da je Dana v vagonu za matere z otroki. Presenetilo ga je, ko je obstal na hodniku tega vagona: ozrl se je v kupé in tam je videl ženske z otroškim drobižem! Tudi po hodniku so se otroci obešali na okna in se stegovali, da bi kaj videli.

Našel jih je v kupeju pri oknu. Dana je imela najmlajšo na kolenih, drugega ob sebi, stisnjenega v kot, starejša sta ji sedela nasproti, gledala skoz okno, kazala z roko ven in nekaj spraševala Dano. Ta je medtem jemala jabolka iz mreže in dala vsakemu po eno, za ono v naročju ga je začela lupiti. Andrej se je naslonil ob steno na hodniku in se zagledal v kupe. Če bi Zalaznikovi bili v njem sami, bi Andrej kar vstopil. A tam so sedele še tri matere in ena je celo dojila svojega malčka, ki je s svojimi, v žabo oblečenimi nogami, bincal. Ženska, ki si je držala z roko dojko nad otrokovimi usti, ga je opazila in se obrnila stran, proti kotu. Zato ni mogel, da bi odprl, še potrkati na okno si ni upal. Čakal je, če se bo Dana ozrla proti hodniku. Nekaj se je zagozdilo med nje. Zdaj si je bil že do kraja na jasnem: kakor stoji tu na hodniku ločen od njih, stoji ločen od njih tudi v življenju, odrinjen na samoten hodnik. Ne, ne spada v njihov krog. Ni njihov!

Nekaj krati se je ozrl po Dani. Vsiljevala se mu je misel, da je Dana vendarle bolj mati kot zgolj ženska in še se mu je vsiljeval občutek, da to ni tista Dana, ki jo je on rad imel, ki je prihajala k njemu na dom, ki je bila njegova. Tista je sicer imela otroke, a je bila predvsem njegova, mlada, strastna ženska, bolj vedra kot žalostna, bolj lahka kot zamišljena in predana v skrbi življenja. Ta tu je mati. Ta — se mu je zazdelo — ne more biti nikomur ljubica, nikomur se ne more predajati, njena ljubezen je nedeljiva.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 57 23
Naročnina
Mesečno 2.900 lir — vnaprej plačana celotna 29.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 44.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 3,00 din, ob nedeljah 3,50 din, za zasebnike mesečno 40,00, letno 400,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 55,00, letno 550,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 11. novembra 1978

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» DZS 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir 1 st., viš 43 mm) 18.800 lir Finančni 700, legalni 600, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20% IVA 14% Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

KONFERENCA O SOLIDARNOSTI S ČILSKIM LJUDSTVOM

Enoten nastop demokratičnih držav naj zruši fašistični režim v Čilu

Obsodba Pinochetove vojaške hunte v govorih vidnih političnih predstavnikov - Na konferenci veliko število delegatov z vsega sveta - Izjava čilske katoliške cerkve

MADRID — Predvčerajšnjim se je v španskem glavnem mestu pričela svetovna konferenca o solidarnosti z zatiranim čilskim ljudstvom. Konferenca poteka v kongresni dvorani nekega madridskega hotela in se je udeležuje okrog tisoč ljudi, predstavnikov političnih strank, demokratičnih organizacij, kulturnih krožkov, itd. Organizacija konference je v rokah čilskih strank iz okvira Unidad popular, s španske

Tajnik KP Čila Luis Corvalan

strani pa pomagajo pri organizaciji socialistična delavska stranka, komunistična partija in delavska sindikata UGT in Comisiones obreras, medtem ko je zadnji trenutek odstopila zveza demokratskega sveta UCD, češ da je konferenca pod «prevelikim sovjetskim vplivom».

Konferenca o solidarnosti z zatiranim čilskim ljudstvom poteka v znamenju obsodbe Pinochetove fašistične hunte in fašizma nasploh; kar je izzvenelo tudi iz pozdravnih govorov delegatov, ki jih je v Madridu 350 z vsega sveta. Otvoritveni nagovor je imel Benjamin Teplinsky, ki konferenci predseduje, za predsedniško mizo pa so še Ortensia Allende, Santiago Carillo, Clodomiro Almeida, Dario Valori, Enrique Tierno Galvan, Jacob Sodermann, Claudio Signorile in Marcelino Camacho. Na vrsti so bili še tudi pozdravi španskih parlamentarcev in tujih gostov, ki so vsi po vrsti povzdignili lik Salvadorja Allendeja in zagotovili solidarnost vseh demokratičnih narodov «heroičnemu in čudovitemu čilskemu ljudstvu».

Na popoldanskem plenarnem zasedanju so spregovorili uradni govorniki. Podpredsednik italijanskega senata Dario Valori je v svojem posegu med drugim dejal, da je «drama čilskega ljudstva največja drama sodobne politike v svetu». «Fašizem je stalna nevarnost», je nadaljeval Valori, «ki jo je mogoče premagati samo s skupnim in odločnim nastopom demokratičnih sil». Podtajnik italijanske socialistične stranke Claudio Signorile je izrazil prepričanje, da so Pinochetovi vojaški hunti štete ure in pozval vse demokratične države, naj zaostrijo gospodarsko zaporo proti sedanjemu Čilu.

Sindikalni položaj, oziroma nedavne «sindikalne volitve», ki jih je sklical Pinochet in odpor proti diktaturi so bile osrednje točke, ki so se jih dotaknili govorniki iz Čila predvsem pa tajnik KPČ Luis Corvalan. Corvalan je med drugim poudaril, da je kljub vsemu prišlo v zadnjih časih v Čilu do bistvenih sprememb. V teku je proces demokratizacije, pa tudi odnos med ljudstvom in posameznimi sektorji vojske se spreminja, postaja bolj blizki. Tajnik čilske komunistične partije je tudi ostro napadel določen mednarodni tisk, ki je povsem izkrivil realen pomen «sindikalnih volitev», v katerih vidi Corvalan izrazito fašistični pečat, avtoritativno nasilje in skrajno prezirljiv odnos do ljudstva.

Drugi govorniki so v bistvu ponovili odsodbo današnjega režima v Čilu in pozvali na mednarodno solidarnost in enotnost v boju za ponovno postavitev demokracije v tej latinskoameriški državi.

Da se v Čilu položaj spreminja in da odpor proti Pinochetu narašča, dokazuje tudi nastop čilske katoliške cerkve, ki zahteva od vlade, da napravi popolno luč nad vsemi tistimi osebami, ki so izginile neznano kam. Vsi pozivi v to smer so ostali zaenkrat brez odmeva, vlada ni dala jasnih odgovorov, zato čilski škofje upravičeno domnevajo, da je 475 oseb, za katere se je zavzela cerkev, dala fašistična hunta ubiti, kar je v ostrem nasprotju z zakonskim in s človeškim pravom. (mč)

OFENZIVA PORDENONSKEGA SODSTVA

Prvi uspehi preiskave o goljufijah v Vajontu

Po aretaciji bivšega tajnika posebne komisije Manfredija in komercialista Romaneta priprli tudi notarja Fortuno

PORDENON — Z včerajšnjo aretacijo 49-letnega notarja Diomeda Fortune, brata socialističnega poslanca Lorisa Fortune, so že tri osebe za zapahi v zvezi z nepravilnostmi pri obnovi po vajontski tragediji.

Pordenonski preiskovalni sodnik Domenico Fontana je torej končno sprožil ofenzivo proti vsem, ki so se ob nesreči prizadetih ljudi okoristili. 15 let od tiste tragične noči 9. oktobra, ko je voda uničila Longarone, Erto in Casso ter številne druge zaselke, prihajajo počasi na dan nepravilnosti pri obnovi. Zakon je dovoljeval prodajanje licenc uničenih obratov, da bi omogočil ponovno rojstvo gospodarskih dejavnosti na prizadetem območju, saj je država podeljevala nakazila in posojila z malo obrestno mero. Državni denar pa je romal v žepe maloštevilnih brezvestnih podjetnikov, ki niso kasneje v dolini Vajonta vložili niti beliča.

Vsakemur je bilo jasno, da so bile take mahinacije mogoče le s «tihim» privoljenjem odgovornih, sodstvo pa jim je le sedaj prišlo na sled. Najprej so aretirali bivšega tajnika posebne komisije za ublažitev posledic katastrofe in sedanjega predsednika turistične in letoviščarske ustanove Manfredija, nato pordenonskega komercialista Romaneta, včeraj pa notarja Fortuno. Vsi naj bi bili krivi, da so omogočili državna nakazila podjetnikom, ki so se z vajontsko tragedijo okoristili. Manfredi naj bi proti plačilu podkupnin reševal prošnje, ki mu jih je vlagal Romanet, glede Fortune ni popolnoma jasna njegova vloga, a obtožnica (goljufija, neresnične izjave v uradni listini in zloraba svojega položaja v uradnih aktih) dovolj zgovorno dokazuje, da je tudi notar vpleten v škandal in ni le obrobna figura.

Vse kaže, da se je pordenonski preiskovalni sodnik do skrajnosti zavzel, da bi končno razvozlal vso zadevo. Poskrbel je tudi, da se ne bi trojica zmenila, saj je Manfredi zaprt v Vidmu, Romanet v Pordenonu, Fortuna pa v Trevisu. Včeraj je tudi več ur zaslišal najvažnejšega izmed aretirancev 57-letnega bivšega tajnika posebne komisije Manfredija. Kljub najstrožji tajnosti se je izvedelo, da je sodnik Fontana zahteval pojasnila o 23 prošnjah, ki jih je vložil komercialist Romanet. Manfredijev odvetnik pa je vložil prošnjo za izpustitev svojega klienta, ker so v obdobju od domnevnega kaznivega dejanja pa do danes že dvakrat razglasili amnestijo. Preiskovalni sodnik bo v prihodnjih dneh poleg zaslišanj Romaneta in Fortune proučil tudi prošnjo o začasni svobodi, vsekakor pa lahko pričakujemo še nadaljnji razplet dogodkov, ki se ne bo omejil zgolj na aretacije treh oseb. (voc)

Danes pogreb žrtev pokola pri Patrici

FROSINONE — Na stotine prebivalcev Frosinona in okoliških vasi se je včeraj popoldne poklonilo spominu načelnika državnega pravdništva Calvose in njegovih dveh spremljevalcev, ki so padli v sredo pod streli ultralevih teroristov. Rakve s posmrtnimi ostanki Calvose, Paglieia in Rossija so izpostavljeni na mrtvaškem odru v glavni dvorani frosinonske sodne palače. Popoldne so žrtvam terorističnega nasilja izkazali čast tudi predsednik republike Pertini, predsednik senata Fanfani, pravosodni in notranji minister Bonifacio in Rognoni ter drugi predstavniki oblasti.

Pogreb sodnika in njegovih spremljevalcev bo danes popoldne. V znak žalovanja v šolah frosinonske pokrajine ne bo pouka.

Na sliki: rakve žrtev pred sodno palačo v Frosinonu. (Telefoto ANSA)

NOV SODNI POSTOPEK PROTI ZNANEMU PRODUCENTU

Ponti ponovno obtožen da je sleparil državo

RIM — Namestnik državnega pravdnika dr. Paolino Dell'Anno je uvedel nov kazenski postopek zaradi goljufije na škodo države z obtežilnimi okoliščinami proti filmskemu producentu Carlu Pontiju, petim njegovim sodelavcem in proti zastopnikom nekaterih znanih ameriških produkcijskih hiš. V zadevo je vpleten tudi neki znani pisatelj, čigar ime pa še ni znano.

Iz sodnijskih krogov se je neuradno zvedelo, da je preiskava stekla na bazi dokumentov iz nekega prejšnjega postopka, ki ga je Dell'Anno uvedel proti Pontiju, njegovi ženi Sofii Loren, nekaterim tujim igralcem, nekaterim Pontijevim sodelavcem in skupini bančnih funkcionarjev.

Ta preiskava je privedla do procesa, ki je še v teku in v katerem mora Ponti odgovoriti zaradi kršitve valutnih zakonov, ker je skupaj z ostalimi osebami, ki so vpletene v proces, odnesel v tujino ogromno italijanske valute.

Kar zadeva novo preiskavo, se je zvedelo, da je znani producent obtožen, da se je nezakonito poslužil podpore, ki je namenjena soprodukciji italijanskih filmov s tujimi kinematografskimi hišami. Nekaterih filmov sploh niso producirali, ali pa sploh ni prišlo do sodelovanja med italijanskimi in tujimi producenti. Vsekakor se v zvezi s temi podporami govori o milijardah lir. (ml)

V Milanu umrl fant ki je bil ranjen v spopadu s karabinjerjem

MILAN — V milanski bolnišnici Fatebenefratelli je včeraj podlegel hudim ranam Marcello Peana, medtem ko zdravstveno stanje njegovega prijatelja Davida Gandolfija ne povzroča hujših skrbi.

Ranil ju je neki karabinjer, čigar imena niso sporočili. Karabinjer, bil je njegov prost večer, je ustavil svoj avtomobil v bližini nekega parka, kjer bi se moral srečati s prijatelji. Kar jih še ni bilo, se je pričel sprehajati. Približala se mu je skupina mladeničev in mu ukazala, naj pokaže svoje dokumente in denarnico, češ da so agenti javne varnosti. Karabinjer jih ni poslušal, zato so ga napadli, njemu pa je uspelo priti do avtomobila in vzeti samokres ter sprožiti nekaj strelov proti mercedesu, v katerega so mladeniči pravkar sedli. Pri tem je ranil Gandolfija in Peana. Baje so fantje odgovorili na strele, kajti tudi karabinjer je bil lažje ranjen.

Predstavitev knjige «Tovariš Pertini»

RIM — Včeraj so v Rimu, v knjigarni Croce, predstavili knjigo o italijanskem predsedniku, ki nosi naslov «Tovariš Pertini». Avtor knjige je Sergio Milani, založnik pa Napoleoni. Knjigo so predstavili: Luigi Petroselli (član vodstva KPI), Guido Bodrato (član vodstva KD) in Aldo Aniasi (član vodstva PSI).

Petroselli je opomnil, da predstavlja izvolitev Pertinija za predsednika republike dobro prestalo preizkušnjo za italijansko demokracijo.

Bodrato je poudaril, da sedanji predsednik res zastopa enotno državno demokracijo ter spomnil na visok odstotek glasov, s katerimi je bil izvoljen, kar je pomenilo soglasje vseh političnih strank.

Aniasi pa je izjavil, da je Pertinijeva izvolitev sad enotne politične iniciative levih strank.

Avtor je o svoji knjigi dejal, da to ni ne esej, ne politična kronika in niti ne biografija, pač pa da je zmes vseh treh in predstavlja analizo vseh dogodkov, ki so privedli do izvolitve socialističnega predsednika.

BILBAO — Domnevni član tajne baskovske organizacije ETA, Ricardo Gomez Goicoehea, je zgubil življenje med spopadom s policijo.

V noči od torka na sredo je namreč policija v nekem parku v Bilbau presenetila dva mladeniča — eden izmed teh je bil Gomez — ki sta se sumljivo vedla. Na ukaz, naj se ustavita, sta odgovorila z orožjem. Prišlo je do oboroženega spopada, med katerim je bil Gomez ubit, neki policijski agent pa ranjen v nogo.

Tožilec zahteval skoraj 2 leti zapora za Petro Krause

NEAPELJ — Po skoraj enournem zaključnem posegu je javni tožilec na procesu proti italijansko-nemški anarhistki Petri Krause zahteval, naj sodni zbor obsodi na skupno eno leto in 10 mesecev zaporne kazni anarhistko, ker naj bi krila teroriste in ker naj bi se poslževala lažnih osebnih dokumentov. Obenem je tožilec tudi predlagal, naj sodni zbor črta obtožbo sodelovanja pri atentatu na skladišče tovarne Face Standard.

Obtožbo kritja teroristom, ki so zažgali skladišče tovarne, je tožilec utemeljil z logičnim sklepanjem, ki ga lahko strnemo v ta silogizem: ker je Petra živela v izvenparlamentarnih krogih, je devjansko nemogoče, da bi posodila znancem avto, ne da bi vedela, čemu jim bo služil. Kar zadeva pa obtožbo posesti lažnih dokumentov, ni bilo potrebno dokazovanje, ker je Petra že od samega začetka priznala, da je imela poleg uradnega tudi ponarejeno vozniško dovoljenje z lažnim imenom.

Po tožilčevem posegu in kratkih govorih dveh zagovornikov je bila obravnava prekinjena. Nadaljevala se bo v ponedeljek.

Preiskava o umoru predsednika krščanske demokracije A. Mora

Sodniki zaslišali rdeča brigadista Azzolinija in Bonissolija

RIM — Sodnik Ferdinando Imposimato, ki skupaj s štirimi kolegi vodi preiskavo o ugrabitvi in umoru predsednika krščanske demokracije Alda Mora, je včeraj v kaznilnici v Rebibbii zaslišal rdeča brigadista Francesca Bonissolija in Laura Azzolinija. Oba sta bila aretirana pred približno enim mesecem v Milanu ob odkritju štirih skrivališč teroristične organizacije.

Kot je bilo pričakovati, je bilo zaslišavanje brezuspešno. Oba obtoženca, ki naj bi po mnenju preiskovalcev sodelovala pri pokolu v Ul. Fani, nista hotela odgovoriti na nobeno vprašanje. Potem ko sta se proglasila za «komunistična borca in pripadnika rdečih brigad» sta obmolknila. Odločno sta se nadalje tudi upirala soočenju z očividci krvave zasede.

Po kratkem zaslišavanju sta bila terorista zopet zaprta v samici, od koder ju bodo v prihodnjih dneh premestili v Milan — tu jima morajo soditi zaradi kaznivih dejanj v zvezi z odkritjem skrivališč — ali v Genovo, kjer naj bi ju zaslišali v zvezi s prevratniškim delovanjem tamkajšnjega voda RB.

PANAMA — Vse tri reke, ki tečejo skozi mesto Panama, so hudo narasle ter povzročile velike poplave zaradi prevelikega deževja. Več kot tristo oseb v predmestju je moralo zapustiti domove, deset oseb pogrešajo, smrtnih žrtev pa je bilo devet.

Tudi promet se odvija s težavo.

PO NEUSPEHU POMIRITVENE POLITIKE

Nasprotja v libanonski vladi: napoved novih krvavih spopadov

Predsednik vlade zahteva zmanjšanje krščanskih častnikov v armadi - Načrti o vključitvi Libanona v aktivno protiizraelsko fronto

BEJRUT — Tleča žerjavica libanonske krize grozi vsak trenutek, da spremeni krhko in nič kaj prepričujoče premirje v ponoven izbruh državljanske vojne.

Vsi libanonski dnevniki neglede na politično usmeritev so včeraj poudarjali poslabšanje politične in vojaške krize. Vlada ni predvčerajšnjim našla skupnega jezika ob tolikokrat napovedanem načrtu pomiritve, ki predvideva po zamisli predsednika republike vključitev obnovljene libanonske armade v širši kontest pomirjevanja in nadzorstva nad položajem. Načrtu nasprotuje predsednik vlade Selim Al Hos, ki zagovarja stališča muslimanskih voditeljev in progresističnega narodnega gibanja, ker bi vojska s sedanjim ustrojem (vodilni kader je krščanski) zagovarjala predvsem interese desnice in konservativcev, ne pa interese celotne skupnosti. Hos zahteva zato zmanjšanje maronitskih častnikov in šele nato bi lahko razpravljali o vlogi libanonske vojske pri prevzemu položajev, ki jih sedaj držijo sirski vojaki. Druge postavke pomiritvenega načrta, ki so jih odobrili že pred mesecem dni, pa so ostale le mrtva črka na papirju, saj jih nihče ne spoštuje. Stranke imajo še vedno svoje zasebne radijske postaje, nasprotujoče si skupine še dalje novačijo brez ovir nove borce.

Težkemu položaju dodajajo netiva izjave desničarskih predstavnikov in vesti iz njihovih časopisov. Vlada naj bi v svojih pregonih proti skrajnežem pokazala doslednost le do desničarjev. Sirci naj bi celo izpustili poveljnika ilegalne libanonske arabske vojske, ki nemoteno novači nove ljudi in se udeležuje političnih shodov. Da bi bila mera polna, so včerajšnji desničarski dnevniki objavili vest, da je Sirija ojačila kontingent svojih «pomiritvenih» sil in poslala v Libanon nadaljnjih 2 tisoč vojakov in 34 težkih havbic. Sirski in palestinski oddelki naj bi med drugim že v preteklih tednih zasedli gorska območja Libanona. Vse to naj bi spadalo, po pisanju desničarskega dnevnika «Le Reveil», v sklop načrta za vključitev Libanona v aktivni spopad proti Izraelu.

Na včerajšnjem arabskem kongresu v Damasku, ki se ga udeležujejo predstavniki palestinskih in drugih prosirskih in iraških organizacij, naj bi določili vse potrebno za vključitev Libanona v aktivno protiizraelsko fronto. Med drugim naj bi včeraj prišlo tudi do spojitve dveh nasprotujočih si libanonskih političnih grupacij, ki sta osvojili stari koncept iz leta 1932 o uresničitvi naravne Sirije, državne tvorbe, ki bi vključevala Libanon, Jordanijo, Palestino, Sirijo, Irak, del Turčije in Ciper.

Ozračje v Libanonu je torej do skrajnosti napeto; iz dneva v dan se večajo spopadi med ostrostrelci, v nočnih urah pa prihaja tudi do topovskih spopadov med sirskim kontingentom in maronitskimi vojaškimi oddelki. Morebitna nova vloga Libanona v bližnjevzhodni krizi bi sama po sebi zrušila ravnotežje med nasprotniki, združevanje muslimanskih in naprednih sil pa ocenjujejo krščanski maroniti in desnica kot grožnjo proti libanonski krščanski skupnosti. (voc)

LUANDA — Iz Luande sporočajo, da je v Huambuju, drugem mestu Angole, na trgu pred občino eksplodirala bomba, ki je povzročila 24 smrtnih žrtev in ranila 67 oseb.

PSI napada Andreottija zaradi poročila o delu obveščevalnih služb

RIM — Pomanjkljivo in dokaj bledo Andreottijevo poročilo o delovanju varnostnih in obveščevalnih služb ni zadovoljilo nikogar, še najbolj nezadovoljni pa so bili socialisti, ki v današnji številki strankinega glasila «Avanti» ostro napadajo predsednika vlade. V bledem poročilu, ki ni povedalo ničesar o uresničevanju reformnega zakona, socialisti vidijo bojkot reforme in poskus vlade, da enostavno preskoči parlament, «kot lahko dobro pove nadzorni parlamentarni odbor, ki je bil že pred časom onesposobljen».

Naselje samo za odrasle

OTTAWA — V pokrajini Ontario, nedaleč od mesta Stittsville gradijo posebno naselje. Naselje je namreč prepovedano otrokom. V tem naselju, ki bo, ko bo dokončano štelo približno tisoč hiš, bodo lahko stanovale le družine brez otrok.

Od 60 zgrajenih hiš, so jih prodali že 22. Čeprav je kanadski svet za otroke in mladino protestiral, so izumitelji tega naselja izjavili, da je vse popolnoma zakonito. Pozabili pa so objaviti, če bodo prebivalci tega originalnega naselja smeli imeti pse.

• Spomini junaka

(Nadaljevanje s 4. strani)

je moje soborce gnala v boj revolucija. Sicer pa, če bi se ne bil javil jaz, bi se bil javil kdo drug.»

«In vse se je tedaj vršilo v premiku. Borcem se je kar v premiku pojasnjevalo, kako in kaj, kje je porušeni most, kje so bunkerji, kdo ščiti premik na tej in kdo na oni strani, kdo je pred nami in kdo za nami.»

«Vrelo je kot v peklu — se spominja Opačić. — Imel sem vtis, da streljajo na nas z vseh strani, s Konjica, iz Dreznice, z Makljena, z Ivansedla. Kanjon Neretve pa je strm in zahteva vso previdnost. Tu lahko izgubiš življenje tudi brez sovražnikove krogle. Dogovorjeni znak sta bili dve zeleni raketi, ki ima je sledila rdeča raketa in nato še italijanska ročna bomba, ki je ob eksploziji prav tako osvetlila. 'Naprej, proletarci!', sem vzkliknil svojim borcem in šli smo.»

In 7. marca zgodaj zgodaj zjutraj je bilo na drugi obali že pet bataljonov. Po odločnem jurišu se je boj premaknil proti vasi Krstac. S tem se je odprlo nekaj upanja za štiri tisoč ranjencev, ki so se premikali, ali bolje, ki so jih s Prozora nosili proti Jablanici in dalje.

V tem kratkem prikazu je težko povedati vse, kaj se je tedaj dogajalo. Posebno mladim ljudem danes, ki o vojni vedo le toliko, da je pač bila. Kako v pokritem bazenu pojasniti, kaj pomeni podivjana ledeno mrzla pomladanska Neretva. Kako prikazati kolono štiri tisoč težkih ranjencev generaciji, ki ranjenca tako rekoč ni videla?

Stevo Opačić govori nato o 140 tisoč sovražnikovih vojakov, katerim so njihova poveljstva ukazala, da uničijo 27 tisoč partizanov in ranjencev in to za vsako ceno, ne oziraje se na sredstva, kajti dovoljeno jim je bilo moriti in ubijati ne le vojaka, pač pa tudi ranjenca, civilista, vsakogar, ki bi se bil postavil v bran. Ubiti, podaviti, zažgati, na vsak način in brez milosti likvidirati...

In vendar se je na Neretvi zgodil čudež. Jedro četrte sovražnikove ofenzive je odpovedalo. Vsak partizan je dal vse od sebe, in tu je prišlo do izraza načelo, da človeškost, da humanost zmaga.

Toda bitka na Neretvi je le ena epizoda, ena izmed zgodb, ena izmed slavnih strani NOB. Od tedaj je minilo mnogo, mnogo let, o Neretvi je bil posnet film, napisanih je bilo veliko pričanj, toda težko je, skoraj nemogoče povedati vse o junaštvu, o podvigih vsakega človeka - borca, ki se je v onih dneh znašel tam.

Stevo Opačić, kot je sam rekel, je le ena izmed prič tistih dogajanj, njegova zgodba je le en motiv za reportažo, za film, če hočemo za roman. Od tedaj je minilo toliko let in mnogi od tistih, ki so se tu na Neretvi borili, so žrtvovali svoja življenja, da bi reka svobodno tekla. In Neretva svobodno teče. In ko človek sliši vse to o njej, se mu zazdi, da se Neretva ne izliva v Jadransko morje, pač pa neposredno v zgodovino.

Nov spor med Egiptom in Izraelom

WASHINGTON — Pogajanja za mirovni sporazum med Egiptom in Izraelom je zajela nova kriza, po mnenju opazovalcev najhujša doslej.

Egipt zahteva, da se v pogodbo z Izraelom vključi člen, po katerem naj bi Palestinci začeli s samoupravljanjem Cisjordanije in Gaze od trenutka, ko bi se prve izraelske čete umaknile s Sinaja. Temu Izraelci odločno nasprotujejo, saj je po njihovem mnenju nesprejemljivo združiti obe pogajanji v eno samo. Spričo teh novih ovir ni pričakovati, da bi mirovni sporazum med obema državama podpisali še ta teden.

Medtem pa so izraelske oblasti sklenile pospešiti naseljevanje zasedenega ozemlja. V načrtu imajo dograditev 560 stanovanjskih hiš v Cisjordaniji in 230 na Golanu, kar bi pomenilo investicijo okrog 30 milijard lir. To bo vsekakor še zaostrilo spor z Egiptom, sklep izraelske vlade pa so ostro kritizirale tudi ZDA in sámo izraelsko ljudstvo.

Na sliki: srečanje med Vanceom in egiptovskimi voditelji.

SKRIVNOSTNI MORSKI POJAVI ŠE NISO NAŠLI ZNANSTVENE RAZLAGE

Po bermudskem sedaj tudi «jadranski trikotnik»?

PESCARA — V Pescari in okolici se med ribiči sploh ne govori o drugem, kot le o skrivnostnih sijih, o lučeh, ki se bliskovito pokažejo iz vode in spet bliskovito potonejo, o ogromnih valovih, ki so jih v preteklih nočeh videli na odprtem morju, v smeri proti Splitu. Ribiči si ne upajo več daleč od obale, ali vsaj si ne upajo sami. Krožijo le v conah, kjer vedo, da so na preži izvidniške ladje iz Pescare in San Benedetta del Tronto, ki so v stalnem stiku z enotami vojne mornarice. Tudi te namreč iščejo konkreten in zadovoljiv odgovor na nedešifrirane radarske znake.

Bujna fantazija? Splošna psihoza? Kaj se skriva za vsemi temi čudnimi pojavi v «jadranskem trikotniku», kot so množično že poimenovali ta morski pas, ki spominja na skrivnostne Bermude. Najbolj skeptični menijo, da gre le za kak naraven pojav. Saj je človek danes že prišel na luno in razisskuje še boij oddaljene planete, morsko dno pa mu je še vedno neznano. Toda ribiči niso ljudje, ki se ustrašijo vsake malenkosti; njihov kruh je težko zaslužen, navajeni so na viharje, na razburkano morje. Kaj jih je torej tako prestrašilo, da se že ob mraku vračajo domov? Čeprav oblasti skušajo mimetizirati vso zadevo, si vendar vse skrbno zapisujejo. Tiste skrivnostne znake, tiste radarske naprave, ki včasih «ponorijo», v pristanišču San Benedetto del Tronto že dobro poznajo. Čeprav nekateri govorijo, da je treba vse to pripisati motnjam krožnih magnetskih polj, ki se premikajo, nimajo te govorice konkretne znanstvene podlage.

Ribiči se spominjajo, kako so pred skoraj mesecem dni našli trupli dveh mornarjev, ki sta ponoči utonila, čeprav je bilo morje mirno in nebo jasno. Ker so našli njihov čoln prevrnjen, so mislili, da ga je prevrnil močan morski sunek in da je to pač navadna morska nezgoda. Toda sedaj se sprašujejo «kako» in «kakšen sunek», če je bilo morje mirno; in ribiči trdijo, da je morje bilo mirno.

Z obale je res videti vse tiho in mirno, toda tam daleč, pravijo, da je vse razburkano, kot bi vrelo. Pomislili so že, da to povzroča plin, a tehniki izjavljajo, da bi v tem primeru prišlo do izrednega pritiska in ogromne rezerve energije, vsega tega pa ni. Tudi domneva, da so tiste migajoče se in tihe luči, bele in rdeče barve, ki so jih ribiči videli, bliski, ne drži; ponavljajo se prepogosto. Ribiči nadalje govorijo še o velikih sencah in temnih madežih.

O takih ali pa vsaj podobnih pojavih se na jadranski obali ni nikoli govorilo. Nihče ni nikoli ničesar videl, sedaj pa so se kar naenkrat pojavili vsi ti skrivnostni siji, valovi, luči, radarski znaki. Ljudje so res prestrašeni, ker ne vedo, kaj vse se za tem skriva; fantazija pa potem opravi svoje. Vsekakor to ne more biti le množična psihoza, nekaj mora biti za vsem tem. (ml)

širite PRIMORSKI DNEVNIK